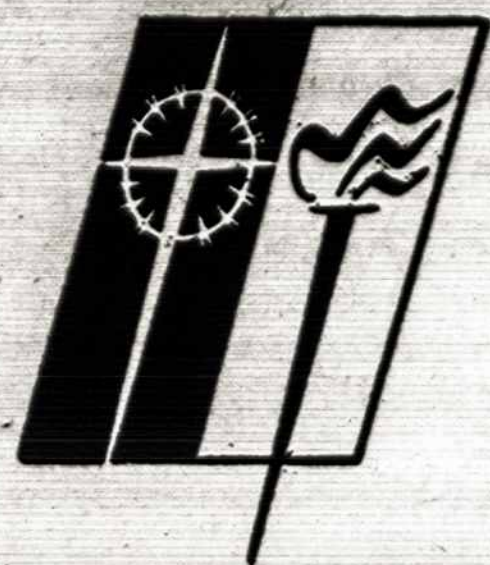

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 36 (971) RUGSĖJO - SEPTEMBER 5 • 1968 LIETUVOS LAISVĖS KOVOS METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONT. CANADA • TEL. 368-6813

Ugly Russian

Buvo metas, kai amerikiečiai, besistengdami išlaikyti pasaulį tvarką ir besipriešindami sovietiniams kėslams, gavo vardą "Ugly American" — nekentamas, grąsus amerikietis. Jį nukalė tie, kuriems nepatiko sovietinė ekspansija prilaikanti Amerika. Tokių buvo ir yra ne tik Sovietų Sąjungoje, bet ir pačioje Amerikoje. Kai sovietų valdomuose kraštuose jaunimas vienaip ar kitaip pasisako prieš maskvinę priespaudą, tai Amerikos jaunimo dalis, ypač universitetuose, išeina demonstruoti ne prieš sovietinę priespaudą, o prieš savo krašto kovotojus už tautų laisvę, prieš jo interesus net karo metu, kai fronte miršta jų draugai. Iš tokių amerikiečių ir jiems panašių galima laukti talkos ne tik nukalant terminą "Ugly American", bet ir palaikant sovietinę vergiją įvairiuose kraštuose. Mat, rusiškoji ekspansija rodama jiems balandžių pavidalais, o tautų laisvės gynėjų — vanagu. Tai apgaulinga terminologija, kuri suklupdo ne tik politškai nesąmoningas mases, bet ir politikus vilkus. Juk ta pati taktika buvo panaudota Jaltos, kuri sužavėjo ypač Roosvelta. Kaip matyti iš buvusio Britanijos užsienio reikalų ministro Edeno atsiminimų, panašiu būdu liko užantspauduotas Lietuvos ir kitų kraštų likimas. Taigi, amerikiečių politika, kad ir gerą intenciją vedama, nekarta yra suklupusi ir pagrįstai susilaukusi pavergtųjų nusivylimo.

Siandieną tarptautinė politika yra susilaukusi kitokių vingių. "Ugly American" terminas nepriėjo, bet vietoje "American" atsirado "Russian". Ir tai labai staigiai. Kurį laiką Sovietų Sąjunga buvo pakėlus savo prestižą tarptautinėje plotmėje. Tiesa, jis labai žemai buvo kritęs po invazijos Vengrijon, bet per dvyliką metų vėl buvo gerojai atitiestas. Dabargi sovietinė invazija Čekoslovakijon tą prestižą visai susmukdė. Po Vengrijos įvykių bent kitų kraštų kompartijos rėmė Kremliaus vergijos žygį, o dabartinį smūgį Čekoslovakijai pasmerkė ne tik tai visas nekomunistinis pasaulis, bet ir daugelis kompartijų, kaip Italijos, Prancūzijos, Jugoslavijos, Rumunijos, Japonijos, Indijos, Kinijos ir kitos. Jau vien iš to matyti, kad Kremlius padarė didelę klaidą. Jis ne tik sugriovė savo prestižą pasaulio akyse, bet ir sudavė smūgį komunistinio bloko vienybei. Dėlto pagrįstai sako humoristai, esą Kremliū valdo antikomunistai... Girdi, žydų-arabų konflikto metu Kremliūje sėdėję du rabinai ir vienas kantorius... Kaip ten bebūtų, Kremliū vadų elgesys, pasmerktas net pačių užsienio komunistų, verčia manyti, kad klaida bus pastebėta ir padarytos išvados, nebent Maskvai rūpi kas kita. Labai galimas dalykas, kad jau pirmoje eilėje rūpi ir komunizmas įvykiuota rusiškoji imperija. Bet ir šiuo atveju jai turėtų rūpėti pridengti per daug išryškėjusius tikruosius kėslus.

Tas dengimas, tiesa, buvo pradėtas drauge su invazija Čekoslovakijon, bet toks jau naujumas, kad ne vaikai nepatikejo, nors sovietų ambasadorius J. Malikas iškilmingai jį statė Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje. Sovietinė invazija esą buvusi "broliškos" pagalbos teikimas, pagalbos, kurios šaukėsi Čekoslovakijos vadai. Bet šis dengimas sugriuvo kaip kortų namelis, kai Čekoslovakijos atstovas tai paneigė. Tai matė ir girdėjo visas pasaulis, išskyrus galbūt kaikiuriuos kraštus už geležinės uždangos, kurie tebėra maitinami sovietinėmis pasakomis apie "brolišką" pagalbą. Vis dėlto tai perdidelis faktas, kad galėtų būti nuslėptas ilgam laikui. Jis, atrodo, taps kertiniu akmeniu visiems sovietų valdomiems ar okupuotiems kraštams. Jau ir prieš tai rusas juose nebuvo mėgiamas, bet dabar meilė "didžiajam broliui" tikrai nepadidėjo "Ugly Russian" vardas rado labai tinkamą dirvą. Jis laikomas pavergėjo sinonimu. Ruso imperija turės būti ir toliau remiama baime, prievarta, teroru. Toje imperijoje daugėja tankai, divizionai, eskadrilės, bet mažėja pastikėjimas. Juk visa tai nenatūralu, nežmoniška. Tada, kai visas pasaulis veržiasi laisvėn, rusai didina ir plečia tautų vergiją. Tai žygis prieš pasaulio srovę, kuri savo jėga vieną dieną nugriaus visus vergijos pylimus.

KANADOS IVYKIAI

LAKŪNŲ ATLYGINIMAI

Orinio susisiekimo bendrovės Air Canada lakūnai 664-414 balsu santykiu patvirtino unijos priimtą naują sutartį, kuri per 27 mėnesius padidins algas 17%. Turbininių DC-8 lėktuvų kapitono algos nuo \$27.000 padidės iki \$32.600. Specialaus 25% papildas buvo iškovotas pirmus ir antrus metus skraidantiems lakūnams, kurių metinis atlyginimas buvo tik \$6.000 ir \$8.000. Naujoji sutartis taip pat padidina poilsio valandas tarp skridimų iš Kanados ir grįžimo į namus skrydžio, minimalinį mėnesinį atlyginimą. Lėktuvų pakilimo ir nusileidimo kontrolė ir unija sutiko priimti valdžios ir taiknamosios komisijos pasiūlytą 15% algų padidinimą per dvejus metus. Šis nutarimas balsavimo keliu turi patvirtinti unijos nariai. Atrodo, orinio susisiekimo sustabdomo pavojus Kanadoje jau yra praėjęs.

Pasikalbėjimų su premjeru P. E. Trudeau prašo visa eilė užsienio žurnalistų, tačiau lig šiol ši galimybė buvo sudaryta tik amerikietei Edith Iglauer, "New Yorker" žurnalo atstovei, lydydėjai naujajai Kanados premjerą jo kelionėje po Kanadą šlaure. Ilgame saraše yra žurnalistų pavardės iš Prancūzijos, Britanijos, V. Vokietijos, Australijos ir N. Zelandijos. Atsakymas jiems bus duotas, kai susirinkęs reguliariems posėdžiams parlamentas ir kai paaiškės premjero P. E. Trudeau darbotvarkė, tačiau pirmenybės būsimi tiems kanadiečiams žurnalistams.

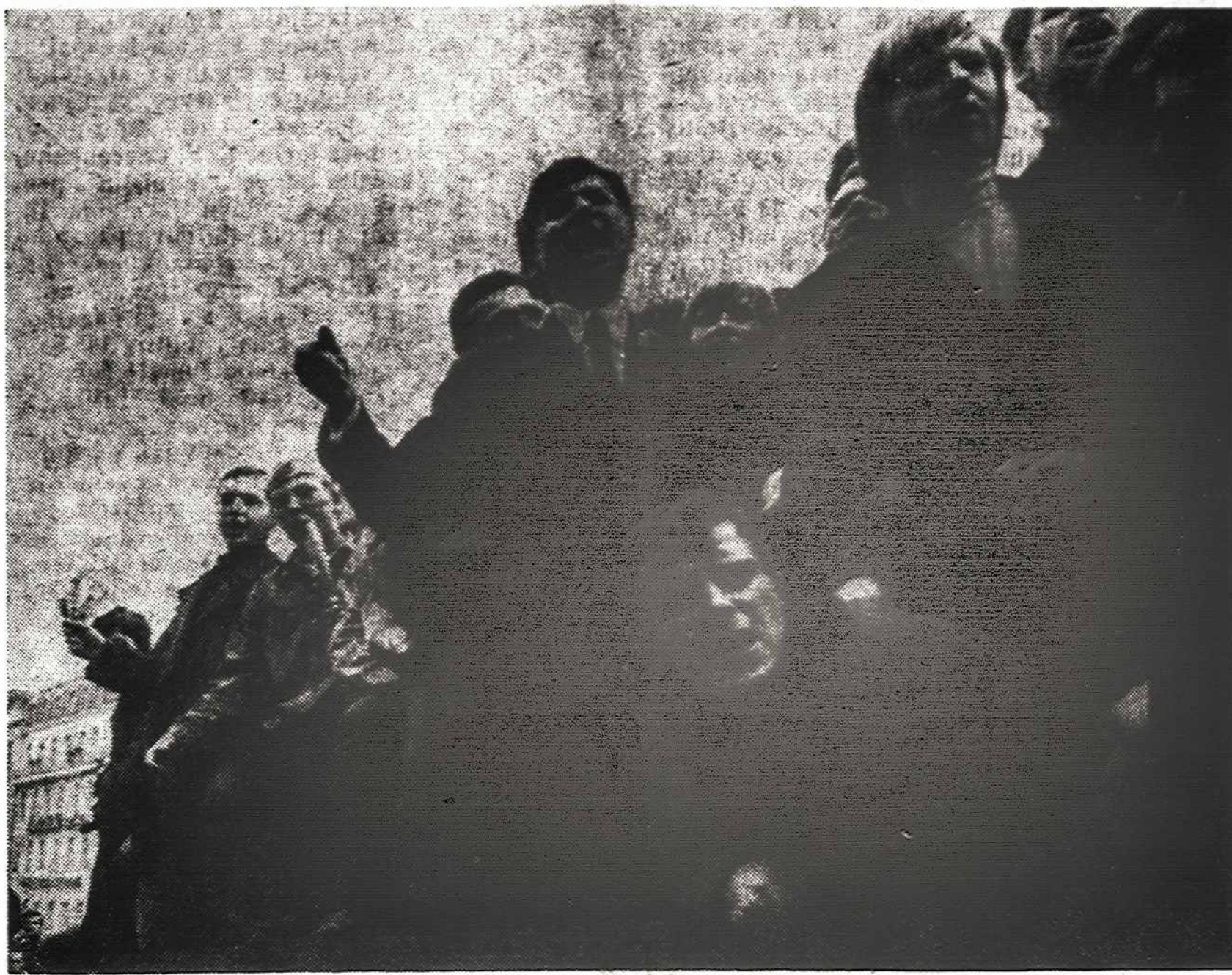
Ontario konservatorių partija Toronto Royal York viešbutyje lapkričio 4-5 d. atžymės provincijos valdymo sidabrinį jubilėjų. Suvažiavime dalyvaus 1027

partijos atstovai iš visų Ontario sričių. Pirmą kartą oficialiai susitikis visi šio laikotarpio Ontario konservatorių vadai — dabartinis premjeras John Robarts, buvęs premjeras George Drew ir Leslie Frost. Pagrindinių žodžių turti pakviestas konservatorių federacijos partijos vadas Robertas Stanfieldas.

Pagal 1964 m. priimtą įstatymą Kanados federacinei vyriausybei 132.000 studentų parpinimo procentines \$160.900.000 paskolos studijoms testai. 1967-68 mokslo metais jas gavo 90.371 studentas, kurių 42.000 buvo iš Ontario provincijos. Tų metų paskolų bendroji suma — \$57.053.410. Paskolas teikia sutartį su vyriausybe pasirašę Kanados bankai. Nuosimėčius ir paskolas gražinimą studentai pradeda mokėti, kai baigia studijas ir gauna darbą. Tokia paskola gali gauti visi gimnazijų abiturientai, siekiantys augštojo išsilavinimo universitetuose.

Indija ir Kanada nutarė bendromis jėgomis suorganizuoti Kanadoje buvusio Indijos premjero Lal Bahadur Shastri vardo studijų institutą, kuriame kanadiečiai galės susipažinti su pagrindinėmis Indijos problemomis. Humanitarinių ir socialinių mokslų atstovai tyrimo darbams iš Kanados bus siunčiami į Indiją. Instituto tikslas — draugiškų ryšių sustiprinimas tarp Kanados ir Indijos.

Kanados prekybinis balansas per šiu metų pirmuosius 7 mėnesius padidėjo tris kartus, lyginant jį su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu. Atsakaius importuotų gaminių išlaidas, gautas \$640.700.000 perteklius, kai tuo tarpu pernai eksportas importą viršijo tik \$200.900.000.

Čekoslovakijos jaunimas, išaugęs komunistinėje sistemoje, demonstruoja Prahoje prieš "didžiojo brolio" Sovietų Sąjungos okupaciją

Pasaulio lietuvių seimas

Audringa pradžia • Gyvas domėjimasis problemomis • Pranešimai iš įvairių kraštų • Lietuva ir išeivija • Delegacija Vašingtone • Nauja valdyba • Gausūs parengimai

Atstovai ir seimo pareigūnai Niujorko Statlerio-Hiltono viešbutyje susirinko jau seimo išvakarėse, rugpjūčio 29 d., aptarti darbų bei susipažinti. Išvakarių pobūvyje buvo pabrėžtas Lietuvos diplomatų šefas min. St. Lozoraitis, sulaukęs 70 metų amžiaus. Sekančios dienos rytą seimai atidarė PLB valdybos pirm. J. Bačiūnas. Invokacija skaitė p. J. Balkūnas. Seimo pirmininku išrinktas dr. P. Lukoševičius iš Montrealio, o vicepirmininkais kraštų valdybų pirmininkai: kun. J. Petrošius iš Prancūzijos, K. J. Valiūnas iš V. Vokietijos, Br. Nainys iš JAV, inž. Venckus iš Venecuelos, A. Rinkūnas iš Kanados, P. Narušis iš Australijos, I. Sekretorius iš Pakistano, dr. A. Ramūnienė, L. Skripkutė iš Kanados, p. L. Talat-Kelpšaitis iš JAV. Pirmajam posėdžiui pirmininkavo dr. P. Lukoševičius. Tai buvo pats sunkiausias posėdis, kuriame pasiginčyta keletą valandų dėl seimo reguliavimo priėmimo. Mat, atsirado du projektai — vienas paruoštas Arvydo Barzduko (jam buvo pavesta PLB valdybos), kitas — Br. Nemicko. Po labai ilgų ginčų priimtas pirmasis. Tai atlikus seimo vežimas pradėjo riedėti spaciau. Sudarytos įvairios komisijos, išsklaidytos pareigūnų pranešimai. Vakare atstovai išklaušė VLIKo pirm. dr. J. K. Valiūno paskaitos "Laisvinimo kova ir politinės perspektyvos". Paskaitininkas apžvelgė esamą tarptautinę būklę ir rado viltingų prosvaičių atečiai.

Atstovų pranešimai

Argentinos lietuvių delegacijos vardu kalbėjo p. Mikalčius, kuris apžvelgė visus tenyčių lietuvių veiklos sritis ir pasiūlydė padidėjusiu vieningumu. Specialiai buvo prisiminta a. a. mokytoja Vanagaitė, kuri turėjo dalyvauti seime, deju, žuvo automobilio nelaimėje. Apie Brazilijos lietuvių kalbėjo Regina Braslauskaitė, Urugvajaus — kun. Daugintis, Venecuelos — inž. Venckus. Iš jų pranešimų buvo matyti, kad P. Amerikoje veiklos sąlygos gana panašios. Yra kalbinių varžymų, todėl pvz. ir radijo programos perduodamos tik ispanų kalba, išskyrus dainas. Visi pageidavo materialinės, ypač kultūrinės paramos. Komunistų veikla beveik stipriausia Urugvajaus sostinėje Montevideo, kur iš 5000 lietuvių 50% yra palinkę komunistų pusėn, neblogai organizuoti. Demokratinė pusė stokoja kultūrinio pajėgu.

Apie Europos lietuvių kalbėjo: Britanijos atstovas A. Jaraš, kun. J. Petrošius, K. J. Valiūnas, Rita Garbačiauskaitė ir St. Lozoraitis, jr. Stipriausiai reiškiasi Britanijos ir Vokietijos lietuviai. Britanijoje veikian-

ti Lietuvių Sąjunga turi 3000 narių, daugiausia naujųjų ateivių. Iš viso Britanijoje, su senaisiais ateiviais, galėtų būti apie 20.000 lietuvių. Veikla gana gyva, nors ją sunkina didelis vyksanti emigracija į kitus kraštus. Vokietijoje esama dar apie 6000, nors registruotų lietuvių turima tik apie 2000. Veiklos ir rūpesčių centre — Vasario 16 gimnazija. Italijoje ir Šveicarijoje gyvena nedaug lietuvių, bet labai aktyvių, kurie yra daug padarę ypač reprezentacijos srityje.

Labai išsamų pranešimą apie Australiją padarė tenyčės Bendruomenės pirm. Narušis. Iš jo buvo matyti labai gyva ir visais atžvilgiais gerai organizuota veikla. I seime dalyvavo gausi delegacija, kuriai atvykti padėjo J. Bačiūnas. Kanados lietuvių veiklą apibūdino A. Rinkūnas, remdamasis leidiniu "Lithuanians in Canada" duomenimis. JAV L. Bendruomenės pirm. Br. Nainys savo pranešimą multiplikavo ir išdalinio atstovams, tad sutaupe nemažai laiko. Pranešimas svarus, nes jame sužymėti patys didieji lytinio pobūdžio įvykiai, kaip kongresai, šventės ir t. t., apie kurias visuomenė žino iš spaudos pranešimų.

Lietuva ir išeivija

Tuo klausimu paskaitą skaitė St. Lozoraitis, jr., Lietuvos pasiuntinybės Vatikane sekretorius. Jis plačiai ir kritiškai apžvelgė dabartinę Lietuvos būklę, sustodamas ties įvairiomis gyvenimo sritimis. Faktais bei statistikos duomenimis parodė, kad Lietuva ir ekonominiu, ir kultūrinu, ir politiniu požiūriu daroma priklausoma nuo Maskvos. Okupuotieji lietuviai stengiasi, kiek galėdami, išlaikyti savo krašto savitumą, nors kliūtys didelės. Ryšiai su savo tautiečiais Lietuvoje esą reikalingi, tačiau jie neturi kenti Lietuvos laisvinimo kovai. Teikti visokeriopą šiuo metu priemoną pagalba. Po paskaitos visa eilė atstovų pateikė St. Lozoraitiui klausimų, sugestijų bei samprotavimų. Visa tai liko perduota rezoliucijų komisijai, kuri vėliau tas mintis suformulavo ir pateikė seimui. Rezoliucija buvo ilgokai svarstyta ir pagaliau priimta. Ko nors naujo šiuo klausimu seimas neįnešė — pakartojta tik Clevelando konferencijai priimtas gairės.

Sveikinimai ir Vašingtonas

Seimo prezidiumas gavo apie 50 sveikinimų raštu. A. Rinkūnas perskaitė vien sveikintojų pavardes. Išimtis padaryta tikrai vienam kitam — JAV viceprezidentui Humphrey, Lietuvos atstovui J. Kajeckui, vysk. V. Brizgiui, JAV valstybės departamentų sekr. D. Rusk, Niujorko gubernatoriui Rockefelleriui ir pan. Visi tie sveikinimai liudi-

jo didelį dėmesį seimui. Tai buvo matyti ir iš to, kad min. J. Kajecko dėka valstybės departamentas sutiko priimti seimo delegaciją Vašingtone. Delegacijon per nominacijų komisiją išrinkti: Lietuvos atstovas J. Kajeckas, VLIKo pirm. dr. J. K. Valiūnas, ALTOs pirm. Eug. Bartkus, S. Narušis (Australija), kun. J. Margis (Argentina), J. K. Valiūnas (Vokietija). Delegrė į šią delegaciją įjungti seimo pirm. dr. Lukoševičių, bet kažkodėl tai nebuvo padaryta. Delegacija buvo priimta rugsėjo 3 d.

Kietai rinkimai

Audringa buvo seimo pradžia. Stebintiems seimo eigą atrodė, kad dar audringesni bus naujos PLB valdybos rinkimai. Jau iš anksto buvo girdėti, kad nominacijų komisija vargsta; ne dėlto, kad nebūtų kandidatų, bet dėlto, kad jų per daug. Buvo norėta visus suvesti į vieną sąrašą, bet nepavyko, nes varžėsi dvi grupės — Niujorko ir Klevelando. Tad seimui teko balsavimo keliu pirmiausia nuspręsti, kur jame sekančios valdybos būstinė. Kai 62 atstovai pasisakė už Klevelandą, o 21 už Niujorką, klausimas išsprendė — liko tik vienas sąrašas. Tiesa, p. Vileišis bandė įsiūlyti savo sąrašą, bet jo pasiūlytieji kandidatai atsisakė vienas po kito, ir sąrašas atkrito. Papalavus už Klevelandą ilgą sąrašą, paaiškėjo ir naujoji valdyba, kurion liko išrinkti še 9 asmenys: J. Bačiūnas 69 balsais iš 84 balsavusių, St. Barzdukas 64, dr. H. Brazaitis 64, Ant. Butkus 59, A. Gailius 50, prof. A. Klimas 61, M. Lenkauskienė 57, Vyt. Majauskas 52, A. Rinkūnas 62; kandidatai — A. Laikūnas 18, A. Nasytis 17. Rinkimai praėjo gana sklandžiai, nors virs atstovų vis kybojo neramūs debesy. Jie gal būtų ir praplūpę maištimu, jeigu ne kieta pirmininkaujancio A. Rinkūno ranka, sugebėjusi valdyti beklaučius įsiūbavimus. Po rinkimų visi lengviau atsiduso, ypač nominacijų komisijai.

Baigiamieji posėdžiai

Rugsėjo 1, sekmadienį, po iškilmingų pamaldų Sv. Patriko katedroje, seimo atstovai dar gerokai pakeideno rezoliucijų komisijos pateiktus nutarimus projektus, pirmininkaujant kun. J. Petrošiui. Telegramų tekstai J. A. V. prezidentui ir Jungtinių Tautų gen. sekretoriui, ryšium su Čekoslovakijos įvykiais, buvo jau anksčiau priimti.

Šiame posėdyje buvo pajudinti švietimo klausimai. Ta tema paskaitą skaitė A. Rinkūnas. (Jos mintys "T2" skaitytojams jau žinomos; žiūr. "T2" 1968 m. 30-31 ir 32 nr.). Jis kėlė racionalaus planavimo, finansavimo, Nukelta į 7-tą puslapį.

Pasaulio įvykiai

BAZNYČIŲ VARPAI IR FABRIKŲ SIRENOS SVEIKINO IS MASKVOS I PRAHĄ SUGRIZUSI čekoslovakų kompartijos sekr. A. Dubčeką, prez. L. Svobodą ir kitus vadus, tačiau džiaugsmą greitai pakeitė liūdesys, kai paaiškėjo sovietų pateikti reikalavimai. Sovietų ir jų sąjungininkų kariuomenė neribotam laikui pasilieka Čekoslovakijoje, kur ji bus iš miestų atitraukia ir specialias stovyklas. Čekoslovakijos ir V. Vokietijos pasienio apsauga perėmė sovietų daliniai. A. Dubčekas vyriausybė buvo priversta grąžinti cenzūrą spaudai ir uždaryti kompartijai nepriklausančių grupių politinius klubus. Su asaromis akys žodį tautą radijo bangomis tarė kompartijos vadas A. Dubčekas ir prez. L. Svoboda, prašydami paramos ir žadėdami įgyvendinti dalį pradėtų reformų. Premjeras O. Černikas privačiame pokalbyje

ispėjo valdžios pareigūnus, kad sovietai turi 2.000 suimti numatytų intelektualų sąrašą. Jis patarė intelektualams bėgti iš Čekoslovakijos, kol dar nėra uždaryta siena su Austrija. "Pravdos" korespondento S. Borzenko rašyns netgi mini 40.000 "kontrevolucionierių", kuriuos reikėtų sulikviduoti. Vyriausybės kontrolė Čekoslovakijoje perėmė iš Maskvos atsiųsti "patarėjai" i centrinę kompartijos komitetą ir užsienio reikalų ministeriją. Sovietų KGB agentai pradėjo suimti Čekoslovakijos piliečius. Premjeras O. Černikas prisipažino, kad ir jis negali būti tikras dėl savo saugumo. Pristatant prie Maskvos reikalavimų, kompartijos politbiuras buvo padidintas iki 21 nario, centrinis komitetas — iki 194. I politbiurą betgi buvo išrinkti tik du sovietų šalininkai: iš pareigų atleistas slovakių kompartijos vadas V. Bilakas ir buvęs vicepremjeras J. Pilaras.

Austrijos sostinėje Vienoje yra apie 20.000 pabėgėlių iš Čekoslovakijos, įskaitant Jugoslavijoje viešėjusius turistus, kurie nutarė negrįžti i sovietų okupuotą tėvynę. Jų eilės gerokai padidės, jeigu sovietų kariuomenės daliniai neuždarys Čekoslovakijos - Austrijos pasienio. Kanados premjeras P. E. Trudeau pažadėjo savo vyriausybės paramą visiems pabėgėliams, kurie norėtų imigruoti i Kanadą. Britanijos ambasada Prahoje pradėjo duoti vizas čekoslovakams, kuriems gresia suėmimas.

Čekoslovakijos užsienio reikalų min. J. Hajekas iš Vienos atskrido i Zuerichą. Šveicarų policijos apsauga ir pats faktas, kad kelionė buvo atlikta naudojant kitą pavardę keliųvį sąrašą, duoda pagrindą gandams apie galimą Čekoslovakijos vyriausybės sudarymą užsienyje. Niujorko J. Hajekas buvo prastai, kad jis planuoja grįžti i Čekoslovakiją, bet dabar, matyt, jau yra pakeitęs nuomonę.

Sovietų Sąjunga pradėjo teikti kariuomenės dalinius Rumunijos pasienyje. Iš Ukrainos sugrįžę turistai sakosi matę ilgas šarvuotų ir artilerijos kolonas prie Pruto upės. Si kariuomenės koncentracija yra vadinama manevrais, bet ir Čekoslovakijos okupacija buvo pradėta tariamų manevrų metu. Bulgarija taipgi koncentruoja kariuomenę Rumunijos pasienyje. Rumunų kompartijos vadas N. Ceausescu dar kartą pasmerkė sovietinę Čekoslovakijos okupaciją ir pareikalavo atitraukti iš jos teritorijos Varšuvos Sąjungos kariuomenės dalinius. JAV prez. L. B. Johnsonas ispėjo Sovietų Sąjungą, neminėdamas jos vardo, bet primindamas, kad agresoriaus nebus daromos nuolaidos, jeigu jie sugalvotų pažeisti kurios nors kitos valstybės sienas Rytų Europoje. JAV valstybės sekr. D. Ruską aplankęs sovietų ambasadorius A. Dobryninas pareiškė, kad sovietai nesiruošia okupuoti Rumunijos.

Italų kompartijos centrinis komitetas, posėdžiavęs tris dienas Romoje, vienbalsiai priėmė nutarimą, kad Sovietų Sąjungai yra likęs tik vienas žingsnis — tuojau pat atitraukti savo i sąjungininkų kariuomenės dalinius iš Čekoslovakijos. Šis pareiškimas yra žymiai griežtesnis ir konkretesnis už pirmąjį, kuriame buvo kalbama tik apie nepriartimą sovietų veiksmams.

Maskvos Raudonojoje aikštėje grupė intelektualų mėgino surengti protesto demonstraciją, pasisakydami prieš sovietų įvykdymą Čekoslovakijos okupaciją. Jie turėjo paruoštą plakatą su žodžiu "Nekišti rankų i Čekoslovakiją!" Milicija suėmė penkis demonstrantus, jų tarpe chemiką Povilą Litvinovą, poetę Na-

taliją Gorbanovską ir koncentracinėje stovykloje uždaryto rašytojo Juliaus Danielio žmoną. Suimtiesiems taikomas Rusijos respublikos kriminalinio kodekso 190 paragrafas, draudžias demonstracijas kaip viešosios tvarkos ir eismo pažeidimą. Prieš prasidedant demonstracijai įvyko Mokslo Akademijos rusų kalbos instituto posėdis, pasmerkęs sovietų veiksmus Čekoslovakijoje. Leningrade buvo suimti keturi intelektualai, kai 15 intelektualų grupė priėmė rezoliuciją, smerkiančią Čekoslovakijos okupaciją.

Sovietų kompartijos oficialios "Pravda" pareikalavo uždaryti Prahoje leidiamą Čekoslovakijos Rašytojų Sąjungos žurnalą "Literarni Listy", kuris esąs "širšių lizdas". Žurnalas yra vienas pagrindinių leidinių, pasisakiusių už A. Dubčeką liberalines reformas. "Pravdos" puolimas buvo nukreiptas ne tik prieš šį žurnalą, bet ir prieš čekoslovakų rašytojus. Tarptautinės rašytojų PEN draugijos skyrius Niujorko jau yra gavęs pranešimą, kad sovietų KGB suėmė 11 čekoslovakų rašytojų. Suėmimai buvo atlikti slapta, panaudojant greitosios pagalbos automobilius. KGB agentai dėvėjo sanitarų uniformas.

Popiežius Paulius VI Castel Gandolfo vasarvietėje pasmerkė sovietinę Čekoslovakijos okupaciją ir ragino viso pasaulio krikščionis melstis už čekų i slovakių tautas. Čekoslovakijos okupacija buvo pažeisti tarptautinės tvarkos pagrindai. Ginklo jėga buvo panaikinta šio krašto nepriklausomybė, primesti iš užsienio atnešti sprendimai, kurie sukurtė visą civilizuatą pasaulį.

Demokratų partijos suvažiavimas Čikagoje kandidatui išrinkti dabartinį viceprezidentą Hubert Humphrey, pralenkusi senatorių E. McCarthy daugiau kaip tūkstančių balsu. Kandidata i viceprezidentus H. Humphrey pasirinko senatorių Edmundą Sixtus Muskie. Suvažiavimą politiniu jomarku pavertė delegatų nesutarimas Vietnamo klausimu, nevisiems priimtina H. Humphrey kandidatura, "hipių" ir "jipijų" demonstracijos, griežta policijos kontrolė, Čikagos gatvės pavertus kovos lauku. Priešrinkiminį vajų demokratai pradeda taip susikalde, kad i prezidentus greičiausiai bus išrinktas respublikininkų kandidatas Ričardas Niksonas. Kovą pralaimėjęs senatorius E. McCarthy, taikos betkokia kaina Vietnamo šalininkas, pasakė kalbą demonstrantams, pažadėdamas neremti kandidato i prezidentus H. Humphrey. Pastarasis stoji ginti Čikagos burmistro R. J. Daley ir policijos, nes, girdi, buvo gauta žinių apie planuozudyti kaikiuriuos demokratų vadus. Policija buvo priversta imtis griežtų priemonių.

Žemės drebėjimas nusisaubė 75 kv. mylių plotą Irano Chorasano provincijoje, paliesdamas apie 100 miestelių ir kaimų. Daugiausia nukentėjo 14.363 gyventojų Kachako miestas, kuriame buvo sugriauti visi pastatai. Nelaimės metu žuvo apie 8.000 iraniečių, buvo sužeista 2.600, pastogę prarado 100.000.

Gvatemalos mieste teroristai nušovė JAV ambasadorių John G. Mein, nesutikusių persėsti i jų automobilį. Spėjama, jog komunistų grupė norėjo jį pagrobti ir vėliau iškeisti i vieną savo vadų — Camilo Sanchez, kuris buvo suimtas su kariuomene įvykusiame susidauyme. Ambasadorius J. G. Mein yra trečias amerikiečių pareigūnas, šiemet žuvs Gvatemaloje. Šaušio mėnesio teroristai nužudė du amerikiečių karininkus,ėjusius patarėjų pareigas Gvatemalos kariuomenės daliniuose.

Redaktorius — k. dr. Pr. Gaidamavičius; redakcijos narys — Vyta. Kastytis
Metinė prenumerata \$6, pusmetinė \$3.50. Rėmėjo metinė prenumerata \$10
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų
turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisyti redakcijos nuostata.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Publ. by Žiburiai (Canadian Lithuanian) R. Catholic Cultural Soc., Inc.
Subscription rates: \$6 per year, \$3.50 per 6 months.
Deadline for advertisements — Thursday
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa,
and for payment of postage in cash.
941 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario, Canada
Tel. 368-6813

RELIGINIAME GYVENIME

* Tarptautiniame eucharistiniame kongrese Kolumbijoj po-
piežius Paulius VI savo kalboje
skatino Pietų Amerikos ti-
kinčiuosius reformuoti socialinę
santvarką, ypač susirūpinti ne-
pasiturinčių būkle; pasisakė
prieš revoliuciją, riaušes, bet
ragino vyriausybės taikiu būdu
įgyvendinti socialinį teisingu-
mą. Kongrese dalyvavo vien už-
sieniečių apie 10.000. Vieną dieną
20 vietinių indėnų priėmė
Krikštą. Komunią ir Sutvirtini-
mą. Popiežius įšventino 161
naują kunigą ir dijakoną. Dija-
konų tarpe buvo keli jau vedę
vyrai. Tai pirmieji tokie dija-
konai P. Amerikoje. Pamaldose
dalyvavo ir nekatalikai. Liete-
ronų vyskupai pasakė pamokas-
lą, o anglikonų vietinis kunigas
savo kalboje peikė religinės lais-
vės stoką Kolumbijoje. Visur po-
piežius buvo sutiktas su dide-
liu džiaugsmu, nors jo saugumui
užtikrinti reikėjo gausios poli-
cijos. Vaziuojanti gatvėmis ji
sveikino 50.000 Bogotos miesto
gyventojų. Iš lietuvių dalyvavo:
prel. P. Marcinkus, kaip vienas iš
popiežiaus sekretorių, prel. A.
Deksnys, kun. dr. F. Narbutas,
kun. dr. I. Urbonas, kun. prof.
Vyta. Mankeliūnas ir kiti. Taigpi
dalyvavo kongrese gana gausi
vietinių lietuvių grupė, kuri
meldėsi už Lietuvos Bendriją.

* Urugvajaus vyskupai per-
spėjo valdžią, kad yra pavojus
revoliucijai, nes nesistengiant
teisingai padalinti materialines
gėrybes tarp visų piliečių. Esą
negali būti socialinės ramybės,
jei asmuo neturi nei minimali-
nio pragyvenimo. Studentai iš
nusivylimio degina automobilius,
naikina krautuves.

* Kanados protestantų Uni-
ted Church vyriausioji taryba
savo moderatorium-valdytojų iš-
rinko pasaulietį dr. Robert Mc-
Lure, 68 m. amžiaus. Tai pir-
mas toks atvejis per 43 metus.
Naujas moderatorius yra me-
dikas, buvęs misijonierius, la-
bai liberališkų pažiūrų.

* Keletas kunigų ir pasau-
liečių vieną sekmadienį Čilės
sostinėje Santiage užėmė kated-
rą, užblokavo duris ir laikė sa-
vo pamaldas. Jose dalyvavo apie
200 pasauliečių, daugiausia barz-
doto akademinio jaunimo, lin-
kusio į kairę. Tą sekmadienį nie-
kas kitas katedrą pasinaudoti ne-
galėjo. Šios demonstracijos va-
dai pareiškė, kad tai buvo pada-
ryta protestuojant prieš Bendri-
jos perdidelį bendravimą su
turtiniais, nekreipimą dė-
mesio į neturtinguosius. Esą

* Graikų Ortodoksų Bendri-
jos dvysikiška pasmerkė abortą
kaip „nuodėmingą ir kriminali-
nį aktą“. Manoma, kad Graiki-
jų kasmet įvykdoma 100.000
nelegalių abortų.

* Mofu prezidentas genero-
las Mofutu turėjo pasitarimą su
šešiais katalikų arkivyskupais,
aptarė socialines ir religines
problemas. B. M.

PRANEŠIMAS IS VOKIETIJOS

LATVIJŲ KONGRESO ATGARSAI

Kai naktį iš 20 į 21 rugpjūčio
dieną prasidėjo naujausia Če-
koslovakijos tragedija, daugelis
mąstančių žmonių su karte-
liu turėjo prisiminti jau keletą
savaičių garsinamą Vakarų pa-
saulio nusistatymą: kad ir ka-
žin kas įvyktų Čekoslovakijoje,
Vakarai nesikiš. Glostymo poli-
tiką sovietų atžvilgiu dar toliau
varyti vargu ar begalima. Kiek
toli tuo keliu didžiosios valsty-
bės yra nuėjusios, parodo ne-
įvykęs latvių kongresas Berlyne.

Latvių kongresas Berlyne tu-
rėjo įvykti 1968 m. liepos 26-31
d. Pagal Vokietijoje galiojančius
įstatymus, kongresas buvo jau
seniai užregistruotas, gautas po-
licijos leidimas bei Berlyno se-
nato sutikimas ir pažadas kon-
gresą paremti nemaža pinigine
suma. Paruošiamieji darbai bu-
vo pradėti jau prieš dvejelį me-
tų. Keletą savaičių prieš kon-
greso pradžią laikurie rengėjų
komisijos nariai gavo iš Berlyno
įstaigų įspėjimą, kad kongresas
Berlyne negalės įvykti. Lat-
viai atsakė, kad jau visas pa-
ruošta, todėl dabar keisti kon-
greso vietą esą nebeįmanoma.
Vakarų Berlyno senatas liepos
18 d. — savaitę prieš kon-
greso pradžią! — reagavo į tai ulti-
matyviu pareiškimu, kad kon-
gresui žadėta parama nubrau-
kiama. Latviai pareiškė, kad tai
jų neatbaidys nuo kongreso
Berlyne. Tada senatas, pasiry-
žęs nepaisyti susirinkimų lais-
vės ir negalėdamas to padaryti
pagal Vokietijos įstatymus, kreipė
si sąjungininkų komisiją. Cia visi trys sąjungininkai pa-
rodė šiaip jau retą vieningumą
ir ketvirtadienį, liepos 25, t.y.

dieną prieš kongreso pradžią,
latviai pranešė, kad kongresas
uždraustas. Vakarų Berlyno se-
natas iš savo pusės norėjo pa-
dėti sušvelninti ir pasiūlė lat-
viams grąžinti bent dalį nuosto-
lų, turėtų iš kalno apmokant
nuomą už parengimų sales bei
nakvynių patalpas. Tačiau lat-
viai padėjo ir pareiškė, kad
jiems rūpi ne pinigai, o jų tau-
tų ir visų žmonių laisvė. Neti-
kėta latvių reakcija ir jų paro-
dytas nuoseklumas sudomino di-
džiųjų pasaulio žinių agentūrų
atstovus ir žinia apie kongreso
uždraudimą apskriejo visą že-
mės rutulį.

Tačiau latvių vargai tuo dar
nepasibaigė. Iš JAV ir Kanados
į Berlyną jau buvo atskridę 180
latvių. Bet kai ant greitujų kon-
gresas buvo ruošiamas Hanno-
very, tai tik maža dalis Ameri-
kos žemyno latvių galėjo laiku
atvykti į Hannoverį; kitiems lat-
viams nebuvo lėktuvuose vie-
tos. ... Buvo pažadėtas liepos 26,
t.y. penktadienio vakarui, spe-
cialus lėktuvas. Iš Europos Han-
novery susirinkę kongreso daly-
viai kas valanda jo laukė, bet
lėktuvas atskrido vos šeštadi-
nio vakarą apie 10 val.

Propagandini pasisėkimą lat-
vių veikėjai brangiai atpirko:
Hannoverio kongresas buvo ne
tik pavėluotai pradėtas, bet ir
patalpos tam buvo netinkamos,
ir dalyviai, susijaudinti pergyven-
to pažeminimo ir netikrumo, ne-
bebuvo pilnai pajėgūs įsijungti
į rimtus svarstymus bei diskus-
jas. Latviai ir visiems pabal-
tiečiams tai dar kartą parodo,
kad svetima pagalba nėra ko
perdaug pasitikėti. K. G.

Pabūgo laisvės spindulio

Rugpjūčio 20 d. Sovietų Sa-
jungos ir jos vergų įvykdė
Čekoslovakijos okupaciją sovie-
tinio komunizmo istorijoj, be
abejonės, taps vienu juodžiaus-
ių puslapių. Sovietinės kompar-
tijos tarptautinis prestižas iš
kartu buvo grąžintas į 1956 m.
išsilaisvinti mėginusios vengrų
tautos krauju aplaistyta Buda-
pešto gatvės. Skaudžiausio smū-
gio susilaukė laisvojo pasaulio
kompartinis. Anomis lemtingo-
mis dienomis komunistinė logi-
ka joms leido pateisinti sovie-
tų veiksmus, nes Vengrijoje bu-
vo sukilusi tauta prieš komu-
nizmą, panašus sovietinės impe-
rijos brąškėjimas buvo jaučia-
mas Lenkijoje ir R. Vokietijoje.
Nereagavimas būtų galėjęs iš-
šaukti ištisą tokių sukilimų
grandinę, kurios galutiniam re-
zultatui Sovietų Sąjunga būtų li-
kususi be satelitų ir be imperi-
jos.

Posūkis laisvėn

Čekoslovakijos okupacijai pa-
teisinti kompartijos neranda ar-
gumentų, nes ten nebuvo jokio
sukilimo ir A. Dubčekas vado-
vaujamas kompartijos valdžiai
negrėsiu nuvertimo pavojus. Re-
formas laisvės linkme pradėjo
ir jas vykdė patys Čekoslovak-
ijos komunistai, kiekviena proga
pabrėždami ištikimybę Maskvai.
Prez. Antonino Novotny pašali-
nimą jiems padiktavo nualin-
ta krašto ekonomija, nekaltų
žmonių krauju rankas susitepu-
sio Stalino garbintojų gauja, da-
riusi gėdą visai kompartijai.
Cenzūros panaikinimas ir lais-
vės grąžinimas ne tik kad ne-
susilpnino, bet dargi sustiprino
A. Dubčeką vadovaujamą kom-
partijos pozicijas čekų ir slo-
vakų tautos. A. Dubčekas buvo
reikalingas viso krašto morali-
nės paramos ir pritarimo. Kad
rugsėjo 9 d. kompartijos kon-
grese galėtų pašalinti iš pagrind-
inių postų stalniko A. Novot-
ny šalininkus. Bratislavos ir
Čiernos konferencijose A. Dub-
čekas išsikovojo Maskvos bei jo
satelitų pritarimą bent dides-
nei daliai savo reformų.

Maskvos atkirtis

Tokiose aplinkybėse Sovietų
Sąjungos, R. Vokietijos, Lenki-
jos, Vengrijos ir Bulgarijos tan-
kų įsiveržimas į Čekoslovakiją
yra smerkiamas ir Jugoslavijos,
Rumunijos, Italijos, Prancūzi-
jos bei kitų kraštų kompartijų.
Nenuostabu, kad iš 88 viso pa-
saulio kompartijų, išskyrus pa-
čius suokalbčio dalyvius, Krem-
liaus žingsnių pagyrė tik Kuba,
S. Korėja, S. Vietnamas ir dar
viena kita nereikšminga kompar-
tijų. Kremliaus vadų planai su-
šaukti pasaulinę kompartijų
konferenciją Maskvoje ir Kini-
jos „ekskomunikavimu“ grąžin-
ti vienybę tarptautiniam komu-
nizmui buvo palaiddoti kartu su
Čekoslovakijos nepriklausomy-
be. Tai yra didžiausias Sovietų

Sąjungos pralaimėjimas, nes
kompartinis susiskaldymas graso
visiškai susilpninti Maskvos įta-
ką pasaulyje, o satelitiniuose
kraštuose jis anksčiau ar vėliau
pagimdys naujus Dubčekus.
Laisvojo pasaulio vadai ir netgi
kairieji liberalai, naivūs sovieti-
nio komunizmo garbintojai, vie-
nu rankos mostu vėl buvo grą-
žinti į „šaltojo karo“ dienas.

Seniai ruošėsi

Apie 650.000 karių iš penkių
komunistinių kraštų žaibiškai
įvykdė Čekoslovakijos okupa-
ciją liudija, kad jai Kremliaus
vadai ir sovietų generolai ruo-
šėsi ne savaitę ir ne dvi, o ke-
letą mėnesių. Tokiu atveju vi-
sas sovietų kompartijos politi-
biuras Bratislavos ir Čiernos
konferencijose ant savo veidų
turėjo išsidėjęs veidmainio kau-
kes. Iš kitos pusės, invazijai ga-
lėjo būti ruošiamasi iš anksto,
o galutinis sprendimas buvo pa-
darytas vėliau, kai Kremliuje
vykusias diskusijas laimėjo ka-
ringoji grupė, kurios gretoms,
sakoma, priklausė P. E. Selestas,
buvęs KGB viršininkas A. N.
Selepinas ir krašto apsaugos mi-
nisteris A. Grečko. Neoficialūs
šaltiniai skelbia, jog A. Kosygi-
nas, L. Brežnevai ir netgi kom-
partijos ideologas M. Suslovas
Čekoslovakijos okupavime įžiū-
rėjo skaudų diplomatinį pralai-
mėjimą. Spėjama, jog visa nu-
svėrė A. Grečko žodis apie stra-
teginę grėsmę Sovietų Sąjun-
gai, jeigu A. Dubčekas užmegz-
tų glaudžius ryšius su V. Vokie-
tija. Tokiu atveju belieka tik
nusišypsoti, nes V. Vokietijos
„bauba“ sukūrė pati sovietų pro-
paganda Lenkijai gąsdinti, kai
tuo tarpu iš tikrųjų pusės mili-
jono vyrų vokiečių armija, ne-
turdama savų atominių ginklų,
negali nė galvoti apie revanšinį
karą su Sovietų Sąjunga.

Šviesuolių baimė

Pagrindine okupacijos prie-
žastimi tenka laikyti A. Dubčeką
grąžintą čekoslovakams spau-
dos, kritikos, susirinkimų ir netgi
kompartiniai nepriklausančių
politinių grupių laisvę, kuri ga-
lėjo persimesti ne tik į sateliti-
nius kraštus, bet ir pačią Sovie-
tų Sąjungą, kur jau eilę metų
jaunieji intelektualai ir rašyto-
jai už tokių siekius yra siunčiami
į Stalino išiejęs koncent-
racijos stovyklas. Kompartijos
cenzūra griebsė kurjosių daly-
kų, išimdamą iš Maskvos teat-
rų repertuarų tokius nekaltus
klasikinius veikalus, kaip Čecho-
vo „Trys seserys“ ir Ostrovski-
o „Pelninga vieta“. Sovietų
pasenusios ir atsinaujinti nedr-
tancijos kompartijos vadus sukrė-
tė žymaus fiziko Andriejaus
Dmitrijevičiaus Sacharovo, Moks-
lų Akademijos nario, ilgas rai-
šys „Mintys apie taikaus gyve-
nimo pažangą ir intelektualinę
laisvę“, pasiekęs netgi „New

York Times“ dienraščio pusla-
pius. Nors jame kalbama apie
pasaulinę vyriausybę, kuriai tu-
rėtų vadovauti Sovietų Sąjunga
ir JAV, bet karčiausi žodžiai, ap-
tariant dabartį, skiriami sovie-
tų kompartijai, ypač Stalino die-
nų terorui ir avantiūroms.

Politinė atspara

Užuot pasukęs A. Dubčeką
pramintu populiarių reformų
kelių, senatvės samonizmas ap-
žėlęs sovietinis komunizmas, vi-
dinių negalavimų spaudžiamas,
pasirinko Stalino išbandytą re-
ceptą — laisvės pakasynas Če-
koslovakijoje. Kompartijos va-
dams atrodė, kad ten be ypatingo
vargu bus galima atgaivinti
stalininkų vyriausybę, kaip juos,
be abejonės, buvo informavęs
ambasadorius S. V. Červonenko,
kadais buvęs komunistinės pro-
pagandos vadovu Ukrainoje. In-
vazijos pretekstu buvo panaudo-
tas specialus atsisaukimas apie
kažkokį Čekoslovakijos komunis-
tų ir vyriausybės vadų pagalbą
šauksmą, kurį į miltus JT Sau-
gomu Taryboje sumalė čekoslo-
vakų ambasadorius J. Mužikas ir
vėliau užsienio reikalų min. J.
Hajakas. Šių slaptingų pagalbų
šaukėjų pavardės ir šiandien te-
bėra nepaskelbtos. Spėjama, jais
buvo susikompromitavę prez. A.
Novotny šalininkai centriniame
komitete — Aloyzas Indra, Dra-
homiras Kolderis ir Vasiljus
Bilakas (pastarąjį Slovaki-
jos kompartijos kongresas atleido iš
pareigų).

Kompartijos sekretoriaus A.
Dubčeką, premjero O. Černiko,
seimo pirm. J. Smrkovskio bei
kitų vadų suėmimas, apkaltini-
mas komunizmu išdėvimo, o vė-
liau jų grąžinimas toms pačioms
pareigoms Čekoslovakijoje už-
baigė didžiausios sovietinio ko-
munizmo tragikomedijos pirmą-
jį veiksmą. Tai buvo padaryta,
matyt, dėlto, kad Kremlius ne-
įstengė rasti pakankamai sau
palankių žmonių, kurie būtų su-
tikę sudaryti naująją Čekoslo-
vakijos vyriausybę. Pasiūlymą
atmetė prez. L. Svoboda ir netgi
buvęs premjeras J. Lenar-
tas. Pirmasis išlaikė čekoslova-
kams duotą pažadą, pareikalau-
damas grąžinti suimtuosius ir jų
buvusius postus, nors jam bu-
vo grąžinta Slovakiją padaryti
sovietine respublika, o Bohemi-
ją su Moravija paversti sovietų
kontroluojamomis autonominėmis
sritimis.

Sovietų kariuomenės daliniai
Čekoslovakijos teritorijoje už-
ėmė pozicijas V. Vokietijos pa-
sienyje, kai tuo tarpu iš tikrųjų
invazija buvo įvykdyta ne iš tos
pusės — ji atėjo iš R. Vokie-
tijos, Lenkijos, Sovietų Sąjun-
gos ir Vengrijos. Kiekvienam
yra aišku, kad sovietams rūpi
ne Čekoslovakijos V. Vokietijos
pasienio saugumas, bet A. Dub-
čeką Maskvai nepriimtinių refor-
mų sustabdymas. V. Kst.

* * *

Pik. L. Mitkiewicz, matyt isa-
kytas Lenkijos generalinio šta-
bo, įieško kontakto su gen. Raš-
tikiu. Proga sudarė atsiųstas pa-
kvietimas iš Lenkijos tarptauti-
nėms slidžių varžyboms Zako-
panė. Pasimatyme buvo palies-
ti Lietuvos-Lenkijos reikalai.
Gen. Raštikis skeptiškai žiūrė-
jo į bendrą Lenkijos-Vengrijos
sieną ir ruošiamą neutraliųjų
valstybių bloką tarp Sov. Sąjun-
gos ir Vokietijos. Jeigu įieško-
ma atspara, kodėl tad Lenkija
prisidėjo prie vokiškos akcijos
Čekoslovakijoje? Kodėl Lenkija
leido silpninti Čekoslovakiją ir
net pati dalyvavo jos dalybose?

Į tuos gen. Raštikio klausimus
pik. L. M. nerado atsakymo.
Apie Sov. Sąjungą gen. Raš-
tikis išsireiškė panašiai, kaip ir
daugumai augusių Lenkijos ka-
rininkų, žiūrėdamas į ją 1917-20
metų akimis: jos kariuomenė
yra silpna, netinkama didesniems
operacijoms.
(Bus daugiau) Paruošė K. Baronas

Heart Foundation įstaiga
Montrealyje nutarė suorganizuoti
perkėlimui skirtų širdžių regis-
tracijos būdą, prašant Montrealio
gyventojus iš anksto pasira-
šyti sutikimą į širdis po mir-
ties perkelti kitiems asmenims.

A + A

Mylimai MAMYTEI mirus, A. GARKUNĄ ir ponį
nuosirdžiai užjaučiame —

E. ir B. Šopiai

LIONEI KYBARTIENEI, jos mylimai MAMYTEI mirus,

nuosirdžiai užuojautą reiškia —

Birutė ir Vaidotas Kvedarai

A + A

JONUI NORUSIUI JAV-se mirus, brolius PRANĄ su
žmona LEOKADIJA ir JULIJĄ nuosirdžiai užjaučiame —

Donutė ir Petras Babin

KLAUSKITE-
PATARSIM-PADĖSIM

Patartimų tarnyba „Tėviškės Žiburių“ skaitytojams, bendradarbiau-
jant su dienraščio „The Telegram“ Action Line skyrus tarnyba. Skat-
ytojai kviečiami kreiptis raštu į „T2“ redakciją įvairiais klausimais,
ir kuriuos atsakymai bus paripinti Action Line arba „T2“. Skyrų reda-
guoja teisininkas V. Mastis.

Mano kaimynas, baudamas nepaklusnų savo sūnų, mušė. Sūnus,
dar mokyklinio amžiaus, draugų paskatintas, pasiskundė policijai. Atė-
jęs policininkas tėvą perspėjo, esą jis neturi teisės mušti savo sū-
naus, ir išsivedė. Norėčiau žinoti, ar Kanadoje tėvai turi teisę fiziškai
bausti savo vaikus. Antra, ar policija turi daugiau teisių į vaiką nei
tėvas? J. C.

Tėvai Kanadoje neturi teisės mušti savo vaikų. Taip pat vyras
negali mušti žmonos. Mūsų pažiūros šiuo klausimu galbūt dar turi
būdavo lauk atspalvį ir mums gali atrodyti, kad šie nuostatai be-
reikalingai kišasi į šeimos reikalus. Psichologai, nervinių ligų gydy-
tojai ir auklėjimo žinovai yra tos nuomonės, kad fizinis baudymas yra
vaikams žalingas. Geresni rezultatai gali būti pasiekiami kitomis
priemonėmis. Sakoma, kad vaikų nepaklusnumo priežastys yra tėvų
būdo trūkumai arba blogos aplinkinės sąlygos.

Policija neskuba kištis į šeimyninius reikalus ir dažniausiai pasi-
tenkina perspėjimu, tik kairurie vaikų mušėjai patenka į teismą.
Prieš keletą mėnesių Toronto angliškojo spaudoje buvo paskelbta gy-
dytojų nuomonė, kad policija turėtų griežčiau žiūrėti į vaikų, ypatingai
kūdikių, mušėjus, nes ir ligoninės patenka labai daug kūdikių ir
mažų vaikų su aiškiais mušimo žymėmis.

Palyginus policininko ir tėvo teises į vaiką, reikia pažymėti, kad
policija neturi jokių teisių į vaikus ir nenori turėti. Ši pareiga yra
visiems policininkams nemaloni. Iš kitos pusės, kokią teisę turi tėvas
į vaiką? Vaikas nėra daiktas, jis negali būti nuosavybė. Galima sa-
kyti, kad tėvas turi ne teisę į vaiką, bet pareigas vaikui: aprūpinti,
išauginti, išmoksinti.

1966 metais dirbdamas fabrike turėjau nelaimę. Buvo nulaūžtas
mano dešinys rankos peties kaulas, turėjau dvi operacijas ir po to
sirgau virš 20 mėnesių, gaudamas kompensaciją. Dabar pradėjau dirbti,
bet ranka netokia kokia buvo — skauda ir bejėgė. Prašau pa-
tarti, ar aš galėčiau gauti pensiją? Kas nustatytų, kiek esu nusto-
jęs darbingumo? J. S.

Atsakant į Jūsų klausimą dėl pensijos, mums reikėtų žinoti, ko-
kio amžiaus esate, ar priklausote darbovietės pensijų planui, kokią
pensiją turite galvoje: ar senatvės, ar Kanados, ar darbovietės, ar
nedarbingumo pensiją? Jei turite galvoje nedarbingumo pensiją ir
jei tapote nedarbingas dėl nelaimės, kuri įvyko darbovietėje, turite
kreiptis į darbininkų kompensacijos įstaigą. Kiekvienas atvejis svars-
tomas individualiai. Gydytojai nustato nedarbingumą, o ta įstaiga
nustato pensijos dydį bei mokėjimo laikotarpį. Sie sprendimai gali
būti apeliuojami.

S. m. rugpjūčio 1 d. „Tėviškės Žiburiuose“ buvo atspausdintas
skelbimas-paaiškinimas apie mokesčių sumažinimą visiems Ontario
provincijos namų savininkams ir nuomininkams. Prašoma paaiškinti,
ką privalo daryti namų savininkai, kurie išnuomoja vieną ar du
kambarius? Minėtame skelbime sakoma, kad namų savininkas priva-
lo grąžinti nuomininkui sumažintą mokesčių sumą už išnuomotą
namą. Kadangi jis išnuomoja tik vieną ar du kambarius, ka sa-
vininkas turi daryti: grąžinti visą sumažinimą, ar tik dalį? Jeigu dalį,
kaip apskaičiuoti?

Apskaičiavimą galite daryti pagal išnuomotą grindų plotą arba
lengviau — pagal kambarių skaičių. Sakysime, namas turi aštuonis
kambarius, išnuomoti du kambariai. Tai sudaro vieną ketvirtadalį na-
mo ir grąžinate vieną ketvirtadalį gauto kredito-sumažinimo. Tai patį
apskaičiavimą galima daryti sekančiai: gauta kreditą (sumažinimą)
padalyti iš namo kambarių skaičiaus ir padauginti iš išnuomotų kam-
barių skaičiaus.

MOHAWK

FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIJOS APARATAI

SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI

ĮVAIRIOS KILIMAI • SILDYTVUVAI

VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.

TAISOMES IR APTRAUKIAMES KĖDES IR SOFAS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVES:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES AVE.—TEL. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH AVE.—TEL. OX 9-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Tokia registracija ir iš anksto
suntarkyta teisinė pusė paleng-
vintų širdies perkėlimo operaci-
jas, kai ligoniu skubiai reikia
kitos širdies. Tokiu atveju ope-
racijai galėtų būti panaudota

betkurio tuo laikui mirusio as-
mens širdis, sutikusio ją atiduoti
dar gyvam pacientui. Vėliau
tokia registracija numatoma
vykdyti visoje Kvebeko provin-
cijoje.

Seštadienį pavargę miegam li-gi pietų. Repeticija 2 v. p.p. Pa-kartojame visus šokus — šilta, prakaitas bėga, bet vakare tu-rime pasirodyti. Po repeticijos vyrai eina krepšinio žaisti aikš-tėje, o mergaitės apžiūri gimna-ziją. Pati mokykla moderni ir gražiai įrengta; bendrabutis — tai seni medžioklės rūmai; ap-link gimnaziją yra didelis par-kas su takeliais, suoliais ir tven-kiniu. Labai graži vieta — mus visus nustebino. Išgėrė kavos ap-sirengiam tautiniais drabužiais ir autobusu išvažiuojam į Kōnig-steina. Autobuse skamba jaunų žmonių daina. Pagaliau, praėjus keliom valandom, atvykstam į Koenigsteina (senas aristokra-tų kurortas). Dalyvaujam religio-nio kongreso programoje drauge su vengrų grupe iš Šveicarijos.

Sekmdienį vykdam į pamal-das, kurias laiko kun. Vingau-das Damijonaitis. Pamokslas ra-mus ir kartu jaudinantis. Pro-grama Vasario 16 gimnazijos prasideda 7 val. — atidaroma studijų savaitė. Mes pašokam vi-sus šokus iš eilės ir pabaigę vos laikomės ant kojų. Vasario 16

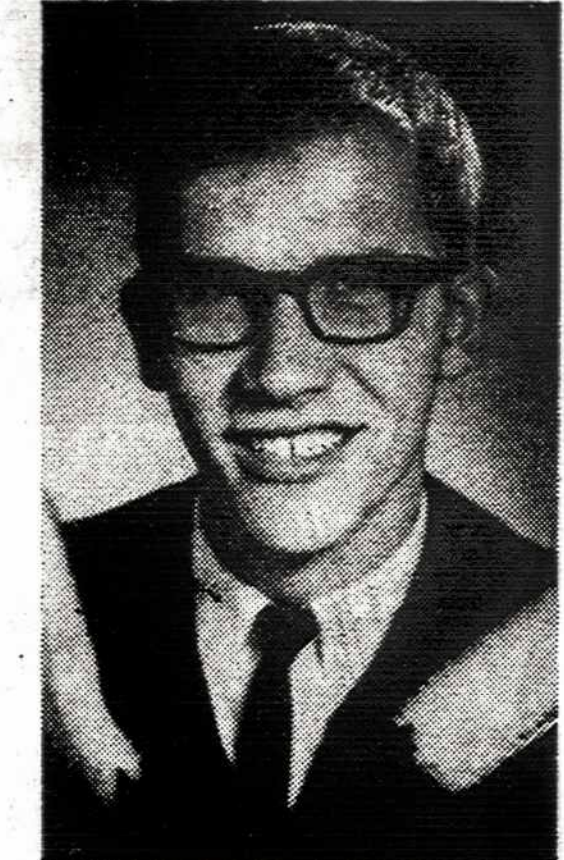
gimnazijos atstovai įteikia kiek-vienai mergaitei po didelį rožę, o berniukams — po didelį rau-doną gvazdiką. G. Breichmanie-nis gauna buketą rožių. Mes taip sujaudinti, kad kai atėjo laikas įteikti mūsų dovaną gimnazijai, trūko žodžių. Įteikėm dovaną "Indian totem pole", kuri pri-mena kraštą, kur "Gyvataras" gyvena.

Pirmadienį iš ryto vykdam į Heidelbergą. Atvažiuavę einam filosofų taku — užlipam į vir-šų, matom upę, seną tiltą, pilį ir visą Heidelbergo miestą. Jau-čiamės laimingi, nes tai pirmoji saulėta diena Europoje. Heidel-bergas sudaro mums didelį įspū-dį savo senumu: siauros gatvės, seni namukai... Pavaikščioję po miestą, vykdam į pilį. Tokios pilies niekad nebuvo matę — didelė, graži! Įspūdingas kiek-vienas kambarys. Tuo laiku vy-ko viso pasaulio gėlių paroda — visokių spalvų, visap sudėtos. Tikrai graži! Nemorim palikti pi-lies, bet vakaras artėja. Dar ei-nam pažūrėti didžiosios ir ma-zosios statinės. Mes netikim, kad kas nors galėtų visą alų iš dide-lės statinės išgerti — grandio-zinė!

Vasario 16 gimnazijos susipa-žįstam su Vokietijos lietuvišku jaunimu ir pasikeičiam minti-mis apie Lietuvą, politiką, gy-vinimą Europoje ir Kanadoje. Antradienį iš ryto vykdam prie Reino upės. Išėdam į laivą ir plaukiame, plaukiame. Matyti galybė kalnų, bažnyčių, miesteli-ų, pilių krantuose. Nuostabių vaizdų.

Penktą valandą vakaro išli-pom Mainze ir važiuojam atgal į gimnaziją. Sugrįžę ir pavalgę ejom pailsėti, o vyrai krepšinio žaisti (mes laimėjome). Vakare įvyko kitas linksmapavakis, ku-rio metu mes vėl šokom. Nėkaip išėjo, nes grindys buvo slidžios. Stengėmės, kiek galėjom.

Trečiadienį iš ryto paliekam Vokietiją, Vasario 16 gimnaziją ir būrį nuosirdžių lietuvių. Vokietijos lietuvių Vasario 16 gimnazijoje mes tikrai nustebi-m savo nuosirdumu. Jie mus globojo ir maitino kaip karalius, nesigalėdami nei darbo, nei lai-ko. Ten laiką praleidom kaip na-muose. Išvažiuojant nevienam ašaros riedėjo. Norėjom ilgiau pasilikti, bet reikėjo keliauti to-lyn. Ypač esame dėkingi p. Gri-nienei, kun. Damijonaičiui, Vin-cui Bartusevičiui ir jo žmonai, Valterii Banaičiui, M. Landui, Baliliui ir daugeliui kitų, ku-rie mus taip gražiai ir lietuviš-kai globojo.

Eugenijus Sičiūnas, gimęs 1947 m. balandžio 26 d. Vokie-tijoje, visus mokslus baigė Ka-nadoje su labai gerais pažy-miais (first class honours); XIII klasę baigė gaudamas sti-pendiją ir "Ontario scholar" pažymėjimą. Ši pavasari gerais pažymiais (honours) baigė To-ronto universitetą inžineriją ir gavo National Research Coun-cil stipendiją. Ši rudenį ruošis magistro laipsniui tame pačia-me universitete, elektronikos srityje. Jis yra Toronto lietu-vių studentų valdybos narys.

PRANESIMAS IS ŠVEDIJOS

"Dievas davė, velnias atėmė"

A. LEMBERGAS

Sov. Sąjungos premjero Ko-syginio vizitas Švedijoje praėjo, bet mislė paliko. Prieš jo atvy-kimą spauda kėlė klausimą, ko jis čia atvyksta, o išvykus — ko jis čia buvo. Formaliai tai buvo atsakomasis vizitas, kuris turėjo įvykti 1966 m., bet buvo atidėtas. Prieš 6 savaites sovie-tų ambasadorius Stockholme perdavė Kosyginui norą aplan-kyti Švediją liepos viduryje. Normali diplomatinė praktika tokiais atvejais yra trys mėne-siai. "Dagens Nyheter" spėji-mai, tokio skubotumo priežastis gali būti laukiamas Švedijos vy-riausybės pasikeitimas ryšium su netrukus įvyksiančiais rink-i-mais.

PASTABA SAU

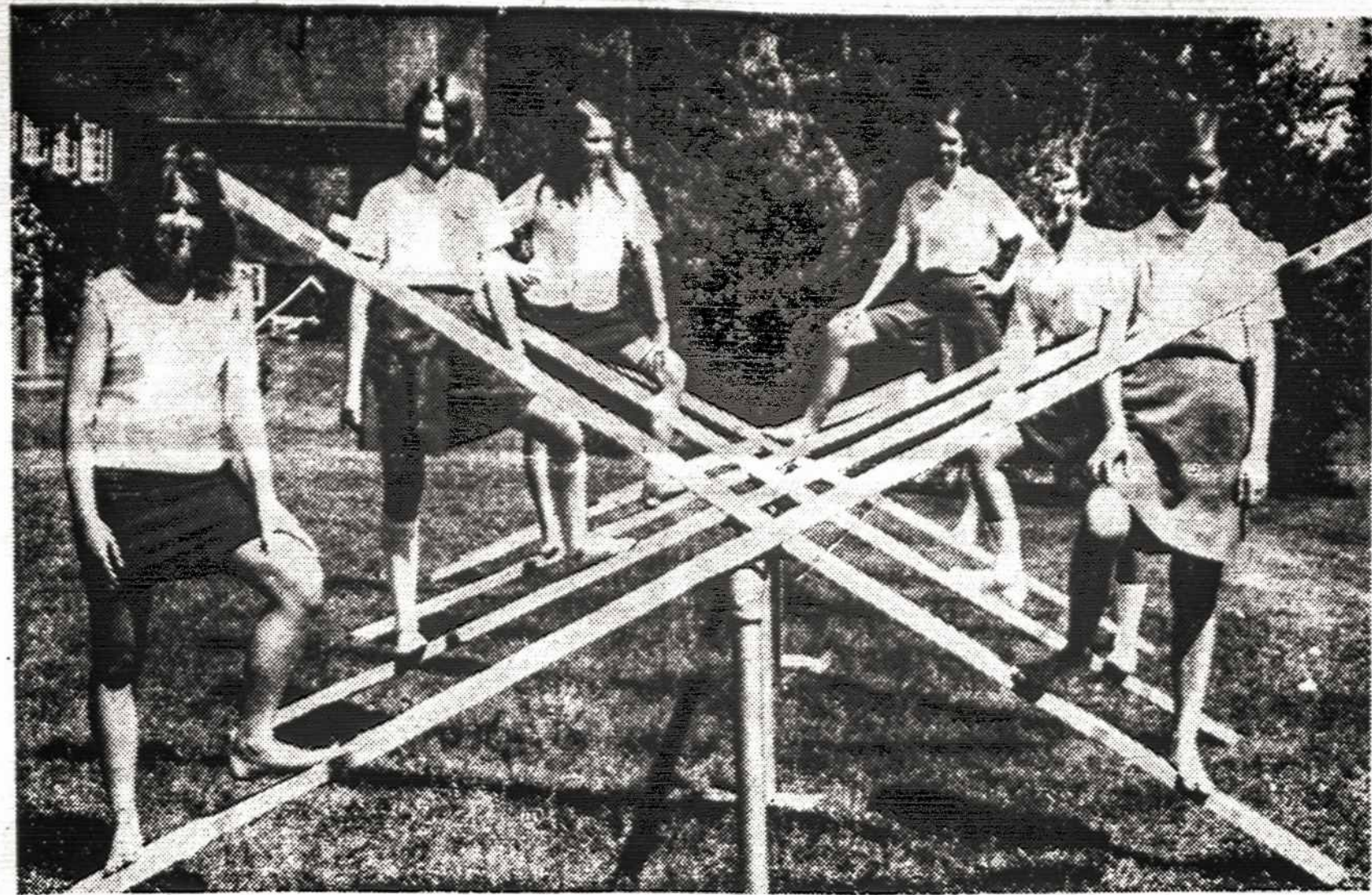
Kosyginas atvyko kiek pavė-lavęs ir išvyko anksčiau, negu buvo numatyta. Paklaustas dėl to spaudos konferencijoje, pa-aikino, kad jam pavyko viską greičiau atlikti. Tačiau atsaky-mas žurnalistų neitkino, nes vi-zito sutrumpinimas buvo pas-keičtas dar prieš Kosyginą at-vykimą. Išskyrus grubų užsi-puolimą Norvegijos adresu, spaudos atstovams jis neturėjo nieko naujo pasakyti. Populiar-usis "Expressen" ironiškai pa-stebėjo, kad sovietų premjeras pasmerkė savo krašto politiką, puldamas "imperializmą ir re-akcijos jėgas", kurios "neatsisau-ko mėginimų primesti tautoms savo gyvenimo būdą". Aplamai, Kosyginas paliko įspūdį, kad jam svetimas Chrusčiovo impu-lsyvumas. Anot švedo premjero Erlanderio, jis esąs nepaprastai gerai informuotas ir dalykiškas. Pasikalbėjimuose buvo vengia-ma ginčyti klausimus. Visdėl-to kažkokis sunkus nerimas slė-ges Kosyginą, kuris — to pa-ties Erlanderio žodžiais — su savotišku susirūpinimu vertino Europos saugumo klausimą ir ypač pabrėžtinai kalbėjo apie reikalą išlaikyti esamųjų sienų status quo. Savo atsisveikinimo spaudos konferencijoje jis net-keleta kartų vietoj "Švedijos" minėjo "Čekoslovakiją".

SERGANTIS KRASTAS

Kadangi tuo metu jau buvo žinoma staiga sušaukta Rytų bloko konferencija Varšuvoje, kur Kosyginas turėjo prisijun-gti prie ten atvykusių kitų Krem-liaus "troikos" vadovų, tai ste-bėjimai padarė išvadą, kad so-vietai jaudinasi ir nenori sutik-ti su įvykiu raida Čekoslovaki-joje. Oficialieji Švedijos sluogs-niai padarė viską, kad Kosygin-o vizitas praeitų kiek gali ma sklandžiau, todėl ir didžioji spauda vengė pareiškimų, ku-rie būtų nemalonūs sovietams. Toki nusietaikyma nepaskutinėj vietoj padiktavo noras pagerinti prekybinius ryšius, nors neat-rodo, jog pavyko ką nors lai-mėti. Tačiau spauda savo laisvo kritiško žodžio teisės galutinai neatsisakė. Pavyzdžiui, "DN" vyr. red. O. Lagercrantz, šiaip jau pasižymėjęs JAV kritikas, rado reikalinga Kosygin-o vizito progą priminti, kad "Sov. Sa-junga yra sunkiai sergantis kraš-tas" ir kad "jos ligos galbūt pa-vojingesnis ir sunkesnis, negu tos, kurios kankina Ameriką". I Kosygin-o pareiškta sovietų "broliškumą" Čekoslovakijai laikraštis atsakė karikatūra, ku-rijoje "šaukus kareivis Šveikas" atsako, ar sovietai yra "broliar-i" ar "draugai": aišku, broliar, nes jų draugus galima pasirinkti... Goeteborgo dienraštis priminė, esą senesniai dėl švedų reakcijos Lenkijos premjeras Cyrankie-wicz buvo priverstas atsisakyti vizito. Nors sovietai veda tokią pa-čią antižydišką politiką, ta-čiau šiuo atveju Švedijos užs. reik. min. Nilsson reakcijas pa-silaikė pats sau...

BALTIEČIŲ PASTANGOS

Vyriausybinių sluogsniar ir didžioji spauda Kosygin-o malo-numui nutylėjo Baltijos klau-simą, tačiau visuomenėje jis bu-vo iškeltas ir neabejotinai pa-siekė adresatą. Baltiečių komi-teto, Birželinio komiteto, demo-kraatinės santarvės, konservato-rių jaunimo ir kitų organizaci-jų bendromis jėgomis buvo iš-platinta daug atsisaukimų, ku-riuose reikalaujama apsispen-dimo teisės Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Vykstantis Pasaulio Bendrijų Tarybos kongresas su-

Lietuvaitės iš įvairių miestų Putnamo dvidešimt penktojoje stovykloje

Nuotr. R. Kisieliaus

Dabartinė Lietuva iš arti

FELIKSAS JUCEVIČIUS

Šių išspūdių, stebėjimų bei minčių autorius yra atkreipęs į save skaitytojų dėmesį kontroversinio po-būdžio straipsniais lietuviškoje spaudoje. Praėjusią vasarą jis turėjo pro-gą aplankyti kraštus už geležinės už-dangos. Čia pateikiame jo drąsiai at-vykdamas Lietuvon, jau buvau aplankęs Kopenhagą, Turkų, Helsinkį ir Leningradą. Po vieš-nagės Lietuvoje dar buvau Varšuvoje, Krokuvoje, Zakopanėje, Drezdene, Rytų ir Vakarų Berlyne, Hamburge ir Londone. Tačiau nė vienas kraštas neda-rė tokio sleigiančio įspūdių, kaip Lietuva, ir nė vienas miestas ne-atrodė taip liūdnei, kaip Vilnius ir Kaunas. Per dvidešimt pen-kių metų rusams pavyko Lie-tuvai nualinti ir ją paversti be-spalve "tarybine" provincija.

Iš Leningrado į Vilnių vykau naktį tarptautiniu traukiniu. Jis eina per Daugpilį, Kuznicą ir Varšuvą į Berlyną. Traukinys naujas ir patogus. Vėliau iš ry-tų vokiečio sužinojau, kad jis gamintas pas juos. Mat, atsidė-kodami už "išlaisvinimą", rytų vokiečiai ir vengrai turi aprū-pinti Rusiją traukiniais. Kai ry-tą pabudau, traukinys jau sto-vėjo Daugpilyje. Už gero pus-valandžio ar daugiau mes lėkė-me jau Lietuvos laukais. Pro langą matėsi spygliuoti miškai, smėlis ir šiandieniškos. Trau-kinys stabtelėjo I g n a l i n o j e, Švenčionėliuose ir Pabradaje. Visų šių miestelių stotys panašios — nedrąžios ir apleistos. Sakau atvažiuoti, tai žeidė mano tautinę savigarbą. Argi rusai ne-duoda lietuviams net dažų vie-šiesiems pastatams nudažyti, ir tai ketvirčiui šimtmečio praėjus po karo? O gal dabartiniam "seimininkams" rūpi, kad Lie-tuva neišsiskirtų iš "tarybinio" rojaus? Tačiau per daug nenusi-miniau, nes gaudžiau save vilti-mi, kad pamatysiu bent gražią Vilniaus geležinkelio stotį. De-ja, turėjau nusivilti. Lietuvos sostinės stotis atrodė lygiai taip liūdnei, kaip ir tos matytos pa-keleje. Pirmą nudažytą stotį ma-čiau tik Gardine, kai po viešnagės Lietuvoje važiuavau Varšu-vo link.

Vilniaus nebuvo niekada ma-tęs, ir iš jo tikėjau daug. Juk tai Lietuvos sostinė. Jame visa Lietuva praeitais, o taip pat ir dabartis, kiek tai liečia krašto administraciją ir kultūrinį gy-vinimą. Poetai jį apdainavo, o liaudis jį apipynė legendomis. Aišku, kai iš stoties mane ve-žė tarškančiu taksii į viešbutį, tai atmosfera jau nebuvo taip palanki poetinėms nuotakoms. Gaila, kad ji neatsirado ir vė-liau.

Kad Vilnius turi nuostabiai gražius bažnyčius, šiandien jau griuvimo stadijoje, įdomių pa-statų, romantiškas gatves ir ža-vingas apylinkes, manau, nie-kaš nedrįs to paneigti. Iš toli dėmesį patraukia ir naujieji kvartalai. Tačiau bendras Vil-niaus vaizdas darė man labai sle-giantį įspūdį, taip sleigiantį, jog jau trečią dieną norėjau grį-žti.

darė labai dėkingas sąlygas tiems reikalavimams išplatinti. Kosygin-o atvykimo dieną Stockholme įvyko masinis susi-rinkimas, kuriame pagrindiniu kalbėtoju buvo amerikietis prof. Jerzy Hauptman. Žymus švedų rašytojas Wilh. Moberg, ligos sukludytas, atsiuntė savo ka-lbą, kurioje, išjuokdamas Kosy-gino vizitą, pasiūlė Švedijos vy-riausybei pasikviesti visus pa-saulio diktatorius ir surengti jų šventę savo "neutrality" pa-rodyti. Didžiausias minios sim-patijas laimėjo paprastas su-mis darbininkas, kuris, mitingui pasibaigus, užlipo ant pakylės ir tiek tepasakė: "Dievas davė laisvę Estijai, Latvijai, Lietu-vai, Suomijai, o velnias atėmė".

Red. pastaba. Šis pranešimas dėl Kanados paštininkų streiko gautas pavėluotai tačiau savo ak-tualumo nėra nustojęs.

jis jo ir Lietuvos. Vilniaus visa betarpiškoji tikrovė liudija, kad Lietuva yra ne kas kita, kaip tik paprasta Rusijos provincija. Lygiai tokį įspūdį man padarė Kaunas, nors ten žmonių daugu-ma kalbėjo lietuviškai. Iš toli Vilnius, Kaunas, Lietuva yra kaikam gražūs, kaikam skaudūs prisiminimai, o gal nevienam ir mitas. Iš arti Vilnius, Kaunas, Lietuva dabar yra "tarybinė" tikrovė, kurią dominuoja skur-das, baimė ir neviltingas.

2
"Inturistas" apgyvendino ma-ne "Vilniaus" viešbutyje, kuris yra Lenino prospekte, netoli ka-tedros. Ir štai pirmoji staigma-na. Išskyrus priėmimo tarnauto-jus, pirmą dieną Lietuvos sos-tinės viešbutyje negalėjau susi-kalbėti lietuviškai. Nemokėda-mas nei rusiškai, nei lenkiškai, pasijutau lingvistiniame akligat-vyje. Padėčiai gelbėti pristatė "vertėją". Bet pastarasis sunkiai suprato mane, o aš jį. Kaip tai suprasti? Ar "Inturisto" virši-ninkai, turį galvoje "tarybinį" padalinį, o pastarajam ar taip jau svarbu, jei atvykęs lie-tuvis nesusikalba lietuviškai lie-tuviškame viešbutyje?

Šiame sąryšyje pora žodžių apie Vilniaus "Inturistą" apskri-tai. Savo gyvenime esu apkelia-vęs daug kraštų ir sutikęs daug žmonių. Šios kelionės metu taip pat apsi stojau daugelyje viešbu-čių, tačiau Vilniaus "Inturistas" išsiskyrė iš visų. Kažka panašus turi tik Varšuvos "Orbis" tar-nautojai, nors, turįu pripažinti, lenkai savo vidinės kultūros stoka užtušuoja bent savo ma-nieromis. Vilniaus "Inturisto" "viršininkai" stokoja ir kultū-ros, ir manierų. Kažkaip jie at-siūdo "tarybinį" saugumą. Leningrado "Inturistas" paliko daug kultūringesni įspūdį, ir jo aptarnavimo negalima net lyginti su vilniškiu.

Rusų kalba dominuoja ne tik viešbutyje, bet ir gatvėje, ir tai po dvidešimt penkių "tarybinės" Lietuvos gyvavimo metų. Lie-tuvos sostinėje girdisi daugiau lie-tuviškai kalbančių tik nuo penk-tos valandos, kai iš įstaigų pa-sipila tarnautojai. Man sakė, kad rudenį ir žiemą esą geriau, nes iš atostogų grįžta studentai, tarnautojai ir šiaip piliečiai, bet nemanau, kad tai radikaliai pa-keičia padėtį — daugiau daugiaus-iai jį tik sušvelnina. Net ir ge-riausius norus turėdamas nega-lėjau pasakyti, kad Vilniuje būtų jaučiama lietuviška nu-o-taika. Visur jauči "tarybinės" atmosferos despotinį dvelkimą.

Vilniuje, kaip ir visuose "ta-rybinėje" miestuose, matyti p r e k i ų trūkumas. Daugiausia "tarybinėje" šalyje yra "parti-nių" gaminių. Štai kodėl jų iš-Nukelta į 7-tą puslapį.

Pavergtųjų Europos Tautų Seimo Buenos Aires miesto viešbutyje "Plaza" surengtoje spaudos konferencijoje prie vaišių stalo: "Lai-ko" administratorius brolis Pijus Gudelevičius, redaktorius kun. Augustinas Steigvila, V. Balčiūnas. Už jų su laikraščiais rankoje — "A. L. Balso" red. K. Norkus.

6
"Inturistas" apgyvendino ma-ne "Vilniaus" viešbutyje, kuris yra Lenino prospekte, netoli ka-tedros. Ir štai pirmoji staigma-na. Išskyrus priėmimo tarnauto-jus, pirmą dieną Lietuvos sos-tinės viešbutyje negalėjau susi-kalbėti lietuviškai. Nemokėda-mas nei rusiškai, nei lenkiškai, pasijutau lingvistiniame akligat-vyje. Padėčiai gelbėti pristatė "vertėją". Bet pastarasis sunkiai suprato mane, o aš jį. Kaip tai suprasti? Ar "Inturisto" virši-ninkai, turį galvoje "tarybinį" padalinį, o pastarajam ar taip jau svarbu, jei atvykęs lie-tuvis nesusikalba lietuviškai lie-tuviškame viešbutyje?

Šiame sąryšyje pora žodžių apie Vilniaus "Inturistą" apskri-tai. Savo gyvenime esu apkelia-vęs daug kraštų ir sutikęs daug žmonių. Šios kelionės metu taip pat apsi stojau daugelyje viešbu-čių, tačiau Vilniaus "Inturistas" išsiskyrė iš visų. Kažka panašus turi tik Varšuvos "Orbis" tar-nautojai, nors, turįu pripažinti, lenkai savo vidinės kultūros stoka užtušuoja bent savo ma-nieromis. Vilniaus "Inturisto" "viršininkai" stokoja ir kultū-ros, ir manierų. Kažkaip jie at-siūdo "tarybinį" saugumą. Leningrado "Inturistas" paliko daug kultūringesni įspūdį, ir jo aptarnavimo negalima net lyginti su vilniškiu.

Rusų kalba dominuoja ne tik viešbutyje, bet ir gatvėje, ir tai po dvidešimt penkių "tarybinės" Lietuvos gyvavimo metų. Lie-tuvos sostinėje girdisi daugiau lie-tuviškai kalbančių tik nuo penk-tos valandos, kai iš įstaigų pa-sipila tarnautojai. Man sakė, kad rudenį ir žiemą esą geriau, nes iš atostogų grįžta studentai, tarnautojai ir šiaip piliečiai, bet nemanau, kad tai radikaliai pa-keičia padėtį — daugiau daugiaus-iai jį tik sušvelnina. Net ir ge-riausius norus turėdamas nega-lėjau pasakyti, kad Vilniuje būtų jaučiama lietuviška nu-o-taika. Visur jauči "tarybinės" atmosferos despotinį dvelkimą.

Vilniuje, kaip ir visuose "ta-rybinėje" miestuose, matyti p r e k i ų trūkumas. Daugiausia "tarybinėje" šalyje yra "parti-nių" gaminių. Štai kodėl jų iš-Nukelta į 7-tą puslapį.

6
"Inturistas" apgyvendino ma-ne "Vilniaus" viešbutyje, kuris yra Lenino prospekte, netoli ka-tedros. Ir štai pirmoji staigma-na. Išskyrus priėmimo tarnauto-jus, pirmą dieną Lietuvos sos-tinės viešbutyje negalėjau susi-kalbėti lietuviškai. Nemokėda-mas nei rusiškai, nei lenkiškai, pasijutau lingvistiniame akligat-vyje. Padėčiai gelbėti pristatė "vertėją". Bet pastarasis sunkiai suprato mane, o aš jį. Kaip tai suprasti? Ar "Inturisto" virši-ninkai, turį galvoje "tarybinį" padalinį, o pastarajam ar taip jau svarbu, jei atvykęs lie-tuvis nesusikalba lietuviškai lie-tuviškame viešbutyje?

Šiame sąryšyje pora žodžių apie Vilniaus "Inturistą" apskri-tai. Savo gyvenime esu apkelia-vęs daug kraštų ir sutikęs daug žmonių. Šios kelionės metu taip pat apsi stojau daugelyje viešbu-čių, tačiau Vilniaus "Inturistas" išsiskyrė iš visų. Kažka panašus turi tik Varšuvos "Orbis" tar-nautojai, nors, turįu pripažinti, lenkai savo vidinės kultūros stoka užtušuoja bent savo ma-nieromis. Vilniaus "Inturisto" "viršininkai" stokoja ir kultū-ros, ir manierų. Kažkaip jie at-siūdo "tarybinį" saugumą. Leningrado "Inturistas" paliko daug kultūringesni įspūdį, ir jo aptarnavimo negalima net lyginti su vilniškiu.

Rusų kalba dominuoja ne tik viešbutyje, bet ir gatvėje, ir tai po dvidešimt penkių "tarybinės" Lietuvos gyvavimo metų. Lie-tuvos sostinėje girdisi daugiau lie-tuviškai kalbančių tik nuo penk-tos valandos, kai iš įstaigų pa-sipila tarnautojai. Man sakė, kad rudenį ir žiemą esą geriau, nes iš atostogų grįžta studentai, tarnautojai ir šiaip piliečiai, bet nemanau, kad tai radikaliai pa-keičia padėtį — daugiau daugiaus-iai jį tik sušvelnina. Net ir ge-riausius norus turėdamas nega-lėjau pasakyti, kad Vilniuje būtų jaučiama lietuviška nu-o-taika. Visur jauči "tarybinės" atmosferos despotinį dvelkimą.

Vilniuje, kaip ir visuose "ta-rybinėje" miestuose, matyti p r e k i ų trūkumas. Daugiausia "tarybinėje" šalyje yra "parti-nių" gaminių. Štai kodėl jų iš-Nukelta į 7-tą puslapį.

"Laiko" dvidešimtmetis

VYTAUTAS BALČIŪNAS

Siaurės Amerikoje daugiausia išleidžiama lietuviškų laikraščių. Kaikurie jų išsilaikė kelias de-simtis metų gausios skaitytojų šeimos, skelbimų ir aukų dėka. Iš vienos tik prenumeratos var-gu kuris lietuviškas laikraštis galėtų išsilaikyti. Dar sunkiau verčiasi Pietų Amerikos lietuvių laikraščiai, neturėdami nei gau-sių skaitytojų, nei skelbimų ir laikosi vien aukomis. Pvz. Bra-zilijos Sao Paulo mieste kun. Jono Kidyko, SJ, redaguojama "Mūsų Lietuva" neseniai atžy-mėjo dvidešimtmetį, bet lig šiol dar neįstengė įsigyti linotipo ir renka raides rankomis. Iš to ga-lima suprasti vienintelio Brazi-lijos lietuvių laikraščio ekono-minę būklę. Kiek geriau verčia-si lietuviška spauda Argentino-jos. Buenos Aires leidžiami dvi-savaitraščiai "A. L. Balsas" ir "Laikas" turi nuosavas spaustu-ves ir jose atliekamais spaudos darbais paremia laikraščių lei-dimą. Pernai "A. L. Balsas" mi-nėjo 40 m. sukaktį, o š.m. rug-pjūčio 4 d. Tėvų marijonų lei-džiamas "Laikas" atšventė dvi-dešimtmetį.

Laisvieji lietuviai labai iškil-mingai mini įvairias asmenines su-kaktis, bet mažai kreipia dė-mesio į spaudos jubilėus. Todėl daugelis laikraščių ir žurnalu metinės šventės mini tyliai, tik savo puslapiuose primena skaitytojų, kad išsilaikė 20 ar dau-giau metų. Atrodo, ir "Laikui" metų mažai, bet Argentinos lie-tuvybės išlaikymo bare nuveik-ta gana daug.

A.a. vysk. Pranas Brazys — "Laiko" įkūrėjas

Nuo 1939 m. Buenos Aires priemiestyje Avellanedoje buvo išikūrė Tėvai marijonai. Pir-miausia kun. Jono Jakaičio ir kun. Kazimiero Vengro pastan-gomis (abu jau mirę), buvo pa-statyta Aušros Vartų lietuvių pa-rapijos bažnyčia. Šalia šventovės išaugo vienuolynas, pradžios mo-kykla ir kiti pastatai. Statyba užsitęsė iki 1948 m. Šiam Tė-vų marijonų projektui įgyven-dinti padėjo gausios aukos iš Argentinos ir S. Amerikos lie-tuvių. Prie veikusių senųjų lie-tuvių organizacijų prisidėjo T. marijonų įsteigtas naujas kul-tūros židyns gausiai lietuvių apgyventame rajone Avellane-doje. Čia būrėsi ir naujieji atei-viai, kurie įsteigė eilę organizaci-jų bei ansamblių. Juos jau esu minėjęs "T2" skiltyje atski-ruose aprašymuose.

1948 m. iš Europos Argenti-non atvyko kun. dr. Pranas Bra-zys, MIC, (1965 m. tapo Europos lietuvių vyskupu ir mirė 1967 m. birželio 9 d.). Nuo pat jaunystės spaudos darbą pamėgęs ir jame aktyviai dalyvavęs, jis greit suprato lietuviško, religi-nio turinio laikraščio reikalin-gumą ne tik Argentinos, bet ir aplamai Pietų Amerikos lie-tuviams. Tais pačiais metais jis su taktiniais išteigė patrijotinį, religinės minties mėnesinį žur-nalą "Laiką", po metų tapusį dvisavaitraščiu. Būdamas pir-muoju redaktorium, kun. dr. Pr. Brazys nutatė "Laikui" gaires: visuomet laikytis santūrumo li-nijos, teikti Argentinos ir P. Amerikos lietuviams s v e i k a s krikščioniškas mintis bei reika-lingas informacijas. Jis "Laiką" redagavo iki 1952 m.

Argentinos lietuviams a. a. vysk. Prano Brazio prisiminimas liks gyvas iš jo plačios kultūri-nės veiklos Buenos Aires ir Ro-sario miestuose. Jo iniciatyva buvo įsteigtas laikraštis "Lai-kas" ir spaustuvi, tautinis mu-žėjus, sporto aikštė ir pagyventa religinė veikla.

Garbės leidėjai

"Laiko" 400 nr. "Mecenas ir mecenatai" straipsnyje aprašy-ti pirmojo nr. išleidimo sunku-mai:

"Kai buvo ruošiamasi išleisti pirmąjį "Laiko" numerį ir vis-kas pramatyta, išskyrus vienin-telę "mažą kliūtį" — lėšų klau-simą, tai a.a. Pranas Ramanaus-kas tarė: "Tai aš išleisiu". Tai pirmas mūsų mecenatas. Po to visa eilė tautiečių rėmė mūsų darbą, buvo garbės leidėjais, aukotojai. Taip per 20 metų iki dabar lietuviai rūpinasi "Lai-ko" išleidimu po kelis kartus tapdami garbės leidėjais. Ypač tuo pasižymėjo pramonininkai inž. Jonas ir Katalina Čekaus-ka. Net iš Urugvajaus ir S. Amerikos kelios šeimos yra bu-vusios "Laiko" atskirų nr. gar-bės leidėjais.

Redakcija ir administracija
Spaustuvi įsteigėjai ir pir-

majam "Laiko" redaktoriui kun. dr. Pr. Braziiu išvykus į Rosa-rio Sv. Kazimiero lietuvių para-piją, jo darba tęsė kun. dr. Pr. Garšva, MIC, (dabar "Draugo" red.). Po jo laikraštį redagavo: Jonas Gliosas, p. Vedegys (abu dirba "Drauge"), kun. A. Klei-va, kun. A. Lubickas, MIC, kun. J. Margis, MIC. Dabartinis "Lai-ko" redaktorium yra kun. A. Steigvila, MIC. Keitėsi redaktoriai, bet administracijos ilgiau-siai išsilaikė brolis Pijus Gude-levičius. Jis perėmė laikraščio administravimą iš kun. V. Si-manskio, MIC, ir jau daug metų yra laikraščio "Laikas" ir spaus-tuvės administratorium. Tai la-bai nedėkinga tarnyba, nes rei-kia lankyti prenumeratorius ir prašyti juos atsiųgti už siun-tinėjimą laikraščio; prašyti aukų ir platinti lietuvišką spaudą. To vargo brolis Pijus G. nepaiso ir labai mažai yra skaitytojų, ku-rie jo nepažinti asmeniškai. Be to, brolis Pijus G. yra Aušros Vartų parapijos vargonininkas.

Spaustuvi ir leidiniai

1952 m. Tėvų marijonų vie-nuolynė Avellanedoje, Mendoza 2280, buvo įrengta "Laiko" (is-paniškai "El Tiempo") spaustu-ve. Nupirkta linotipas, spausdi-nimo mašina ir kiti reikmenys. Leidėjai uždaugėsi tuo laimėji-mu, nes buvo nepatogai ir per-brangu "Laiką" spausdinti pas-švietimus. Vėliau spaustuvi iš-gijo m o d e r n i ą automatišką spausdinimo ir lankstymo bei knygos risti mašiną. Dabar projektuojama statyti spaustu-vei naujas patalpas.

"Laikė" yra išleidžiama įvai-rios spaudos: aplinkinių para-pijų biuleteniai, "ELTA infor-maciones", "Revista Baltica" ir kiti leidiniai ispanų kalba. Anks-čiau čia buvo renkami ir spaus-dinami "Literatūros Lankai". Taip pat išleista nemažai lie-tuviškų knygų. Tais darbais buvo garantuota "Laiko" egzistencija. Žinoma, daug padėjo ir įvairūs smulkūs spaudos darbai. Įdomi yra brolio Pijaus Gudelevičiaus tvarkoma "Laiko" knygų lenty-na. Joje yra visi spausdintys lei-diniai ir laisvųjų lietuvių spauda.

Pereitais metais Kanadoje ir JAV lankėsi "Laiko" red. kun. Augustinas Steigvila. "Draugo" korespondento užklaustas apie lietuviškos spaudos sunkumus P. Amerikoje, atsakė, kad daug pa-dėtų JAV ir Kanados lie-tuviai prenumeruodami Argenti-nos, Brazilijos ir kitų kraštų lietuviškus laikraščius, kuriais jie dabar visai nesidomi...

"Laiko" pastangos ir tikslai

Kiekvieno laikraščio pastan-gos yra tos pačios — kad jis būtų patrauklus savo išore ir įdomus savo turiniu. Redakcija stengiasi, kad skaitytojas rastų nors iš dalies tai, ko ieško, bet svarbiausia jai reikia bendra-darbių ir rėmėjų. Tik tada lie-ka užtikrintas laikraščio išsilaikymas. "Laiko" straipsnyje "400 atsilankymų" aiškiai išdėstyta laikraščio pastangos ir tikslai: "Jei tęsėjomė aplankyti 400 kar-tų mūsų tautiečių, tai nuopel-nas, didžiulį dalimi, mūsų drau-gų ir rėmėjų. Vieni padrasina-čiu žodžiu, kiti realiu bendra-darbiavimu, dar kiti materialia parama, mums lydojo nuolatos. Tas mus guodė ir davė tikrumą, kad mūsų trūsas yra nading-as Bažnyčiai ir Tautai."

"Mūsų vėliavos? — Trys mums vadovauja — tėvynės malbė, krikščionybė ir lojalumas valstybei, kurioje atradome įsta-tymų teikiama globą, laisvę, darbą.

Nuo pat pirmojo numerio Tautos trispalvė mūsų žygiui ke-lią rodė ir ją sekame nesvyruo-dami. Tikime, kad ji parves mus į laisvąją Tėvynę."

* * *

Dėl Kanados pašto tarnauto-jų streiko pavėluotai gavau šį pakvietimą:

"S p a u d o s Bičiulių Būrelis kviečia Jus atsilankyti į iškil-mingą "Laiko" 20-ties metų mi-nėjamą, kuris įvyks Lietuvių Sa-lėje, Brasil 835, Avell., rugpjūčio 4 d. 17 val. Programoje da-lyvaus Sv. Cecilijos Choras, muz. V. Rymavičius vadovaujamas, "Atžalyno" Ansamblis, vad. Z. Vanagaitės, solistės ir solistai, akordeonistai; draugiškų orga-nizacijų sveikinimai; šeimyniš-kos vaišės. Šventės rengimo ko-misija."

Prie visų dalyvavusių sveikin-tojų jungiu nuosirdžiausius lin-kėjimus — ilgiausių metų. (Prie jų mielai prisideda ir "Tėviškos Ziburiai" — Red.).

Medicininis ir pooperacinis gydymas
SVEIKATOS KLINIKA - Health Clinic
Vienintelė valdybos registruota natūralaus gydymo "etuviška klinika.
Ivairūs spinduliai, elektriniai ir šiluminiai rankų masažai, spindulinės ir
ir garų vonios. Gydymėi judesiai ir psichologinė terapija.
B. Naujalis, Pd.R.M.N.P.
460 Roncesvalles Ave., Toronto Tel. LE 3-8008

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PALANGOS "BIRUTĖ"

Gražusis Palangos restoranas "Va-sara", stiklo ir gelžbetonio pastatas, susilaukęs varžovės "Birutės", prie kurios durų šlaidien jau rikiuojasi ilgos vasarotojų eilės, nes svetainės garsas yra pasiekęs tolimus Lietuvos kampelius, "Birutės" svetainė išskū-rė naujai atremontuotame ir pertvar-kytame valgyklos pastate. Su jos vi-daus įrenginiais skaitytojus supažin-dina V. Miniotas "Tiesos" 175 nr.: "Deginto ažuolo laiptais pakylame į antrąjį aukštą. Į mus iš didžiulio lango spalvotame stikle žvelgia Bi-rutė. Jūs jau supratote, kad Biru-tės vardu pavadinta ši geros nuotol-kos svetainė. Erdvioje fojė stūkso didžiulis ažuolo kamienas. Jis prime-na Palangę, ant Baltijos kranto, senovėje ošusius ažuolus, dievams amžina ugnį saugojusius vaidilutę Bi-rutę. Patenkame į dailiai įrengtą sa-lę. Čia viskas jauku, viskas nutel-kia poilsininkus. Salimais — gan savi-tai išspresas kokiellius baras. Nuo sienos žvelgia skulptorės Z. Jonu-saitės medyje iškalta Birutės ir Kė-s-tučio bareljefas. Originalios kėdės, kurias pamatys tik šiame bare. Sa-vitai išspresas apšvietimas irgi tel-kia ramybę. Restorano pasididžia-vimas — svetainė. Skulptorės J. Ver-tulio sienoje iškalta sena legen-da apie vaidilutę Birutę, kurią pamilo ir pagrobė kunigaikštis Kęstutis. Pasienyje išsiriškusios klumpės. Jūs padedate savo batus ir avite ži-maitišku medžio apavu. Jūs kvie-čia ažuoliniui skobniam, ažuolo kė-dės, apkalto žvėrių kailiais. Savita servituotė. Sienas puošia šakoti briedžio ragai, šerno galva..." Svetai-nėje taipgi įrengtas židyns, prie ku-rio galima pasėdėti ir pasigardžiuoti kepsnių kvapais.

VASAROS PAVOJAI

Vasaros mėnesiais Nemunas, Ne-ris ir kitos Lietuvos upės bei ežerai pareikalauja atsargumo taisyklės už-mirsiusių aukų. Druskininkų eksk-sijų biuro vedėjas Mykolas Vaitkus iš Nemuno klasingos srovės glėbio išplėšė 12 metų amžiaus moksleivę Viliją Visockaitę, kurios mama iš Kauno buvo atvykusi talkinti Drus-kininkų visuomeninio maitinimo dar-buotojoms.

ARTOTOJŲ VAZYBOS

Liepos pabaigoje įvyko III kol-chozų ir sovchozų artotų vazybų, kuriose susitiko geriausios Lietuvos rajonų artotai. Ratinių traktorių gru-pėje į vietą laimėjo jonavietis Pe-tras Špakovas, II — ignalietis Sil-vestras Dzeduolis, III — kaunietis Juozas Pauza, pernykčių vazybų lai-mėtojas. Viksnių traktorių grupėje I vietą laimėjo jonavietis Pe-tras Špakovas, II — ignalietis Sil-vestras Dzeduolis, III — kaunietis Juozas Pauza, pernykčių vazybų lai-mėtojas. Viksnių traktorių grupėje I vietą laimėjo jonavietis Pe-tras Špakovas, II — ignalietis Sil-vestras Dzeduolis, III — kaunietis Juozas Pauza, pernykčių vazybų lai-mėtojas. Viksnių traktorių grupėje I vietą laimėjo jonavietis Pe-tras Špakovas, II — ignalietis Sil-vestras Dzeduolis, III — kaunietis Juozas Pauza, pernykčių vazybų lai-mėtojas.

MIRĖ VILNIUJE

"Gimtasis Kraštas" rugpjūčio 15 d. laidoje praneša, jog į Vilnių buvo atvykusi 20 Skotijos gyventojų lie-tuvių ekskursija. Aleksandra Dikso-ną (Cesoni) iš Rygos uosto teko ga-benti tiesiai į Vilniaus ligoninę. Gydytoja Gražina Žvinkienė konstatu-o: "Labai rimtas ligonis. Su tokia sveikata nereikėjo jam leisti į ke-lionę. Tuo labiau — laivu. Kai ne-sveiksti inkstai, niekad negali pasaky-ti, kada kas atsitiks..." Gydytoja neklydo — ligonis mirė Vilniaus li-goninėje, kur turbūt nėra mašinos sutrikusių inkstų darbi pakeisti.

LIEUVISKI SKLANDYTUVAI

Vyt. Jurkštas "Svetyrio" 9 nr. pa-skelbė rašinį "Su ereilais kartu", ku-riname jis apžvelgia lietuvių sklan-dytuvų laimėjimus, prisimindamas sklandytuvų konstruktorius Juozą Garelavičių, Antaną Paknį, Gabrielią Milūną, Bronių Oškinį, Balį Karve-lį ir lietuvių laimėtas pirmąsias Pa-baltijos sklandymo pirmenybes 1939 m. B. Oškinį išgarsino jo sukonstruo-ti sklandytuvai BRO-"Pūkas", BRO-"Rūta", B. Karvelj — "Vanagas" ir ištisa BK sklandytuvų serija. Pokario metais pagal B. Karvelio brėžinius buvo pagamintas sklandytuvas BK-4 "Kaunas", kuriuo buvo sklandoma Vepriuose, Alytuje ir Klaipėdoje, ta-čiau didžiausio triumfo susilaukė jo sklandytuvas BK-6 "Neringa". Mask-vos sklandytojams pripažinus ši

sklandytuvą geriausiu visoje Sovietų Sąjungoje, Simferopolyje buvo pra-dėta serijinė gamyba, sklandytojams parūpinusi šešiasdešimt BK-6 "Ne-ringų", kurių aerodinaminės savybės prilygo pasaulinio garso susilauku-siems lenkų sklandytuvams — "Mu-cha-Standart", "Jaskulka", "Bocian". Dvi BK-6 "Neringas" sovietai davo-no kubiečiams sklandytojams. Šiuo B. Karvelio sklandytuvu išmoko sklandyti beveik pusė Vilniaus avia-cijos klubo sportininkų, daugumas jų pasiekdami orinio sporto meist-rams nustatytas normas. Medinę BK-6 "Neringa" dabar jau yra išstūmę metalinių konstrukcijų sklandytuvai.

ZIRGELIO PRAGERIMAS

Tytuvėnų gražioje apylinkėje vasa-ras mėnesiais išsisi šliauščia, bet poilsiu nevysi yra patenkinti. Tai liudija "Tiesos" koresp. V. Minio-to paskelbtas pranešimas rugpjūčio 1 d. laidoje: "Ramy poilsį Tytuvė-nuose sugadino prekybos darbuoto-ja. Prie mėgstamiausių poilsio vie-tų — Giliaus ir Brivdaišio ežerų — jie įrengė bufetus. Poilsiautojai nu-džiugo: galės užkasti, atsigalvinti alučiui, limonadai, mineralinui van-deniui. Bet bufetuose svarbiausias po-zicijas užėmė degtinė ir kiti stiprūs gėrimai — jie virto masinio gi-tuokliavimo vietomis. Dienos metu vir-šum Giliaus aidai girtų dainos ("Pra-geriau žirgelį"... — pati kultūrin-giausia). Vakaris, ypač šeštadienį ir sekmadienį, abipus kelio, vedancio į Tytuvėnus, pilna girtų. Prie Gi-liaus įrengtos šiaulių miesto sporti-nės stovyklos moksleiviai dreba nuo girtų siautėjimo, kone kasdien mato baurias scenas..." Taip degtinės pagalba prekybininkai vykdė ir vir-šija socialistinius įsipareigojimus, o žirgelio pragertuvių dalyviai ruošia-si papildyti meno saviveiklininkų gre-tas.

SLOVE PROPAGANDA

Romantikų krante prie Kauno ma-rių rugpjūčio 16-20 d.d. įvyko III respublikinio komjaunuolių ir jauni-mo žygio "Tų dienų slove neišblės" nugalėtojų sąskrydis, kuriame daly-vavo 700 jaunųjų kraštotyrininkų ir turistų iš sovietų okupuotos Lietu-vos miestų ir 39 rajonų. Žygininkų pagrindinis uždavinys yra rinkti ži-nias apie senosius komunistus, or-ganizotų slovės muziejus, kambarius ir kampelius, atstatyti už Sovietų Sąjungą kovojusių partizanų bun-kerius, perkelti ir kapines žuvusių so-vietų karių palaikus. Komjaunimo vilniškio centrino komiteto sekret. R. Judeika "Komjaunimo Tiesos" rug-pjūčio 21 d. laidoje džiugauja: "Vien šiais metais paruošti nauji 66 marš-rutai revoliuciniams, kovų ir darbo slovės vietomis, įsteigta 171 slovės muziejus, kambarius ir kampelius, at-dengti 35 paminklai, obeliskai ir me-morialinės lentos. Pastebimai akty-viau — šį patriotinį judėjimą įsijun-gę respublikinis jaunimas. Jei 1955 metais žygiuose dalyvavo vos 20.000 vaikinių ir merginų, tai šiais metais jau apie 300.000..." Toks staigus skaitaus padidėjimas rodo, kokių mastų anga kompartijos garbės ape-titas. Romantikų krante pastatyti 200 palapinių pagrindinė gatvė buvo pa-vadinata Komjaunimo Slovės alėja, o šaltūnėms gatvės duoti H. Borisas, A. Ceponio ir kitų komjaunuolių var-dai. Žygininkų raportu tribūnoje klausėsi kompartijos ek sekret. A. Fe-rensas, komjaunimo ek sekretoriai V. Morkūnas, J. Betevas, R. Judeika, iš Maskvos atvykęs A. Ivanickis, žy-gininkų štabo viršininkas gen. mjr. J. Žiburkus bei kiti kompartijos di-džiūnai. Sąskrydyje dalyvių sveikio kompartijos ek sekret. A. Ferensas: "...Jūs žygiu — tai jūsų ištikimybės Komunistų partijai, tarybinei vy-riausybei patikrinimas, tai prisieka-ka ateityje ištikimai nešti tautų dran-gystės, proletarinio internacionaliz-mo, marksizmo-leninizmo vėliavą..." Komjaunimo ek sekret. V. Morkūnas dėstė panašias mintis. Apie laisvę, tautinį solidarumą, kurį jau ta pa-čiai saivaitę sovietinių tankų grėsmė-ne išskėlė Čekoslovakijos jaunimas, lietuviški tie patiečiai nerado reika-lo užsiminti. Jiems pagrindinis lie-tuviškojo jaunimo uždavinys tebėra ištikimybė atžangai darantiam ir pa-saulį juokinančiam Maskvos komuniz-mui. Sąskrydyje programon buvo įtraukti "kariniai žaidimai" su gra-natų sprogimais, automatų šūviais ir sportinės varžybos. V. Kst.

Vankuverio lietuvių tautinių šokių grupė "Atžalynas". Iš kairės į dešinę stovi: p. Česnaitienė (pasivusi berniukams šokėjams dalį aprangos), A. Šmitienė — viena iš šokių mokytojų; šokėjai B. Maci-jauskaitė, L. Česnaitis, K. Skabeikytė, R. Bugailiškytė J. Vileitaitė, Eug. Kaulius, B. Kauliūtė, R. Ra-dzevičiūtė, V. Šmitaitė, šokių mokytoja Z. Kaulienė. Pirmoji eilė iš kairės į dešinę klupo: Korn. Kaulius, P. Skučas, Al. Skučas, R. Maciujauskas, S. Maciujauskas, V. Kaulius.

Vienuoliai, vasarotojai, jūra

J. MATULIONIS

— Jums, kunige daktare, atvežiau daug sveiklininkų ir linkėjimų iš To-ronto pranciškonų, p. J. Gaillūnie-nės ir visos eilės kitų, buvusių Jūsų parapilijėlių, kurie Jūsų neužmiršta. Taip pradėjau kalbą sutikęs Ken-nebunko buvusį Toronto Prisikė-limo parapilijos pirmąjį kleboną kun. Bernardiną Grausli. O tas buvusias klebonas atrodo proletariškai: bal-tas drobinis kombinezonas, suplyšęs ir gerokai purvinas, šiaudinė bal-ta suglamžyta skrybėlė, o rankose — sodninuko vežimėlis. Niekad ne-pamanytum, kad tai dvigubas dak-taras, kunigas, kad tai buvęs didelės parapilijos klebonas.

Plačiau nusispysoje Tėvas Bernar-dinas, išgirdęs apie torontiškiškus. Jo šypsena tokia patraukli, tokia nu-širdi, tokia užkrečianti, kad žmogus gali užmiršti visus šio gyvenimo var-gus ir ligas...

Tėvo Bernardino sveikata pradėjo siūbuoti dar Toronte, kai jam re-ikėjo slaptai nuvykti į kito miesto in-žinierių ir kitų profesionalų čia vi-sada pilna. Kennebunkas visus vi-velioja savo plotais, erdvėmis, lais-vėmis. Tik valgykla turi savo tvir-tas valandas, kurių reikia laikytis. O šiaipjau visiškai laisvė — nenori ma-tyti žmonių, nueiti ir krūmus ir ska-tyk knyga — niekas neris ir ne-trukdyti; jei nori susitikti su drau-gais vasarotojais ir su jais politi-kuoti — gali kalbėti ištisas valandas. Tuo dauguma ir naudojasi. Laikrā-čių gali neskaityti — čia viską ir be jų sužinai. Vasarvietė dar ir tuo patogi, kad jūrai esant šaltokai, gali naudotis įrengtu baseinu, pilnu tos pačios jūros vandens.

Pranciškonų vienuolynas savo įrengimais, kopytelėmis, kryžiais, statulomis, naująja kopyčia ir gė-lėmis yra tapęs visos Maine valstijos turistų atrakcija. Turistai čia bū-riais lankosi. Vieni greit praieina, kiti stoviniuoja ir atidžiai studijuoja, treti klupo, uždėga žvakeles, mel-džiasi. O sekmadieniais vienuolyno kopyčia nuolat pilna maldininkų. Pati kopyčia naujai pastatyta, erd-vi ir išgaizta dail. V. K. Jonyno dar-bais. Kai kurie lengvai supranta-mi, ir kitus reikia išsiūžinti, o tre-čių ir visai nesupranti. Netoli kopy-tyčios ir svarbiausio vienuolyno pa-stato yra įrengtas dail. V. K. Jo-nyno bareljefas, kuris stovėjo Vati-kanas paviljone pasaulinėje parodoje Niujorke.

Tėvai pranciškonai nėra užsida-re savo vienuolyną. Jie nuolat bend-rauja su vasarotojais, teikia įvairius paaiškinimus. Neapsieita ir be li-te-ratūros. Ponios Vasyliūnienės inicia-tyva buvo surengti net du litera-tūros-muzikos vakarai. Programas at-liko vasarantieji menininkai. Tai-gi, vasarotojai gavo visko po truputį.

ČIKAGOS VAIZDAI IR VARGAI

EDVARDAS SULAITIS

ČIKAGIEČIAI paskutiniu metu perygyvena nelabai ramias dienas. Rysium su demokratų partijos kon-vencija, kuri prasidėjo rugpjūčio 26 d., čia savo "veiklą" suaktyvino ir visokie triukšmadariai bei JAV vy-riausybės politikai nepatenkinti ele-mentas. Kelias dienas prieš konven-ciją į Čikagą pradėjo važiuoti ne tik jos dalyviai, bet ir barzdotieji "hipijai" bei "jipijai" iš viso krašto, kurių galimybės išsišokimams už-gniauzti buvo pašaukta Valstybinė Gvardija ir net reguliari kariuomenė. Tarptautinis Amfiteatras, kuriame įvyko demokratų konvencija ir kuris lietuviams gerai pažįstamas kaip tautinių šokių šventės vieta, žymiai pa-sikeitė. Aplink jį buvo pastatyta augšta tvora, o pro vartus įėjti re-ikėjo specialų leidimą. Žinoma, ir pa-čiai salė patekti pašaliniam visai nebuvo įmanoma, nes ten sargybos tikrino kiekvieną. To nebūdavo per šių elučių autorius lankytas anks-tesnes konvencijas.

NE TIK KONVENCIJA Čikagoje sukėlė daug neramumų, bet ir įvy-čiai Čekoslovakijoje. Rugpjūčio 24 d. pačiame miesto centre prie teismo rūmų esančioje aikštėje, kuri yra papuošta kontraversine Picasso fi-gūra, čekoslovakai buvo surengę pro-testo demonstraciją prieš sovietų isi-veržimą į jų kraštą. Čia jiems tal-ki-no ir kitų pavergtųjų tautų žmonės, jų tarpe ir lietuviai, kurie atvyko su savo vėliavomis bei šūkais, min-čiais ir Lietuvos pavergimą. Kalbė-tojų platformoje matėsi kandidatas ir sanitarinio distrikto patikėtinis Val-das Adamkus-Adamkavičius ir Leo-nas Prapuolenis. Čekoslovakai čia pajėgė suprasti gana žymų kalbė-tojų: buv. Illinois gubernatorių, da-bartinį teisėją Otto Kerner, Illinois gub. Samuel Shapiro, kongresmaną Roman Pucinski, buv. senatorių Paul Douglas ir kt.

NERAMUMŲ DVASIA užsikrėtusi lietuvių grupė kels sekmadienius iš eilės piketavo Marijos Gimimo pa-rapijos kleboniją Marquette Parke, kurioje gyvena vienas iš Šv. Kazi-miero kapinių administratorių. Esą jis padėjo kapines perversi kitatū-čių žinio ir dabar nesistengia, kad būtų išsklaidyti tūkstančių lietuvių balsai dėl šių kapinių atlievimo. Susidars specialus komitetas kapinėms atlievinti ilgą laiką vedė de-rybas su trijų lietuvių klebo-nų žinioje esančia administracija bei arkivyskupijos vadovybe, bet paten-kinamų pasekimų nebuvo sulaukta. Todėl dabar bandoma nutraukti fi-nansinę paramą tų klebonų vadova-vams parapilijos, pradėti piketa-vimai, o ateityje ir kitokių priemo-nių bus imamas. Šios lietuvių de-monstracijos plačiai nuskambėjo ir amerikiečių spaudoje bei televizijoje. Apgalvėta, kad negalima reikalo gerojo išspresiti.

Buvau sutikęs ir daugiau buvusių torontiškių, kaip Tėvas Viktoras Gi-džiūnas ir kt.

Vieni važiuoja į Kennebunką vė-saus oro įieškodami. Tai žmonės iš pietų — nuo Niujorko, Filadelfijos, Baltimorės. Sako — čia nors gali išsimiegoti. Mes iš Kanados nu-važiuavome saulės, šiltos jūros bei oro įieškodami. Jie džiugėsi, nors ir po keliom antklodėm gulėdami, o mes be krosnėlių nepasiejom. Bet jūrai tai negelbėjo. Bangos buvo šal-tokos, nors Tėvas Andriekus ir pa-sakojė, kad pranciškonai meldėsi už šiltą jūrą ir svertingas bangas, bet jų maldos ši karta mažai ką gelbėjo. Matyt, negiedėjo "Pone Karaliau..."

Buvo visko — ir gražios saulės, ir gražių bangų, ir vėsus vėjelio, ir šaltokų naktų. To visko žmonės įie-ko ir po truputį randa, kas kam pa-tinka. Pas pranciškonus žmonės va-žiuoja iš visos S. Amerikos.

Siemet pagal Tėvo Jono, vienuo-lyno viršininko, Informacijos praeis per jo valgyklą apie 800 asmenų. Čia vyksta kasmet ir visa eilė jaunimo stovyklų — ateitininkų, skautų. Man bevasarant įvyko ateitininkų sto-vykla, kurioje dalyvavo 100 moks-leivių. Nuolatinio vadovu buvo jė-zuitų provinc. kun. G. Kijauskas.

IS Amerikos įjymybų teko matyti

ANTANO RUDŽIO įsteigta ir

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA, protestuodama prieš Sovietų Sąjun-gos, R. Vokietijos, Lenkijos, Vengri-jos ir Bulgarijos kariuomenių isi-veržimą į Čekoslovakiją, pasiuntė te-legramas prez. L. B. Johnsonui, vals-tybės sekr. D. Rusk ir ambasadoriui Jungtinėse Tautose J. Ball. Milijono JAV lietuvių vardu ALTA praše pa-smerti sovietinę Čekoslovakijos oku-paciją, imtis priemonių Čekoslova-kijos nepriklausomybei apsaugoti. Kartu atkreipiamas JAV vyriausy-bės dėmesys į W. Gomulkos valdo-mą Lenkiją, kuri didelės paramos yra susilaukusi iš JAV, o visdėlto drįso padėti sovietams pavergti Čekoslovakiją. BATUN (Baltic Appeal to The United Nations) surengė de-monstraciją Niujorke netoli Sov. Są-jungos misijos. Atsisaukiamą de-monstruoti skelbė "New York Ti-mes" radijo stotis WOXR. Atsisau-kiama į JAV prezidentą L. B. John-soną paskelbė "New York Times" rugpjūčio 26 d. Jį pasirašė "Comm-tee to Restore Lithuania's Indepen-dence", kurio koordinatorių yra A. B. Mažeika. Komitetas kviečia kai-tytojus pasirašyti atsisaukiamą, rei-kalaujančią daryti spaudimą Sov. Są-jungai, kad atitrauktų visą kariu-me-nę iš visų užimtų kraštų, iska-itant Baltijos valstybes.

JUNGTINIS FINANSŲ KOMITE-TAS, kuris šiais Lietuvos Laisvės Kovų Metais buvo pasiryžęs surink-ti \$100.000, kaip rodo skelbimai spaudoje, tėra sutelkęs 20% šios sumos. Planui įgyvendinti dar trūksta apie \$80.000. Lėšos reikalingos VLKO ir Lietuvių Bendruomenės vedamai lais-vės kovai bei lietuviškos kultūros ugdymui. Kadangi tūkstantininkai yra reti paukščiai, juos turėtų pa-remti gausūs dešimtininkai, aukas siųsdami šiuo adresu: United Lithu-anian Finance Committee, 29 West 57 St., New York, N. Y. 10019, USA.

Australija

TUKSTANTAJI NUMERIS ISLEI-DO Australijos Lietuvių Bendruo-menės savaitraštis "Mūsų Pastogė", redaguojamas Vinco Kazoko, spau-dinamas Prano ir Elenos Nagių, Ži-gmo Kyzelio lietuviškoje "Minties" spaustuviėje. Pirmasis "MP" nume-ris buvo išleistas 1949 m. Aust-ralijos Lietuvių Draugijos anume-tinio pirm. Antano Baūžės ir pirmojo redaktoriaus Juozo Zukausko in-i-ciatyva. ALB krašto valdyba savai-raščio leidimą perėmė 1952 m. Su-kakties proga redakcija rašo: "Laik-raščio gyvenime savaitinio tūkstan-tas numeris galbūt jau ir nebūtų tokia reikšminga proga skelbti ju-biliejų ir iš to daryti plačias išvas-das, bet atsižvelgiant į mūsų išskirtiną pa-dėtį reikia pripažinti, kad išleisti 1000 numerių nėra jau toks eilinis ir kasdieninis dalykas. Juk mūsų lie-tuviška veikla grindžiama pačiu tie-riausiu ir kilniausiu pagrindu — idealizmu. Niekas mūsų nevertia veikti ir dirbti kokiom kitokiom priemonėm, o tik mes patys veikia-me ir darbuojamės savanoriškai. Gal-būt vien dėl to ir neturime savo tarpe nei išdavių, nei samdytų ve-ikėjų, o dirbame kaip pajėgami ir iš-manydami, vadovaujamiesi vienu ir neginčijamu principu — kuo daugiau pasitarnauti savo tautai ir savo tėvynei..." Be abejonės, tai yra la-bai kuklius žodžiai, nes juk iševijos sąlygose, ypač Australijoje, kur tē-ra palyginti ribotas lietuvių skaičius ir kur spauda turi išsilaikyti be skel-bimų, 1000 lietuviško savaitraščio nu-merių yra milžiniškas darbas. "Tė-viškos Ziburiai", artėdami irgi prie tūkstantiojo numerio, siūnia sveiki-nius ir linkėjimus sukaityvinkinei "Mūsų Pastogei".

BRITANIJOS LEIDŽIAMAS "II D. karo istorijos" penkto tomo XVI saviuvinėje Baltijos kraštams ir Lie-tuvai skiriami du straipsniai ta pačia antrašte: "Baltijos valstybių išvadavi-mas". Pirmąjį parash sovietų pik. Michail Ivanovič Trakutjev, sovieti-nyo komunizmo atstovas, o antrąjį — Rūta Kavaliuskaitė, Sidsnėjus Lietu-viškis gerai žinoma lietuviu. Ji su-griaua sovietų pulkininko skelbia-mą "išvadavimą" degančios Marij-am-polės nuotruokomis, atvirais žodžiais

"Chicago Tribune" idėjo nuotrakus Lietuvių Fondo išleisto medalo, nu-kalto Lietuvos nepriklausomybės 50 m. sukaktiai paminėti. Rugpjūčio 26 d. "Chicago Tribune" paminėjo, jog

apie lietuvių tautos vargus sovietų ir nacių okupacijose, pagrindininkų ir partizanų kovą už Lietuvos laisvę, masinį lietuvių pasitraukimą 1944 m. į laisvąją pasaulį.

Vokietija

VOKIETIJOS LIETUVIŲ SOCIAL-DEMOKRATŲ DRAUGIJOS steigma-mas suviažiavimas Bad Godesberge priėmė statutą, išsirkno vadovybę ir aptarė ateities veiklos gaires. Drau-gijos tikslas — skleisti socialdemo-kratines idėjas, kovoti už demokra-tinę Lietuvos valstybę, jos kiekvieno piliečio sąžinės, minties, išsilikimų, religijos, spaudos, susirinkimų, drau-gijų ir politinių partijų laisvę. Drau-gija bendradarbiaus su vokiečiais bei kitų tautųbų socialistais, bet ypač ripinsis ryšių palaikymu su lietuvių politinėmis ir religinėmis organiza-cijomis. Numatyta suorganizuoti bib-lioteką ir išleisti informacinį leidinį.

DR. ANTANAS MACEINA, profes-oriaus Muensterio universitete, buvo paguldys į universiteto ligo-ninę tyrimams. Dėl pasiljusios svei-katos 1967-68 mokslo metais iš viso negalėjo dirbti, o vasaros semestre dėstė tik vieną dalyką. Jo adresas: Dr. Antanas Maceina, 44 Muenster, Westf., Kerssenbrockstrasse 12, W. Germany.

Argentina

MOKYTOJA ZUZANA VANAGAI-TE, 23 m. amžiaus ansamblio "At-žalynas" vadovė, rugpjūčio 22 d., 2.30 v. ryto, tragiškai žuvo Buenos Aires. ALC pirm. Julius Mičiūdo vairuojamas automobilis dėl slidaus kelio dideliu greičiu nuvažiavo nuo plento Gral Paz kelis kartus apsi-vertė visai suplodamas stogą. Kartu važiuojus mokyt. Z. Vanagaitė buvo užmušta vietoje, o J. Mičiūdas tik lengvai sužeistas. Jaunoji visuome-nininkė buvo pašarvota Ausros Var-tų parapilijos lietuvių salėje ir iš jos iškilmingai palaidota, dalyvaujant gausiam būriui lietuvių ir argenti-niečių, ypač jaunimo. Šią nelaimę ne-paprastai pergyveno Buenos Aires lietuviai ir likusi motina su broliu.

KANADOS LIETUVIAI — kun. Izidorius Grigaitis, Gasparas ir Ve-ronika Zabelios, Antanina Rasimie-nė ir Antanas Rudzinskis rugpjūčio 14-17 d. viešojo Buenos Aires. Vai-šės svečiais iš Kanados Argentinos Lietuvių Centro salone surengė kun. I. Grigaitis brolis Vinco Seima. Svei-kinimo žodį tarė "Argentinos Lie-tuvių Bako" leidejas Pr. Ozinskas. Kun. I. Grigaitis, talkinamas R. Ja-siulio, pobūvio dalyviams parodė skaidrėse užfiksuotus vaizdus iš ke-lionių po Vatikaną, Italiją, Graikiją, Izraelį ir Kanadą. Ta pačia proga bu-vo atymėta svečių iš Kanados — V. Zabelienės gimimo diena ir kun. I. Grigaitio amžiaus penkiasdešimt-metis. Visi važiavo dalyviai, Onos G. Ozinskienės vadovaujami, jiems su-giedoję "Ilgiausių metų". Ši Kanados lietuvių grupė dalyvavo ir eucharis-tiniame kongrese Kolumbijoje.

BERISSO LIETUVIŲ savaišpos ir kultūros draugija "Nemunas", Bu-enos Aires valstijos sostinėje La Pla-toje atymėjusi 59-rių metų veiklos sukaktį, išsirkno naują valdybą: pir-mininku — V. C. Meškini, vicepirm. — V. Dašku, sekr. — R. Kalibata, protokolų sekr. — A. Dulke, nuta-rimų sekr. — J. C. Baluk, išd. — A. Kalibata, II išd. — K. Streimik, nariais — P. Dulke, K. Marcinkevi-čių, J. Baubina, J. Meškini, V. Au-gulį ir F. Zemaity. "Nemunas" yra seniausia lietuvių draugija Argenti-noje.

JAV LIETUVIAI MENININKAI — sol. Aldona Stempuzienė, kompoz. Darius Lapinskas ir akt. L. Baraus-kas — Buenos Aires ir Montevideo koncertuos š.m. lapkričio 1-5 d. Ar-gentinose Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Taryba nutarė dėl palyginti labai riboto laiko Buenos Aires mieste surengti šių menininkų vienos koncertą, o po to pagerbtuves svečiams kurios nors lietuvių draugijos patalpose. Koncertui rengti sudarytas specialus komitetas, kuris užmęs ry-šius su Buenos Aires meno organiza-cijomis.

Italija

STASYS LOZORAITIS, Lietuvos Diplomatiijos Sefas, š.m. rugsėjo 5 d. sulaukė 70 m. amžiaus. Š.m. lap-kričio 26 d. jam suėis 50 metų nuolatinio darbo Lietuvos tarnyboje. Šiuo metu jis vieši JAV-se, kur da-lyvavo PLB seime.

KNIGHT RADIO & TELEVISION

SALES & SERVICE

168 Locke St. S., Hamilton Tel. 522-5028

ATSTOVAUJAM PHILIPS, WESTINGHOUSE, ZENITH BENDROVĖMS

• Pardudome radijo aparatus, paprastus ir spalvotus te-levizijos priimtuvus, stereo, elektrines krosnis, šaldytu-vus, skalbimo, džiovinimo mašinas ir kt.

• Pardudome visus elektrinius aparatus, kaip lygintuvus (prosus), keptuves, valymo bei blizginimo mašinas ir kt.

• Taisom radijo aparatus, stereo, televizijos priimtuvus patefonus ir kt.

Savininkas ALGIS (AL) PILYPAITIS

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

Kredito Kooperatyve "TALKA"

21 MAIN ST. E., KAMB. 203. TEL. 528-0511.

Darbo valandos:

Pirm., antr., treč. ir

ketvirtad. 9.30 — 5 v.p.p.

Penkt. 9.30 — 8 v.p.p.

Liepos ir rugpjūčio mėn. —

šeštadieniais uždaryta

St. Catharines agentūra: 75 Rolls Ave, Tėvų pranciškonų parapilijos salėje sekmadieniais po pamaldų.

V. GERULSKIS ROOFING

DENGIU VISOKIUS STOGUS, TAISAU RINAS IR

NUTEKAMUOSIUS VAMZDŽIUS ARBA NAUJUS ĮDEDU.

IKAINOJIMAS NEMOKAMAS. KREIPTIS BET KURIUO LAIKU.

MI 83400 ANCASTER, ONT.

Toronto leidžiamas lenkų dukart savaitinis laikraštis "Zwiakowiec" š.m. 54 nr. atspaudė vyriausio redaktoriaus B. Heydenkorno, pasirašiusio inicialais B. H., recenziją leidinio "Lituanians in Canada".

Pirmiausia recenzijos autorius pastebi, esą lietuvių leidinys tuo skiriasi nuo kitų, kad vietoje vieno turi 6 autorius ir vieną redaktorių. Dėlto paskiros sritys galėjo būti išsamiau apimtos. Autorių rašymo būdas bei jų lygis nesąs vienodas, tačiau kiekvienas dėsto skirtingą klausimą, sudarydamas išbaigtą vienetą. Ypač pabrėžtina iliustracinė dalis. Leidinyje sudėtos nuotraukos ne tik religinio, visuomeninio gyvenimo, žymiesnių asmenų atvaizdai, bet ir menininkų darbų nuotraukos. "Ir reikia pasakyti, kad pastarosios ryškiai liudija augstą jų kūrybos meninį lygį."

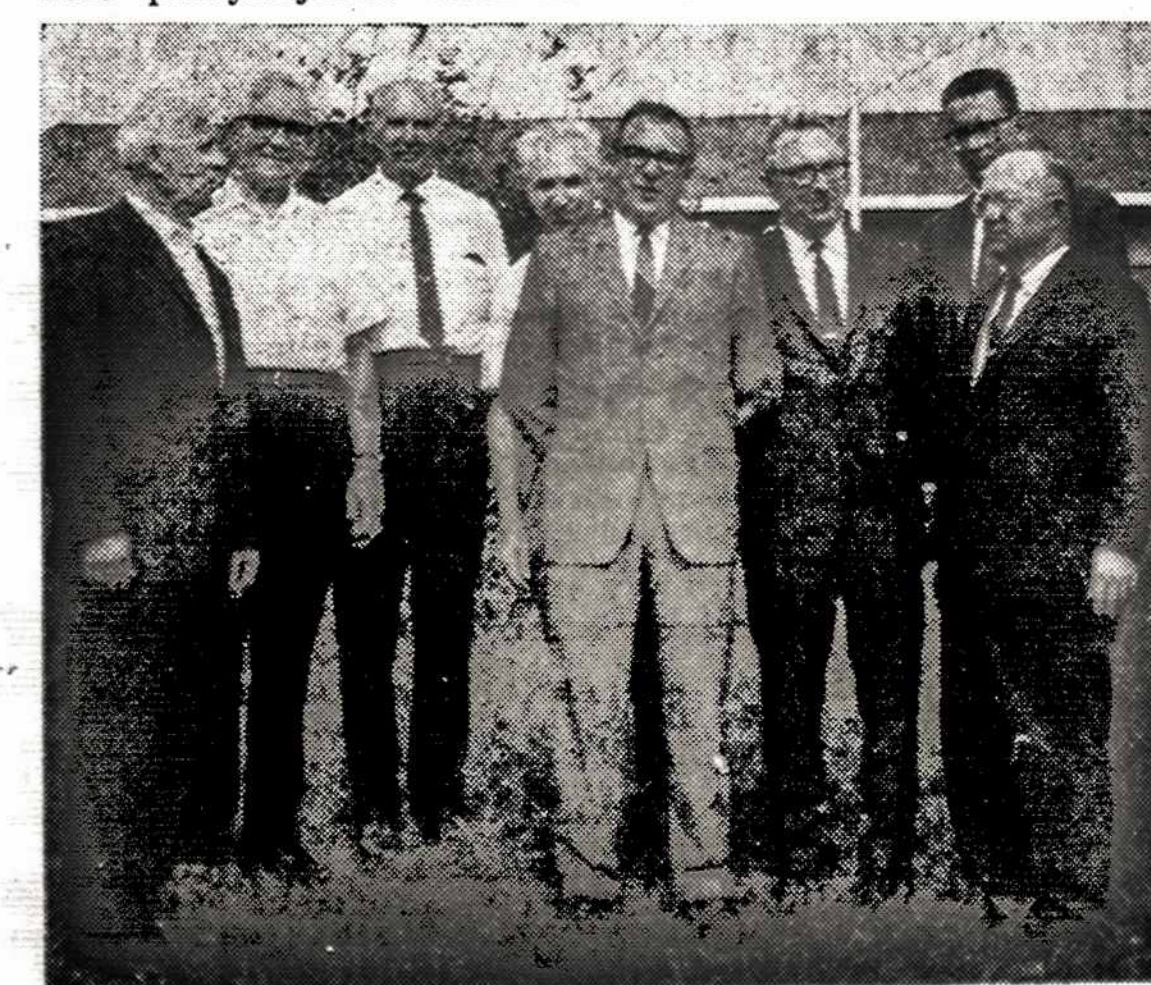
Lenkų-lietuvių simbiozė esą pasireiškė ir lietuvių imigracijos (Kanadoje) pradžioje. Knygoje dėstoma, remiantis dr. K. Jurgėlos rastu sąrašu archyvuose, kad pulkininkų De Watteville ir De Meuron kariuomenėje buvo apie 100 lietuvių. Pagal pavardžių panašumą ir gimimo vietą nesą galima nustatyti, ar jie buvo lietuviai. "Neketiname dėlto ginčytis ir apsiribojame pastaba, kad tais lietuvių iškūrimo šiame krašte įrodymas yra abejotinos vertės bei reikalingumo. Be to, tie kariai, kurie po 1813-1815 m. kovų liko gyvi ir iškūrė Kanadoje, visiškai išliejo gyvenamą aplinkon." Reguliari lietuvių imigracija prasidėjusi šiame šimtmečiuose ir 1966 m. lietuvių Kanadoje rasta 27.942. Tai esanti viena iš negausių tautinių grupių. Vis dėlto, pasak recenzento, "ta grupė yra veržli, aktyvi daugelyje sričių tiek savo bendruomenėje, tiek kanadiškoje. Išplėsta religinė ir kultūrinė veikla. Veikia mokyklos, teatro grupės, chorai, muzikiniai ansambliai, gimnastikos bei sporto klubai." Jų veiklos aprašymai nesą išsami, o kaikuriu — grynai kronikiniai. Sužymėti visi asmenys, kurie kuo nors pasižymėjo.

Kur kas svarbesnis studentų skyrius, įgalinąs skaitytą įvertinti lietuvių grupę. Čia recenzentas atpažįsta statistinius duomenis ir paminia, kad 1965-66 m. Kanados augstosiose mokyklose buvo įregistruota 330 studentų iš 27.629 Kanadoje gyvenančių lietuvių. 1966 m. buvo 1.449 asmenys su akademiniu išsilavinimu, t.y. 5%. Tai esąs didelis nuosimtis.

"Imponuojantys atrodo ūkiniai laimėjimai. Tai ryžtinga bei energinga grupė. Knygoje yra galbūt keli šimtai biografių įvairių asmenų: kunigų, mokytojų, veikėjų, rašytojų, žurnalistų, inžinierių, gydytojų, menininkų ir t.t. Be abejonės, tai atrodo žymiai svariau nei vienu ypu išvardinta eilė pavardžių, tačiau antra vertus negaliu atsisprinti minčiai, kad dalį jų galima būtų išleisti be skriaudos skaitytajam."

Pagaliau recenzentas primena, kad knygoje visai nepaminėtas veikėjas dr. Pr. Ancevičius, ir priduria: "Tebūnie man leista pastebėti, kad tai turbūt nėra objektyvumo stoka."

Taip dėsto lenkų laikraščio redaktorių ilgakame rašinyje. Jo proga tenka pastebėti, kad redaktorių B. H. stengėsi įvertinti lietuvių leidinį gana objektyviai, išskyrus vieną kitą užuominą. Pvz. jis nėra linkęs pripažinti minėto lietuvių karių sąrašą. Galimas dalykas, kad kaikuriuos pavarde nėra aiškiai lietuviškos, ir dėl jų galima būtų suabejoti, tačiau ir jas nubraukus lieka pakankamai aiškių lietuviškų pavardžių, kuriuos neabejotinai liudija pirmųjų lietuvių atvykimą Kanadon kariniais keliais. Recenzentas minį, kad leidinio autoriai skrupulingai sužymėjo visus kuo nors pasižymėjusius lietuvius.

Lietuvių mokytojų studijų savaitės vadovų dalis Dainavos stovyklavietėje. Iš kairės: J. Tamulis, A. Masionis, St. Rudis, J. Placas, Br. Nainys (svečias), Ign. Medziukas, J. Kavaliūnas, J. Masilionis

Deja, tai nebuvo imanoma. Tokiu keliu einant būtų reikėję bent poros tūkstančių biografių. Kadangi leidinys "Lituanians in Canada" nėra biografinė enciklopedija, jo paruošėjams teko apsiriboti atranka. Žinoma, ji negalėjo visų patenkinti. Net ir tuo atveju, jeigu leidinys būtų sudėtas 2000 biografių, liktų dar gerokai nepatenkinti. Asmenų sritis buvo pati jautriausia, ir leidinio paruošėjams, atrodo, nevisur kėsi ją sėkmingai spręsti — dėl įvairių priežasčių liko spragų, kurios betgi visumos atžvilgiu bendro vaizdo nesumenkina. B. H. netgi pastebi, kad dalis asmenų galėjo būti išleista. Čia, žinoma, sunku rasti mastą.

Dėl dr. Pr. Ancevičiaus galima recenzentui nurodyti, kad jis pamintėtas 292 leidinio puslapyje.

Tenka pasidžiaugti, kad "Lituanians in Canada" randa vis daugiau dėmesio tautinių grupių spaudoje. Leidinys buvo daugelio laikraščių paminėtas, o kaikurių jau ir recenzuotas. Taipgi jis rado kelius į visą eilę bibliotekų — JAV-se ir Kanadoje. Daugiausia mūsų leidinio susidomėjo Vakarų Kanados viešosios bibliotekos — užsisakė net patios mažiausios.

Pr. G.

A. A. dr. Viktoras Jasaitis, 66 metų amžiaus, miręs š.m. rugpjūtio 18 d. Lewistone, Idaho, JAV-se. Tai žymus Lietuvos chemikas, profesorius, tyrinėtojas, dirbęs savo specialybe įvairiose kraštuose. Savo karjerą pradėjo Kaune, kur dirbo Ginklavimo Valdybos Tyrimų Laboratorijoje. JAV-se pasizymėjo kaip gabus chemikas ir buvo tyrimų direktorius Omark-CCI bendrovėje. Viena laboratorija pavadinta "Jasaitis Laboratory". Dar gana darbingame amžiuje velionį pakirto plaučių vėžys. Jo ypač liūdi šeima ir giminės: žmona Elena Jasaitienė-Jakucionytė, sūnus Eduardas, duktė Jurgita, sesuo Ona Danis, brolis dr. Domas.

Atsiusta paminėti

Povilas Laurinavičius, BE DRUSKOS... 404 psl. romanas. Čikagos Lietuvių Literatūros Draugijos 1968 m. leidinys. Aplanas — dail. Marijos Laurinavičienės, spaudos darbas "Naujienu" spaustuvės. Knygos kainą: kietais viršeliais — \$4, minkštais — \$3.50. Gaunama "Naujienose", 1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608, USA.

J. Narinė, BERNSTEINCHEN. Vasario 16 gimnazijos mokinės Birutės Girdvainytės-Rugaišienės ir vokiečių kalbą išversta legenda "Gintarelė". Iliustracijos dail. Vlados Stancikaitės. Leidėjas — kun. Alfonsas Bernatoniš. Spausdinta Medelline, Kolumbijoje. Be lietuvių kalbos, "Gintarelė" yra išleista anglų, ispanų ir dabar vokiečių kalbomis. Šie leidiniai gaunami "Draugo" administracijoje, 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629, USA, arba pas autorę J. Narinę, 3338 SW 25 St., Miami, Fla., USA. Vokiškąją laidą už \$1 galima gauti pas leidėją kun. Alf. Bernatoni, Dieburg, Minnefeld 34, W. Germany.

Lietuvių mokytojų studijų savaitę atidarant Dainavos stovyklavietėje. Kalba JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirm. inž. Br. Nainys.

Kai mokytojai tampa mokiniais

Sėkminga mokytojų studijų savaitė Dainavos stovyklavietėje

JONAS ANDRULIS

Studijų savaitė įvyko vasaros stovyklos rėmuose. Suvažiovo ne tik mokytojai, bet ir jų šeimos nariai. Pasirodė, stovyklavietėje įdomu ne tik jaunimui, bet ir vyresniesiems. Iš tikrųjų, šalia paskaitų ir pranešimų, čia anksti rytą nakties miegos vaiko rytinė mankšta, dvasią gailina pamaldos, dienos metu — ežeras. Vakarais skamba sutartinės iki stovyklos vadovų išvaiko visus nakties poilsius.

Simtinė dalyvii

Stovyklą organizavo JAV LB švietimo taryba, vadovaujama jos pirmininko J. Kavaliūno. Kruopščia ir turininga programa pasirūpino J. Masilionis, ūkio reikalus tvarkė J. Tamulis. Stovyklos kapelionu buvo kun. J. Staškevičius.

Studijų savaitės naujovė buvo ta, kad joje taip pat dalyvavo tuzinas jaunųjų Čikagos Lituanistinio Instituto auklėtinii, keletas iš Los Angeles ir Detroito, kurie ruošiasi būti šėstadieninių mokyklų mokytojais. Jie neturėjo barzdų, buvo trumpai apsikirpę, reguliariai lankė paskaitas, išjungė gražia lietuvių kalbą į diskusijas, sekretoriavo posėdžiams, net ir pirminkavo.

Studijų savaitę pradėta sekmdienį, rugpjūtio 18, iškilmingu posėdžiu-atidarymu. Įvadinį žodį tarė švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūnas, perduodamas tolimesnį vadovavimą programos organizatoriui J. Masilionui. Sudarius garbės prezidiumą stovyklos dalyvių sveikino JAV LB centro valdybos pirm. Br. Nainys, Vatikano radijo lietuvių skyriaus atstovas mons. K. Razminas ir keletas kitų. J. Kavaliūnas skaitė paskaitą — "Dvikalbiškumo problema".

Šėstadieniniai darželiai

Studijų savaitės programą galima suskirstyti į tris dalis: priešmokyklinio amžiaus lituanistinis vaikų ugdymas, parodomųjų pamokų pristatymas ir visa eilė paskaitų įvairiais su mokykla ir mokymu susijusiais klausimais.

Pirmoji dalis buvo pagrindinė. St. Vaišvilienė ir J. Juknevičienė iš Čikagos — Montessori sistemos mokytojos praktiškai ir teoriškai parodė, kaip dirbti su darželio vaikais ir kaip pradėti nuoseklų priešmokyklinį vaikų mokymą lietuviškai. Vaikų atsiuntimas į I-ji ar II-ji šėstadienines mokyklos skyrių yra jau iš dalies pavėluotas reikalas. Žymiai geriau, kai vaikas su lietuvių kalbos ženklais ir garsais supažindinamas bei pradamas mokytis skaityti prieš pasisavinant anglų kalbą. Nepaisant priešmokyklinio tautinio ugdymo, kyla pačios didžiausios kliūtys — vaikas nenori mokytis lietuvių kalbos, nenori ją kalbėti. Todėl vaikų darželių organizavimas ir jų lankymas yra būtinas. Jeigu negalime įsteigti ir išlaikyti savaitinių darželių, organizuokim šėstadieninius — parengiamąsias klases. Tokių parengiamųjų klasių prie šėstadieninių mokyklų JAV yra jau nemažai. I šį klausimą atvirai ir rimtai turėtume atkreipti dėmesį ir mes, kanadiečiai. Torontose darželiu turime, bet jis neuzpildytas lietuviiais.

Kaip mokytis?

Antra dalis — parodomosios pamokos nuo I iki VIII skyriaus. Pamokas pravedė jaunesniosios ir vyresniosios kartos mokytojai iš įvairių vietovių. Susidaryta nuomonė — vyresnieji linkę daugiau į konservatyvizmą, jaunesnieji gi žiūri į naujų būdų panaudojimą. Bando, ką jie čia išmoko, pritaikinti ir šėstadieninėse mokyklose.

Taip pat buvo galima pastebėti, kaip kartais nuaidi vieni

kitais "nepasitikiėjimo" gaidelė. Vadinamasis kartų "susikirtimas" turbūt yra neišvengiamybė. Jaunieji kartais perdrįsiai ir nepagrįstai, be blogos valios apkaltina vyresniusius, o pastarieji kartais per daug įvairi nereikalingų dalykų širdin sukaupia. O kodėl nebūti vyresniesiems tėviškais ir nebandyti eiti į konkurenciją (tai galima konferencijų metu pastebėti), nes nei amžius, nei kiti duomenys neužtikrina laimėjimo rezultatu. Gal tektu geriau atvirai ir nuosirdžiai sveikinti kiekvieną jaunųjų gerą pasireiškimą, įsikišti deimandukų ir nuosirdžiai jais džiaugtis.

Lietuvių kalba — turtas

Trečioji dalis — bendri klausimai. Jų buvo kelta daug ir įvairių. Teks sustoti tik ties vienu kitu.

Dvikalbiškumo problema buvo pateikiata remiantis amerikiečių tyrimo duomenimis.

Jie priejo išvados, kad kitų kalbų mokymas (šalia anglų) yra naudingas pačių amerikiečių kultūros plėtoje. Per kalbą labiausiai atsiskleidžia atskirų tautų savitumai, kurie, nesulydinti bendrame katile, žėri kitoniškiau ir turtina bendrą krašto kultūrinį lobyną. Bet dar didesnė nauda turėtų atsirasti asmuo — kitų kalbų žinojimas užtikrina jam platesnį ir pilnesnį dvasinių-kūrybinių galių išugymą. Taigi, būty nesuapratimas neigti lietuvių kalbos mokymo ir naudojimo reikšmę priaugiančioje kartoje, jeigu norima išlaikyti jaunimą savos bendruomenės nariais. Antra, kodėl mes, tėvai, kaip pastebėta, nemokame įvertinti pačio didžiausio savo tautos kultūrinio palikimo — lietuvių kalbos ir ja turinti sąvoka vaikų kultūrinį subrendimą?

Įkalti ar įkvėpti?

Jaunesnioji karta pagrindiniu rūpesčiu laiko dviejų kultūrų suderinimą savo asmenyje. Vien tik savo tautos interesų išskyrimas ir užsislendimas juose neatrodo realus ir priimtinas.

Taip pat keltas ir tautinio įsamoninimo "įkalimas". Perteikiant lituanistinę medžiagą, kartais su primygtiniu spaudimu norima vaikams įkalbėti savo krašto ir tautos meilę. Bet persistengimas, esą, pažadina neigiamą reakciją — vietoj meilės gimsta neapykanta.

Vyresniosios skyriuose tautinio auklėjimo klausimams nušviesti siūlyta kviesti atskirų sričių specialistus, kurie objektyviai ir originaliai medžiagą pateiktų mokiniais. Pabrėžtas objektyvumo išlaikymas — neduoti progos vėliau jaunam žmogui nusivilti.

Kas neskaito — vaikai ar tėvai?

Šis klausimas keliamas nuolat. Bet niekas nesurado formulės, kuri padėtų išsiaiškinti, kodėl lietuviška knyga yra neskaityta. Diskusijų išvados ryškios: viena pagrindinių priežasčių yra ta, kad tėvai nepradeda kartu su vaiku skaityti, kai vaikas dar ir skaityti nemoka. Čia į pagalbą galėtų ateiti vienintelis vaikų laikraštėlis "Eglutė". Dar nemokantiems skaityti tėvai galėtų paskaityti, vaikai priprastų ir patys pradėtų skaityti. Taip nuo mažens jie prisiršytų prie lietuviško žodžio. Todėl pritarata minčiai įrašyti "Eglutė" į programą ir naudoti kaip pagalbines priemones.

Mokyklose neužtenka bendro paraginimo skaityti lietuviškai. Klasėje mokytojas turi nurodyti kokias knygas gali vaikai skaityti ir vėliau klasėje nagrinėti. Taip pat klasės auklėtojas galėtų praveisti ir knygų skaitymo konkursus. Tuo būdu lengviau paskatinti ir patikrinti. Bendri konkursai vargiai savo tikslą pasiekia.

Labai nepatikimas esąs teigimas, kad vaikai nemėgsta skaityti todėl, kad jiems autoriai nepatinka. Vienas iš tokių esąs Vincas Krėvė. Tačiau seselės

Putname savo mergaičių stovykloje įrodė, kad Krėvės kaikuriu raštai mergaitėms tikrai patiko. Tik reikia parinkti ir padėti mokiniais pradėti skaityti, o toliau patys susidomi. Naudoiti skaitinius iš Lietuvos, kurie neturi propagandos.

Ateities tikybos dėstymas

Karštai diskutuotas tikybos mokymas šėstadieninėse mokyklose. Vienas nusiskundimas — vaikų nevienodas tikybos žinojimas. Vieni ateina iš katalikų mokyklų, kiti iš valdinii. Vieni namuose ruošiami, kiti — ne. Kitas nusiskundimas — nėra vadovėlių, kurie mokytojų darbą palengvintų ir vaikui nereikėtų tikybos mokytis iš užrašų. Studijų savaitės dalyviai gyvai domėjosi, kodėl per 20 metų niekas tuo klausimu nesurūpino, lyg religinis vaiko auklėjimas tautinėmis formomis niekam nerūpėtų. Diskusijos buvo baigtos švietimo vadovybės užtikrinimu, kad yra ruošiami tikybos vadovėliai ir greitai būsią išleisti.

Senujų ateivių pastangos

Sesėlės Perpetua, kazimerietė, skaitė paskaitą — "Lituanistinio švietimo JAV šimtmetis 1868-1968". Seselės teigimu, vyriausia lietuviybės skiepytoja ir ugdytoja yra šeima. Remiantis kun. J. Žiliasu pateiktais šaltiniais, 1868 m. į Niujorką atplaukusii imigrantų tarpe randama mūsų tautiečio pavardė Juozas Adomaitis iš Liudvinavo, kuris apsigyveno Shamohin, Pa. Iki 1907 m., kolei įsikūrė kazimerietė vienuolynas, lietuvių kalbos ir katekizmo mokymas buvo atliekamas pačių tėvų, vargonininkų ar kitų dažniausiai menką išsilavinimą turinčių žmonių. Tik išskirti seselės lietuviškaitės Amerikoje, lietuvių kalbos mokymas sustiprėjo. Būdinga tai, kad lituanistinis auklėjimas sustiprėdavo, kai pačios seselės, aplankiusios Lietuvą, galėdavo savo paskaitomis ir pranešimais įžiebti naujos ugnies. Yra analogijos tarp seselių ir dabartinių pastangų išlaikyti lietuviškumą. Ir seselės vesdavo pavyzdines pamokas, naudojod šaldines (dalyviams ir pademonstravo), išleido supratinto turinio vadovėlius, dainų ir giesmių rinkinilius ir net lietuvių kalbos pratimus. Ir todėl seselės Perpetua galėjo nesivaržydama teigti: darėme ką galėjom, stengėmės išlaikyti lietuvių priaugiančioje kartoje, bet mes jau pavargome — štai juos naujų ateivių uždavinys rūpintis tautiniu švietimu.

Stovykliniai priedai

Be paskaitų, vakarais veikė "laisva tribūna", kur galėjo kiekvienas iki sotes iškalbėti. Bendrą diskusiją dažnai buvo nukeliamas ir į asmeninius pasikalbėjimus, kur rasdavo gal ir naujų sprendimų.

Seselės surengė išpuodingą literatūros vakarą. Žvakų prieblandoje buvo deklamuojami naujieji (ir iš okupuotos Lietuvos) ir senesnieji kūriniai. Žavėjomės menišku poezijos perdavimu, kurį atliko sesuo Viktorija, E. Vaišnienė, J. Bublienė ir P. Zaranka. Intarpai buvo užpildyti seselės Ignės ir seselės Jurgitos skambiais dūetais. Gražų, lyrišką nuskambėjusį įvadą padarė torontiškie G. Alek naitė.

Šėstadienį prie laužo skambėjo sutartinės (buvo aktyviai ruoštos), o juokų laikraštėliai juokino iki žado netekimo. Tam buvo sutrauktos "didelės jėgos" jaunųjų ir senųjų. Iš Toronto A. Vaičiūnas ir iš Londono L. Eimantas įsiriškavo į tų "jėgų" eiles.

Stovykla ir pati studijų savaitė buvo gerai organizuota. Visi ryžosi kitais metais vėl grįžti įsiti ir atsinaujinti. Stovyklą galėjo dalyvauti daugiau iš JAV, ir ypač Kanados. Tokie bendri susitikimai yra ir reikalingi, ir naudingi. Kitais metais žadama studijų savaitę pritaikyti vyresniesiems ir jaunimui specialiomis programomis.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

JAV ATLANTO RAJONO SKAUTES išleido dail. Ant. Tamošaičio knygą "Tautiniai drabužiai ir juostų raštai", kurios dėka lietuviškaitės galės susipažinti su tautiniais drabužiais, juostų raštais ir jų audimu. Knyga už \$2.25 gaunama pas L. Mikulienę, 111 Grohman Lane, Plainview, N.Y. 11803, USA.

DAIL. MARIJA AMBROZAITIENE The Dunes Arts Foundation meno parodoje Michigan Shores, Ind., laimėjo piniginę premiją už vieną fotografiją. Parodoje ji buvo išstatiusi du kūrinius.

DR. A. GERUCIO redaguota knyga "Lituanian", kurią parašė J. Puzinas, J. Jakštas, Alg. Budreckis ir St. Lozoraitis, leidžia S. Zobarsko Manyland Books leidykla. Leidimo išlaidas padengs Emilijos Čekienės vadovaujamas Lietuvos Nepriklausomybės Fondas.

JULIUS PAKALKA, Čikagos A.L. T-os vicepirmininkas, paskyrė \$1.000 kantai Lietuvos kovotojų motinoms pagerbti. Tektą kuria poetas Aistis. Vėliau bus tariamasi su kompozitoriais. Šia jubiliejiniais Lietuvos Laisvės Kovų Metais sukurta kantai mecenatas J. Pakalka nori įamžinti savo tėvų atminimą.

SOL. ALDONA STEMPUZIENE, mezzo-sopranas iš Klevelando, su Metropolitan operos bosu-baritonu Louis Sgarro, kanadiečių tenoru Pierre DuVal ir amerikiečių sopranu Helen Boatwright rugpjūčio 9 d. dalyvavo Kalifornijos San Diego simfoninio orkestro koncerte valstybinio universiteto vasaros teatre. Vietinės spaudos muzikos kritikai daugiausia žavėjosi jos padainuotomis operų arijomis — "Mon coeur" iš Saint-Saens "Samsono ir Dalilos", "O don fatale" iš Verdi "Don Carlos" ir "Una voce poco fa" iš Rossini "Sevilijos kirpėjo".

JUOZAS DAUBENAS, niujorkietis aktorius ir režisiorius, dirbęs miesto teatre Portlande, Maine, pasirašė naują sutartį su šiuo dramos teatru dviem metams.

"DRAUGO" KULTŪRINIAME

PRIEDE Dalia Kučienienė paskelbė pasikalbėjimą su Čikagų profesoriaujančiu ispanų poetu Manuel Blanco-Gonzalez apie lietuvių poeziją ir poetus. Perskaitė "The Green Oak" antologiją, Baltijos tautų literatūrai skirtą "Literary Review" numerį ir susipažinęs su "Lituanus" žurnalu, M. Blanco-Gonzalez žavisi mūsų liaudies dainomis, K. Donelaičio "Metų" ištraukomis. Šią poemą jis laiko tautiniu himnu su tam tikra politine potechte ir apgalėstai, kad ji nėra pakankamai plačiai paskleista pasaulyje. Iš poetų jam labiausiai patiko Maironis, Putinas, Milašius ir K. Bradūnas. "Lituanus" žurnalas jam teikė akademinio leidinio išpūdį, primenantį Ispanijoje leidžiamą "Revista Occidental", kurio tirazas esąs mažesnis už "Lituanus". M. Blanco-Gonzalez "Lituanus" puslapiuose norėtų matyti daugiau lietuvių rašytojų kūrinių. Prisiminęs, jog vienas numeris buvo skirtas K. Donelaičiui, profesorius pataria panašiu būdu pristatyti angliškai skaitančiam visuomeni ir poetą Maironį.

CINEMATOGRAFICA COLIBRI

Sao Paulo mieste, Brazilijoje, ruošia filmą pagal Meldučio Laupainičio knygą "Eu Acuso" ("Aš kaltinu"), kuris bus baigtas sekantių metų pradžioje.

JAV IR KANADOS LIETUVIŲ TEATRŲ FESTIVALIS, organizuojamas JAV LB kultūros fondo, įvyks š.m. lapkričio 27 — gruodžio 1 d. Čikagos Jaunimo Centre. Festivalio užbaigos pobūvyje bus pagerbti lietuviško teatro nusipelnę veikėjai, pagal Hollywood tradiciją atžymėti "oskarais": 1. geriausia spektaklių pateiktas teatro kolektyvas, 2. geriausia vaidmenį sukūrus aktorius ir 3. geriausioji festivalio aktorė. Tarkinti paruošiamiesiems festivalio darbams JAV LB kultūros fondo valdyba pakvietė "Dainavos" ansamblį. Bendrame posėdyje buvo sudarytas specialus komitetas: pirm. A. Kairys, nariai — A. Alčiauskas, dail. J. Daugvila, V. Jasinevičius, L. Juškaitis, A. Kareiva, D. Kučienienė, M. Peteraitienė, J. Paštukas, A. Smilga ir J. Slajus.

BRAZILIŲ LITERATŪROS AKADEMIJOS

premią antrą kartą laimėjo lietuvis rašytojas ir žurnalistas Henrikas Losinskas-C. Alvez už veikalą "Samba".

MINDAUGAS MACIULIS Čikagoje garsėja savo muzikiniu talentu. Jis dar tik 16 m. amžiaus, bet jau yra dalyvavęs įvairiuose koncertuose kaip pianistas, atlikęs sudėtingus muzikos kūrinius ir laimėjęs keletą stipendijų. Rugšėjo 7, šėstadienį, Čikagos Jaunimo Centre jaunasis pianistas pasirodys su savo rečitaliu lietuviškai visuomeni.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

VILNIAUS UNIVERSITETO akademis choras, vadovaujamas Prano Šližio, grįžo iš 12 dienų trukusios koncertinės kelionės Lenkijos miestuose. Koncertai buvo surengti Varšuvoje, Krokuvoje, Vroclave bei kitose Lenkijos vietovėse, kur choras taipgi turėjo progos susitikti su ten gyvenančiais lietuviais.

ESTRADINIS ORKESTRAS

"Nemuno žiburiai", kurio meno vadovas yra L. Saltenis, muzikinis vadovas — E. Puidokas, 1000-tąjį koncertą surengė Uzbekijos cheminės pramonės centre Čirčiķe. Gastrolės tęsiamos Kazachstano miestuose. Orkestrui talkina dainininkai S. Lileikis, D. Kubiliūtė, J. Gardenis ir E. Ischakovas.

LIAUDIES SOKIŲ saviveikinių ansamblių festivalyje Kišiniuje, Moldavijos sostinėje, lietuvių saviveikiniams atstovavo J. Gudavičienės vadovaujamas Vilniaus profsąjungų kultūros rūmų liaudies sokių kolektyvas "Vaiva", pašokęs "Klumpakoj", "Rezginėlė", "Bledzingėlė", "Sadutė", "Pakelkoji" ir keletą kitų sokių. Akompanavo profsąjungų kultūros rūmų liaudies instrumentų ansamblis, kurio vadovas yra A. Vižintas.

ANT LISKIAVOS PILIAKALNIO

aplinkės gyventojams literatūros vakarą surengė du Dūkijos sūnus — poetas Br. Mackevičius ir akt. T. Vaisieta. Pirmasis skaitė savo eilėraščius, antrasis — K. Donelaičio "Metų", B. Suogos "Dievų miško" ištraukas, J. Žemaitės "Sutkų", deklamuavo Maironio poeziją. Programa buvo atlikta prie liepsnojančio laužo.

"ZVEJAI DAILININKŲ DARBUOSE"

SE — dailės darbų paroda tokia tema Klaipėdos kino teatre "Vaiva" surengė dailininkai V. Gečas, J. Karinauskaitė, A. Kristopaitis, N. Meškytė, B. Paršinas, B. Porutis, V. Povilaitis, P. Sergejevičius, A. Skinkytė, L. Surgailis, J. Svažas ir L. Zuklys. Parodoje taipgi buvo išstatytas A. Zmuidzinavičiaus paveikslas "Zuklė" ir keletas A. Gudaicio sukurto jūros vaizdų.

ZVEJŲ KAMELJŲ NIDOJE

atidaryta liaudies menininko Eduardo Jonušo 30 pastele atliktų darbų paroda, atskleidžianti Kuršių Nerijos grožį, savitą jos architektūrą, žvejų buitį, Sarkuvos, Rasytės, Preilos, Perkalvos, Pilkopos, Juodkrantės vaizdus.

SATYRIKES VYTAUTAS ZILINS

KAITES humoreskų rinkinį "Visuomeninis įsimylėlių panaudojimas" serijos "Krokodilo biblioteka" 7 nr. išleido "Pravdos" leidykla Maskvoje. Humoreskai į rusų kalbą išvertė El. Kantor, knyga iliustravo dail. M. Vaisbordas.

SOVIETŲ SAJUNGOS PSICHOLOGŲ DRAUGIJOS III

sūvažiavime Kieve dalyvavo apie 80 lietuvių psichologų. Dalyvių dėmesio susilaukė lietuvių padaryti pranešimai: Vilniaus universiteto docento A. Gučo ir vyr. dėstytojos E. Rimkutės — suvokimo klausimais, mokyklų mokslinio tyrimo instituto bendradarbis L. Vaitkūnaitis — erdvinio mastymo būdų klausimais, Kauno instituto docento V. Nečino — kalbos psichologijos klausimais. Į draugijos centro tarybą buvo išrinktas Vilniaus un-to docentas A. Gučas.

K. DONELAIČIO "METUS"

gružinų kalba išleido Tbilisio leidykla "Literatūra da s e l o v n e b a" ("Literatūra ir menas"). Poemą vertė du grauzinų poetai: Grigola Abašidze — "Pavasario linksmybės" ir "Vasaros darbus", Revaza Margarianis — "Rudens gėrybės" ir "Žiemos rūpesčius".

SPALIO REVOLUCIJOS penkiasdešimtmečio naujų muzikinių spektaklių konkurse

kuriam buvo pristatytos 44 operos, 18 baletų ir 32 operetės, antrosiomis premijos atžymėtos dvi lietuviškos operos — kompoz. V. Laurušo, libretistų A. Kalinausko, Eug. Matuzevičiaus "Paukščių paukščiai", kompoz. V. Palta-navičiaus, libretistų G. Astrausko ir K. Silgailo "Kryžkelėje". Abiejų siužetai yra politinio pobūdžio. Antrosios premijos teko ir šių operų spektakliams bei jų kūrėjams — dirigentams V. Viržoniui ir R. Geniui, režisioriams V. Popovui ir H. Vancieviui, chormeisteriui J. Dautartui, dailininkams J. Malinauskaitėi ir F. Navickui, solistams V.

MANN MARTEL

REALTORS

2320 Bloor St. W. Tel. RO 2-8255

INDIAN RD. — BLOOR. \$15,000 imokėti, 12 kambarių atskiras mūrinis namas su plačiu įvažiavimu ir garažu; 3 virtuvės, 3 prausyklos; vandens-alyvos šildymas. Viena atvira skola balansui.

JANE — BLOOR. \$12,000 imokėti, 9 kambariai per 2 augštus (5 kambariai) pirmame ir 4 antrame augšte), garažas ir įvažiavimas, vandens-alyvos šildymas, viena atvira skola balansui. Tuojau galima užimti.

BLOOR — RUNNYMEDE. \$10,000 imokėti, 7 kambarių (per 2 augštus) atskiras mūrinis namas su garažu ir įvažiavimu. Vandens-alyvos šildymas, moderni virtuvė, arti po žemio žemio.

JANE — ANNETTE. \$7,500 imokėti, 8 kambariai per 2 augštus atskiras mūrinis namas su garažu, 2 virtuvės, moderni vonia, arti krautuvų ir susisiekimo.

WINDERMERE — BLOOR. \$8,000 imokėti, 10 kambarių atskiras mūrinis namas, dvigubas garažas, 2 vonios, 3 gražios virtuvės, 4

kamb. 1-me augšte, vandens alyva šildymas, Extra kambarys rūšyje.

BLOOR — CLENDENAN. \$9,000 imokėti, 8 metų senumo duplexas su 3-jų kambarių butu rūšyje, abu butai po 2 miegamus, platus įvažiavimas, 2 mūriniai garažai, vandens alyva šildymas, 3 modernios virtuvės ir vonios, graži aplinka.

NEW TORONTO.

\$15,000 imokėti, 6 butų apartamentinis pastatas, privatus įvažiavimas, vandens alyva šildymas, arti krautuvų ir susisiekimo, viena atvira skola balansui, \$7,500 metinių pajamų, geras išnuomavimas.

TIKRA DUPELKSAS. Bloor - Indian Grove, \$7,000 imokėti, atskiras, mūrinis, 10 kambarių per du augštus duplexas, vieta - dviejų automobiliams. Šildomas vandeniu - alyva; viena atvira skola 10 metų. Visai arti Bloor po žemio žemio. Viršutinį butą galima tuojau užimti.

B. SAKALAS

Darbo telef. RO. 2-8255

Namų telef. 766-8479

P.S. Jeigu kartais nerastumėte šlame skelbime sau tinkamo namo ar biznio, tuojau skambinkite mums pasiteiraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybių.

1928 Weston Rd.

Tel. 249-7691

DUNDAS — JANE. \$32,700 prašoma kaina, atskiras plytų namas su garažu, 6 kambariai ir 1 rūšyje, 2 prausyklos, moderni virtuvė, visi kambariai dideli ir gražūs, namas 4 metų, pirmą skolą iš 7%.

MIMICO. \$10,000 imokėti, didelis 2-jų seimų namas su garažu, didelis sklypas, 9 vaismedžių, rūšyje 2 kambariai; pirmą skolą \$20,000 iš 7½%; prašoma kaina \$36,000.

ISLINGTON - WESTWAY. \$32,500 prašoma kaina, gražus atskiras vieno augšto namas su garažu, didelis sklypas, puikus rajonas, arti mokyklos, susisiekimas ir krautuvės.

ST. VAUPŠAS

Darbo tel. 249-7691

Namų tel. 244-3519

Turime taip pat daug nuosavybių parduoti. Priimame namus parduoti.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

DARBO VALANDOS:

Pirm. 10-130 ir 430-7

Antr. 10-130

Treč. uždarytas

Ketv. 10-130 ir 430-7

Penkt. 10-130 ir 430-8

Šešt. 9-12

Sekm. 930-1

PILNA ČEKIŲ SISTEMA PADEDA NARIAMS ATLIKTI VISAS FINANSINES OPERACIJAS PER KOOPERATYVĄ.

\$2,000 gynybės drauda nemokamai.

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

REALTOR

1072 Bloor Str. W. Tel. 534-9286

RONCESVALLES — DUNDAS. Žuvų ir delikatesų prekyba "Parkdale Fish Market". Nepaprastai pelningas verslas, gero klientūra. Ideali vieta, be konkurencijos. Krautuvės nuoma tik \$90 mėnesiui. Prašoma kaina \$6,500; galima tuoj užimti.

RUSHOLME RD. DUNDAS. Rūpių plytų 8 dideli ir gražūs kambariai per du augštus, 2 virtuvės, 2 prausyklos; platus šoninis įvažiavimas, garažas. Imokėti apie \$10-12,000 ir viena atvira skola balansui.

ST. CLAIR — LAUDER AVE. Gražus ir švarus 9 kambarių namas per du augštus, ekstra butas (3 kamb.) rūšyje, naujas alyva-vandeniu šildymas, 3 modernios virtuvės ir prausyklos. Imokėti \$10,000, skubus pardavimas.

WINDERMERE — ANNETTE. Erdvis 6 kambarių namas parduodamas su visais baldais. Arti susisiekimo ir mokyklų. Imokėti apie \$10,000, balansui vienas mortgicijus.

ROYAL YORK — QUEENSWAY. Dvibutis 10 kambarių (duplex), viskas įrengta atskirai. Arti krautuvų ir susisiekimo. Privatus įvažiavimas, vieta dviejų garažams. Imokėti apie \$10-15,000.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

Extra Realty Ltd.

1043 BLOOR ST. WEST, TORONTO. TEL. LE 1-1161

VICTORIA HARBOUR, MIDLAND. prie asfaltuoto kelio, nuo didelio ežero tik 3 mylios, 50 akrų žemės, graži augšta vieta; yra pasodinta 15,000 pušaičių, ąžuolų, beržų ir kitokių medžių; per ukį teka didelė upė; galima maudytis ir žuauti. Gera proga.

HIGH PARK — GLENLAKE. \$10,000 imokėti; mūro, atskiri 8 kambariai per du augštus, garažas, 10 pėdų šoninis įvažiavimas.

SWANSEA PRIE BLOOR. \$8,000 imokėti, mūro, atskiras, 6 kambarių, geras namas, garažas, 9 pėdų įvažiavimas, labai graži vieta. Liks viena skola balansui, 10 metų, atvira.

ISLINGTON — RATHBURN. \$7,000 imokėti, mūro, atskiras, viena augštis 6 kambarių (bungalow), gražus kiemas, prie gero susisiekimo; prašoma kaina \$30,000.

AVENUE RD. \$50,000 imokėti, mūro, atskiras gražus plytų, geroj vietoj, tinka nuomojimui, 18 butų pastatas. Prašoma kaina už butą \$11,000. Gera proga, prašau pasinaudoti.

J. KUDABA

Toronto Real Estate Boards narys.

LE 1-1161, namų 783-2105

Jaunos šokėjos, kurioms ir berniukai padeda Nuotr. S. Dabkaus

TORONTONT

Lietuvių skautų veikla

• Sukaktuviniai LSS metai buvo pradėti lapkričio mėn. iškilmingomis sveikomis. Sukakties pagrindinis minėjimas įvyko V-toje tautinėje stovykloje, o metai bus baigiami lapkričio mėn. sveikomis, prijungiant prie jų skautoramas ar kitus panašius pasirodymus. Toronto "Satrijos" ir "Rambynio" tūtai ruošiasi iškilmingai užbaigti sukaktuvinius metus.

• Iškraunant grįžusį iš tautinės stovyklos sunkvežimį, buvo rastas moteriškas odinis rudas trijų ketvirtį apsiustas. Atsiimti pas S. K. Batūrą, tel. 233-9917.

• Delhi "Birutes" dr-ės draugai ninkė ps. R. Augustinavičiūtė šiomis dienomis persikelia į Torontą. Ji čia studijuos farmaciją.

• Satrijietės dėkoja M. Abromaičiui už didelę talką, tūtai kuriantis penktąjį tautinę stovyklą ir ją uždarančią.

• Tautinėje stovykloje, prie seserijos vartų, buvo iškelto visų seserijos tūty gairės. Stovyklai baigiantis, jos buvo įvertintos. Pirmą vietą laimėjo Hamiltono "Sirvintos" tūto gairė, antrą — Čikagos "Kernavės" tūntas, trečią — Toronto "Satrija".

• C. S.

TAUTINIŲ GRUPIŲ FESTIVALIS

Kanados krašto parodos CNE Grandstand amfiteatre rugsėjo 1 ir 2 dienomis įvyko tautinių grupių festivalis. Vien sekmadienį programą matė apie 15,000 žiūrovų, jų tarpe gausus būrys lietuvių. Naujovė buvo ta, kad tautinio meno vieneto pasirodymų Grandstand aikštėje buvo įrengta dvi specialios šokių scenos su įspūdingomis miško dekoracijomis ir didele palapine orkestrui. Atrodė, kad viskas vyksta lietuviškojo gegužinės. Geras apšvietimas, žaismingos spalvos ir įvairūs tautiniai drabužiai atrodė įspūdingai. Programa vyko nenutrūkstamai. Kai vienoj šokių aikštėj baigėsi pasirodymas, tai antroje jau rikiavosi kiti šokėjai. Didesnės grupės iš karto šoko abiejose scenose. Tik prožektorių šviesos bėgiojo nušviestas čia vienus, čia kitus be pertraukos. Dviejų valandų programa buvo įvairi ir įdomi. Ją pradėjęs festivalio vadovas Leon Kossar pristatė publikai Toronto miesto tarybos pirm. Allen, kuris pasidžiaugė didžiąja tautų kultūros demonstracija, vykstančia kasmet CNE parodos metu. Tuo didžiuojasi ne tik Torontas, bet ir Kanada. Festivalyje dalyvavo graikų, skotų, slovėnų, čekoslovakų, olandų, kiniečių, ukrainiečių, filipiniečių, ja-

ponų, ispanų, estų, airių tautinių šokių grupės ir chorai. Lietuviams atstovavo net trys vietiniai: G. Breichmanienės vadovaujamas "Gyvataras" iš Hamiltono, J. Karasiejaus — "Gintaras" iš Toronto ir M. Chaimauskienės — "Baltija" iš Londono. Jos pristatydamos žiūrovams L. Kossar pabrėžė, kad "Gyvataras" senesniai grįžo iš Prancūzijos tarptautinio festivalio, kuriame atstovavo Kanadai. Mūsų kiai dviejose scenose pasuko "Aštuonytį". Geras apšvietimas, margaspalviai tautiniai drabužiai, "Aštuonyčio" painios ir būdingos figūros teikė žavų vaizdą. Jo paveikta publika kėlė ovacijas. Kanados reprezentacinė iš įvairių tautų sudaryta šokėjų grupė "Kanata", Montrealio kvartetas "Les Cabestans" ir estaičių gimnastas "Kalev" susilaukė nepaprasto dėmesio; nes jie vykdė Meksikon atstovauti Kanadai pasaulinės olimpiados kultūrinės programose. Festivalio užbaigai į sceną ižygiavo visi programos dalyviai, kuriems sustojusi publika ilgai ir griausmingai plojo. Tai buvo padėka už didingą tautų kultūros demonstraciją. Nepamainoma muzikinė palyda buvo McIntock vadovaujamas 60 asmenų orkestras: V. B.

mandą sudarė kauniečiai A. Giedraitis, vilniečiai A. Misiūnaitis ir šiauliečiai B. Sidlauskaitė. Berniukai irgi pateko į baigminę grupę, tačiau jiems teko tik ketvirtoji vieta.

Lietuvos šachmatų meistrui vėl tapo V. Mikėnas, papildomose rungtynėse pasiekė 2,5:0,5 nugalėjęs A. Buntorių.

Paskutiniu momentu sovietų jaunųjų krepšinio rinktinė, šalia S. Patkausko, buvo pakviestas ir vilniečiai Rimas Girskis.

"Inkaro" futbolininkų vienuolikė įveikė svečią iš Vengrijos — Dozų komandą 3:1.

SPORTAS VISUR

Masvoje pasibaigė pasaulio šachmatų pirmenybių pusbaigimais ratas tarp V. Korčnoj ir M. Talio. Paskutinės rungtynės baigėsi lygiomis. Bendroje įskaitoje laimėjo V. Korčnoj 5,5:4,5 pasekme.

Didelę grėsmę Meksikos olimpinėms žaidynėms sudaro įvairūs politiniai įvykiai. Pietų Afrikos priėmimas į olimpinį sąjūdį, Amerikos negrįžamas boikotas ir Meksikos studentų demonstracijos. Didžiausią nerimą kelia Sovietų Sąjungos ir jos sąjungininkų invazija į Čekoslovakiją. Skandinavijos tautos tuoj nutraukė sportinius ryšius su Sovietų Sąjunga. R. Vokietija, Bulgarija, Vengrija ir Lenkija. Norvegijos olimpinis komitetas nubalsavo boikotuoti Meksikos žaidynes, jei jos dalyvauja minėtieji agresoriai. Norvegų pavzdžiū gali pasekti ir kitos tautos.

Zinomas sovietų irkluojas V. Ivanovas ketvirtą kartą ruošiasi olimpinėms žaidynėms. Vienvietės varžybos jis yra laimėjęs pirmas vietas Melburno, Romos ir Tokijo žaidynėse.

SPORTAS LIETUVOJE

Sovietų Sąjungos bokso pirmenybės šiais metais sėkmingos tebuvo trims Lietuvos boksininkams. D. Pozniakas pussunkiam svorįje laimėjo pirmą vietą. V. Bingelini tame pat svorįje teko trečia vieta. J. Čepulis laimėjo trečią vietą.

Lucerneje įvykusiose irklavimo lenktynėse "Zalgirio" vyrų aštuonvietė vėl laimėjo pirmą vietą.

Jaunųjų klasės stalo teniso pirmenybėse Kieve Lietuvos merginų komanda laimėjo pirmą vietą. Jos neprašalimė ne vienų rungtynių. Ko-

mandą sudarė kauniečiai A. Giedraitis, vilniečiai A. Misiūnaitis ir šiauliečiai B. Sidlauskaitė. Berniukai irgi pateko į baigminę grupę, tačiau jiems teko tik ketvirtoji vieta.

Lietuvos šachmatų meistrui vėl tapo V. Mikėnas, papildomose rungtynėse pasiekė 2,5:0,5 nugalėjęs A. Buntorių.

Paskutiniu momentu sovietų jaunųjų krepšinio rinktinė, šalia S. Patkausko, buvo pakviestas ir vilniečiai Rimas Girskis.

"Inkaro" futbolininkų vienuolikė įveikė svečią iš Vengrijos — Dozų komandą 3:1.

SPORTAS VISUR

Masvoje pasibaigė pasaulio šachmatų pirmenybių pusbaigimais ratas tarp V. Korčnoj ir M. Talio. Paskutinės rungtynės baigėsi lygiomis. Bendroje įskaitoje laimėjo V. Korčnoj 5,5:4,5 pasekme.

Didelę grėsmę Meksikos olimpinėms žaidynėms sudaro įvairūs politiniai įvykiai. Pietų Afrikos priėmimas į olimpinį sąjūdį, Amerikos negrįžamas boikotas ir Meksikos studentų demonstracijos. Didžiausią nerimą kelia Sovietų Sąjungos ir jos sąjungininkų invazija į Čekoslovakiją. Skandinavijos tautos tuoj nutraukė sportinius ryšius su Sovietų Sąjunga. R. Vokietija, Bulgarija, Vengrija ir Lenkija. Norvegijos olimpinis komitetas nubalsavo boikotuoti Meksikos žaidynes, jei jos dalyvauja minėtieji agresoriai. Norvegų pavzdžiū gali pasekti ir kitos tautos.

Zinomas sovietų irkluojas V. Ivanovas ketvirtą kartą ruošiasi olimpinėms žaidynėms. Vienvietės varžybos jis yra laimėjęs pirmas vietas Melburno, Romos ir Tokijo žaidynėse.

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. . Tel. 533-4414

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)

Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

Ateitininkų žinios

Ateinantį sekmadienį, rugsėjo 8, visi ateitininkai moksleiviai ir studentai organizuoti dalyvauja 10 val. Mišiose veiklos metų pradžios proga. Susirinkti Priskelimo parapijos salėje 9.30 v. Mergaitės ateina uniformuotos. Mišių metu visi prašomi savo maldose prisiminti p. Marcinėną ir prašyti Dievą jam sveikatos.

Šį penktadienį, rugsėjo 6, 6 v.v., visiems jaunesniesiems ir vyresniesiems moksleiviams bus valandą trukianti giedojimo repetitija L. V. Namuose. Kadangi sekmadienį visi bendrai giedos, prašome jos nepraleisti.

Nauja valdyba bus renkama sekmadienį, rugsėjo 15, bendrame susirinkime. Norį kandidatuoti valdybos privalo iki ateinančio sekmadienio paskambinti Eug. Girdauskiui ir pranešti, kokiom pareigom kandidatuojas. Bus renkami: pirmininkas, vicepirmininkas, sekretorius, išdinininkas, narys socialiniam reikalams. Be to, reikia 2-3 korespondentų ir laikraščio redaktoriaus. Kandidatuoti gali tik davę vyr. moksleivio įrodymus, kad yra moksleivis. Kiekvienas kandidatas iki susirinkimo turės pasirodyti maždaug 3 minučių kalbą ir pateikti savo planus. Kandidatai pasisūliu iki rugsėjo 8 d.; o rinkimai įvyks rugsėjo 15 d., 5 val., bendrame susirinkime.

Būrelių veikla jaunesniesiems berniukams ir mergaitėms šiemet bus šiek tiek pertvarkyta. Įvedama viena nauja grupė — patys mažiauieji. Bus atskiros grupės berniukams ir mergaitėms, lankantiems 13 skyrius. Su jais bus žaidžiama, dainuojama ir jiems rengiami kitokie užsiėmimai, kad jiems būtų smagu susitikti. Tėvai prašomi atkreipti dėmesį į pačius jauniausius.

Atskirų būrelių glėbėjai bus paskelbti vėliau. Kurie dar nedalyvavo jokiam būrelyje ir norėtų prisijungti prie ateitininkiško jaunimo ar gauti daugiau informaciją, prašomi paskambinti V. Kolyčiui tel. 534-5586.

Vyr. moksleiviai dėkoja sendraugų valdybai, kuri nupirko moksleiviams gerą elektrinį rotatorių. Jis bus panaudotas laikraščio spausdinti ir kitoms reikals.

Šiais mokslo metais turime daug planų. Išjunkite!

Nathan Phillips aikštė prie naujosios Toronto rotušės bus pavadinta Tarptautine Nathan Phillips aikšte. Burmistro W. Dennisono pranešimu, šiai iškilmei yra numatyta rugsėjo 15 d. ir aikštės perkrikštijimui atlikti pakviestas Jungtinių Tautų sekretorius U Thant.

Informacija bedarbiams ir norintiems mokytis praktinių dalykų. Pastaraisiais metais Kanados federacinė vyriausybė yra įsteigusi bedarbiams, naujiejiems ateiviams, negalintiems mokytis reguliariose mokyklose specialius kursus, kuriuose galima nemokamai tęsti mokslą ir dargi gauti nedidelį atlyginimą. Lietuvių šia galimybę iki šiol mažai tepasinaudojo. Nevienas mūsų tautiečių, netekęs darbo arba norėdamas gauti geresnį darbą, turėtų susidomėti tais kursais. Juose mokoma anglų kalbos, buhalterijos, masinraščio, įvairių amatų. Priimami asmenys nuo 16 iki 60 metų amžiaus, neturį darbo, negalėję baigti gimnazijos ir pan. Mokslas trunka nuo 6 iki 12 mėnesių. Kreiptis į Canada Manpower Centre, kurio istaigos yra šiose Toronto miesto vietose: 2968 Dundas St. W.; 4981 Yonge St.; Yorkdale Plaza; 271 Eglinton Ave. East; 44 Dundas W.; Cooksville; 1736 Weston Rd.; Weston. Tokius kursus jau yra baigęs nevienas lietuvis, tačiau, palyginus su kitom tautybėm, labai mažai. Šia galimybę naudojosi daugiausia anglai ir žydai. Lietuviam, matyt, trūkstas drąsos bei ryžto pasinaudoti valdžios teikiama galimybėmis. Džiugu būtų konstatuoti, kad minėtuose kursuose yra lietuvių dėstytojų.

Toronto universitetas turi įsigijęs šias lietuviškas knygas: Lietuvių poezijos antologija, Lietuvių beletristikos antologija, J. Baltušaičio "Lithuanian Folk Art", J. Bielinio "Dienojant" ir "Penktieji metai", M. Biržiškos "Dėl mūsų sėtinės", V. Biržiškos "Senųjų lietuviškų knygų istorija", L. Dambriūno ir kitų "Introduction to Modern Lithuanian", P. Galuonės "Lietuvių liaudies menas", K. Grinlaus "Atsiminimai ir mintys", S. Kairio "Tau, Lietuva", A. Sapokos "Senasis Vilnius", J. Savojo "The War Against God in Lithuania", J. Savickio "Zemė dega", R. Škipičio "Nepriklausoma Lietuva statant", V. Vijeikio "Lietuvių tautinės puošmenos", S. Zbarsko "Lithuanian Folk Tales" ir "Selected Lithuanian Short Stories" ir kt. Taip pat turi šių autorių knygas: J. Aisčio, A. Baranauko, A. Barono, K. Bradino, B. Bradžionio, J. Gliados, M. Katliškio, F. Kiršos, V. Krėvės, V. Kudirkos, A. Landsbergio, V. Mačernio, A. Mackaus, Malronio, Mykaloičio-Putino, H. Radausko, I. Seinaus, A. Skėnos, B. Sruogos, Vyđino, Zemaitės ir kitų.

Tai maloni žinia. Matyt, tai bus padaryta su lietuvių tarnautojų prisidėjimu.

6 psl. • Tėviškės Žiburiai • 1968. IX. 5 — Nr. 36 (971)

R. CHOLKAN

& CO. LIMITED REALTORS

JANE — ANNETTE. \$6,000 imokėti, gražus apynaujis 6 kambarių mūrinis namas, kvadratinis planas, užbaigtas rūšys, platus privatus įvažiavimas, netoli parko, pilna kaina tik \$26,900.

RUNNYMEDE — BLOOR. \$6,000 imokėti, 7 kambarių atskiras namas, naujas šildymas, garažas su plačiu įvažiavimu, lieka viena atvira skola, neugšta kaina.

ROYAL YORK — BLOOR. \$8,000 imokėti — gana geras 6 kambarių vienaugštis (bungalow) užbaigtas rūšys, nemaži kambariai, garažas su privačiu įvažiavimu, viena atvira skola balansui.

SWANSEA — BLOOR. \$8,500 imokėti ar mažiau, 5 kambarių vienaugštis su užbaigtu butu rūšyje, vandens alyvos šildymas, garažas su privačiu įvažiavimu, vidus reikalingas remonto; prašoma kaina tik \$25,900.

RATHBURN — KIPLING. apie \$10,000 imokėti gražus 6 kambarių vienaugštis, garažas su privačiu įvažiavimu, arti susisiekimo bei mokyklų.

INDIAN GROVE — BLOOR. \$10,000 ar mažiau imokėti, vos keletu metų senumo, 8 kambariai per du augštus, tinkamas dviem šeimoms, garažas.

JANE — BLOOR. \$10,000 imokėti, 8 kambariai per du augštus atskiras namas, garažas su privačiu įvažiavimu, gražus kiemas, rami gatvė; viena atvira skola balansui.

SWANSEA — BLOOR. maždaug \$10,000 imokėti, 6 nemažų kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, vandens alyva šildymas, garažas, viena atvira skola balansui.

JANE — BLOOR, DVIBUTIS apie \$10,000 imokėti ir viena atvira skola balansui, naujas šildymas, netoli Bloor; gana geras parkyns.

INDIAN RD. — BLOOR. \$15,000 imokėti, puikus didžiulis 14 kambarių atskiras namas, 3 vonios, 3 virtuvės, garažas su privačiu įvažiavimu, užbaigtas rūšys, viena atvira skola balansui.

ISLINGTON — BLOOR. apie \$30,000 imokėti, gražus keletu metų senumo 5 butų apartamentinis pastatas, 3 ir 2 miegamųjų, garažai su privačiu įvažiavimu; gausu virš \$9,000.00 metinių pajamų.

2232 BLOOR ST. W.

Tel. RO 7-5454

PR. KERBERIS

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

Darbo tel. RO 7-5454

Namų LE 5-1584

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

'VARPAS'

po vasaros atostogų vėl pradeda savo darbą - repeticijas rugsėjo 9, pirmadienį, 7.30 v. vakaro, Lietuvių Namuose

Kviečiame visą jaunimą, kuris myli lietuvišką dainą ar šoki, jungtis į "Varpo" eiles.

Vadovė ir dirigentė — muz. D. Skrinkaitė - Viskontienė; "Varpo" tautinių šokių grupės vadovas — J. Karasiejus.

Prie choro yra suorganizuota ir skudučių grupė.

Mūsų jėgos ir pastangos — laisvai Lietuvai!

Toronto Lietuvių Choras "Varpas"

TORONTO

Sv. Jono Kr. par. žinios

— Ši sekmadienį pamaldos Springhurst, Gerojo Ganytojo stovyklavietėje, 11 val. Jaunimo choras, po vasaros atostogų, šį sekmadienį 10 val. pamaldoms renkasi prie vargonų. Po pamaldų par. salėje įvyks choro repeticija.

— Kviečiame gausiai dalyvauti kelionėje į Midlandą rugsėjo 15, sekmadienį. Maldininkai, nori vykti autobusų, registruojasi par. klebonijoje. Už autobusą atsiskaitoma išvykstant į Midlandą.

— Ši sekmadienį 11 v. gedulingos pamaldos už a. a. Joną Vaitukaitį, automobilio katastrofoje žuvusį prieš vienerius metus Toronto.

— Susitikė: Stasys Ažubalis su Felicita Matulevičiute.

— Pakrikštija: Pranas Gintaras Karpis ir Kristina Ona Janavičiūtė.

Kelionė į Midlandą — S. Amerikos kankinių šventovė įvyks sekmadienį, rugsėjo 15 d. Pamaldos — 12.30 v. Visi kviečiami dalyvauti. Norintieji iš Toronto vykti autobusu, prašomi registruotis liet. parapijų klebonijose. Kaina vienam suaugusiam asmeniui ir abi pusės \$3.50, moksleiviams ir vaikams — \$1.75.

Lietuvių Vaikų Namuose šiemet dirbs šios seserys: M. Bita, M. Ignė, M. Loreta, M. Celina ir M. Gertrūda. Prašoma kiek galint greičiau registruoti vaikučius ir darželį, nes valdžia yra apribojusi priimti leista skaičių. Tradicinis ir jubilėjinis šių metų rengimas — lapkričio 16 d. Rėmėjai, bičiuliai ir Toronto lietuvių visuomenė prašoma šią datą rezervuoti seselių veiklos atžymėjimui.

Kennebunkporte, pranciškonų vasarvietėje, liepos 24 d. surengtame literatūros vakare, šalia kito meno kūrinių, buvo atlikta 7-ųjų minučių ištrauka iš J. Zmuidzino novelės "Atėnanti". Ją atmintinai perdavė Izabelė Zmuidzinienė. Klausytojai buvo maloniai nustebinti ne tik gražiu deklamavimu, bet ir Jono Zmuidzino, Lietuvos konsulo Kanadoje, brandžia, nors retokai skaitoma kūryba. V.

Tautinių grupių festivalyje rugsėjo 1 ir 2 d. lietuviams atstovavo trys grupės: Hamiltono "Gyvataras", Londono "Baltija" ir Toronto "Varpas". Pirmąją vakarą pasirodė "Gyvataras" ir "Baltija", antrąją vakarui buvo numatyti "Gyvataras" ir "Varpas". Programos pranešimas padarė klaidą, suksidamas Toronto su Londonu.

"TEVYNES PRISIMINIMŲ" radijo programos girdimos du kartus per savaitę — Seštadienį: 3.30 — 4.30 v.p.p. banga 1290, stotis CHWO, Oakville, Ont., Kanada; Sekmadienį: 2 — 2.30 v.p.p. banga 1270, stotis WHLD, Niagara Falls, N.Y., USA. Programos ved. — J. R. Simanavičius, 175 Parkside Dr., Ontario LE 4-1274

City Driving School
Pripažinta Ontario Safety lygos. Baigę šią mokyklą gauna pigesnę auto draudimą. Nemokami nurodymai klasėje ar namuose turintiems laikinus leidimus. Mokymai vairuoti standartine mis ar automatineis mašinomis. 1076 BATHURST ST. Tel. LE 2-3656. Rytuose HO 6-1331

YURIS BUSINESS MACHINES CO.
909 Dundas St. W. Tel. 364-9922
Parduodame - taisome - išnuomojame. Rašomosios mašinės su liet. šriftu. Skaičiavimo mašinės. Kasos mašinės, kalkuliatoriai, preciziniai laikrodžiai.

BARONESSA BEAUTY SALON
2265 BLOOR ST. W. TEL. 762-4252
(kampas Bloor-Durie gatvių). Sav. Alytė Kerberienė

Prisikėlimo par. žinios

— Sveikiname jaunavedžius Reginą Zimkevičiūtę ir Audriją Šileiką.

— Mišios sekmadienį: 8, 9, 10 ir 11.15 val.; šokiadieniai: 7, 7.30 ir 8 val.

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Be įprastinių Mišių, bus laikomos Mišios 7.30 v.v.

— Prašytos paskelbti Mišios: trečiadienį, 8 val., už a. a. Kazį Juodviršį, užpr. žmona; šeštadienį, 7.30 val. — už a. a. Bronislavą Rastauskienę, užpr. žmona; sekmadienį, 8 val. — už a. a. Adolfą Giniotį, užpr. A. Domeiką.

— Ši sekmadienį visi studentai ir moksleiviai ateitininkai dalyvauja organizuotai 10 val. Mišiose.

— Parapijos chorai pradeda savo veiklą. Suaugusių choras prašomas susirinkti prie vargonų šį sekmadienį 11.15 val. Mišioms. Studentų choras renkasi repeticijai rugsėjo 8 d., 12 val., muzikos studijoje. Vaikų choras renkasi prie vargonų šį sekmadienį 10 val. Mišioms.

— Katalikių moterų valdybos posėdis — rugsėjo 5 d., 7.30 v.p.p., parapijos posėdžių kambaryje. Pirmas narių susirinkimas — rugsėjo 8 d., po paskutinių Mišių, parodų salėje. Draugijos ruošiamos uždaros kolektyvų moterims ir merginoms — spalio 4-6 d. d. Port Credit kolektyvų namuose.

— T. Placidas grįš šios savaitės viduryje.

— Maldininkų kelionė į Midlandą organizuojama rugsėjo 15 d. Autobusas išvyks nuo Prisikėlimo par. pastatų 9.30 v. r. Kelionė suaugusiems — \$3.50, moksleiviams ir vaikams — \$1.75.

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas buvo paminėtas kredito kooperatyvų laikraštyje kaip įsijungęs į stabilizacijos fondą. Šis fondas visu 100% užtikrina saugumą taupytojams ir likvidacijos atveju išmoka 100% už visus indėlius. Paminėtas ir kooperatyvo greitas augimas, pirmieji veiklos metai. Kartu idėja pora valdybos nutraukė. Prisikėlimo par. kredito kooperatyvas yra atidarytas kiekvieną savaitę 29 val. Sekite skelbimą "T2". K.

Mokytojų studijų savaitėje, kuri įvyko Dainavos stovyklavietėje, be jau minėtų mokytojų pr. "T2" nr., dalyvavo ir Toronto šeštadienį mokyklos vedėjas J. Andriulis su Ponia. Jo aprašymą žiūr. 5 psl.

"Lithuanians in Canada" leidiniu domisi ne tik Kanados, bet ir JAV bibliotekos. Kelitola jų užsisakė leidinį jau anksčiau, o pastaruoju metu akademinių knygų firma Richard Abel and Co. užsisakė net 15 egz.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVUI reikalingas tarnautojas ar tarnautoja. Suinteresuotieji prašomi rašyti kooperatyvo valdybai, 999 College St., Toronto 4.

PLASTINIŲ MEDŽIAGŲ GAMYKLAI REIKALINGI
VYRAI ir MOTERYS
MAŠINOMS APTARNAUTI
ir taip pat VYRAI
įvairiems gamykloms darbas.
SCEPTER MFG. CO. LTD.,
11 Bormontsey Rd., Toronto 16, Ont.
Sambinti: Mr. E. Lember, tel. 751-3820

Fleet Electric Co. Ltd.
ELEKTROS RANGOVAS
Atlieku visus elektros įrengimo darbus
923-7194. Sav. A. Čeponis

Toronto šeštadienines mokyklas 10-jo skyriaus ekskursija į Otavą įvyks šį šeštadienį, rugsėjo 7. Autobusas nuo Prisikėlimo parapijos pastatų išeis šeštą val. ryto. Vedėjas.

Prisikėlimo parapijos Katalikių Moterų Dr.-jos pirmas šio sezono susirinkimas — rugsėjo 8 d., sekmadienį, po paskutinių Mišių parodos salėje. Programoje — Tėvo Ambrozijaus, OFM, paskaita. Kviečiamos narės ir viešnios. Valdyba

Keturi didieji atvyks į Toronto. Š. m. spalio 6 d., 6.30 v.v., Prisikėlimo parapijos salėje įvyks literatūros vakaras, kuriam dalyvaus keturi didieji lietuviai poetai — rašytojai **Pulgis Andriusis, Bernardas Brazdionis, Antanas Gustaitis ir Stasys Santvyras**. Vakara rengia Lietuvos Enciklopedijos leidykla.

PLB seime Niujorko praėjusį savaitgalį dalyvavo ne tik rinktieji atstovai, bet ir visa eilė kitų tautiečių, kurie turėjo progos išgirsti iškilų koncertą Linkolno Centre. Apie tą koncertą gana palankią recenziją paskelbė ir "New York Times".

Lietuvių kredito kooperatyvas "Parama" primena nariams ir visuomenei, kad, pradėjus rudens sezoną, dirbama ir šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. Vedėjas

Toronto lietuvių sporto klubas Vytis šiemet mini savo veiklos dvidešimtmetį. Ta proga spalio 5 d. Seaway Towers viešbutio Confederation salėje ruošiamas iškilmingas balius-minėjimas. Šis rengimas kartu bus ir visų vytiškių susitikimas. Visi buvę aktyvūs vytičiai, valdybos nariai, sporto darbuotojai, rėmėjai ir bičiuliai kviečiami gausiai dalyvauti. Informacijų prašoma kreiptis pas J. Uogintą, 354 Windermere Ave., Toronto 3, tel. RO 3-3038.

Dvidešimtmečio valdyba

Apyl. valdyba savo posėdyje paskyrė vald. narį Bronių Saplį koordinuoti Toronto lietuvių parengimus. Norima išvengti susikirtimo. Valdyba pageidauja, kad liet. organizacijos apie savo ruošiamus parengimus iš anksto painformuotų Br. Saplį tel. LE 7-1503.

Lietuvių kredito kooperatyvas "Parama" primena nariams ir visuomenei, kad, pradėjus rudens sezoną, dirbama ir šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. Vedėjas

Palaidotas baltiečių veikėjas. — Š. m. rugpjūčio 13 d. Muskoje atostogaudamas nuo širdies priepuolio mirė estų inžinierius Haras Kullango. Jo kūnas buvo pašarvotas Mount Pleasant laidojimo namų koplyčioje, kur įvyko pamaldos ir atsisveikinimas. Įvairių organizacijų atstovai pasakė atsisveikinimo kalbas. Iš lietuvių pusės ten dalyvavo Baltiečių Federacijos narys J. R. Simanavičius. Sekančią dieną įvyko paskutinės pamaldos ir laidojimas Willowdale kapinėse, kur estų bendruomenė turėjo nuosavą sklypą. Karstą nešė uniformuoti ir ginkluoti estų studentų korporacijos nariai. Iš lietuvių pusės dalyvavo dr. M. Anyas su žmona. Jiedu pareiškė savo ir lietuvių vardu užuojautą velionies našlei. — Velionis buvo gimęs 1904 m. Taline ir Tartu universitete išėjęs inžinierijos mokslus. Rusams okupavus Pabaltijį, jis pasitraukė į vakarus ir vėliau pasiekė Kanadą, kur daug metų darbavosi kaip inžinierius. Įsijungė į Baltiečių Federacijos veiklą, buvo daug metų Federacijos prezidento nariu ir nekartą pirmininku. A.

Prof. Martynas Brakas, grįždamas iš atostogų Vasagoje, buvo sustojęs Toronto, su dr. M. Anysu tarėsi mažlietuvių spaudos ir atstovavimo VLIKE reikalais. M. Brakas, baigęs teisės mokslus Karaliaučiaus universitete, Lietuvos nepriklausomybės laikais buvo teisėju Klaipėdoje, vėliau eilę metų dirbo prie "Free Europe" Niujorko ir dabar profesoriaują Sioux Falls universitete, JAV.

P A D E K A
Gerbiame dail. A. Tamošiūnį reikiame pagarbą ir padėką. Leidžiant knygelę "Tautiniai drabužiai ir juostų raštai", dail. A. Tamošiūnis paruošė visą tautinių drabužių aprašymo tekstą, jį iliustravo nuotraukomis ir atidavė leidėjoms be užmokėčio. Leidėjas — jaunosios Atlanto rajono skautės ir jų vadovės gliauli įvertina šį didelį darbą ir reikią skautišką aciu!

L. Milukienė,
LSS Atlanto rajono vadeivė

P A D E K A

Nuoširdžią padėką reikiu už sėkmę operaciją dr. C. E. Knowlton ir dr. A. Valadkai. Taip pat dėkoju visiems už lankymą ligoninėje ir namuose, už labai gražias geles bei dovanas: sėselėms, M. Vingelytei, S. A. Petraitis, E. R. Draudvilams, J. S. Černiauskams, Z. J. Kleiviams, A. S. Kavaliauskams, E. V. Grabauskams iš Oakvillės, Ont., K. J. Ališauskams, J. V. Vingeliams, J. K. Kakevičiams, E. A. Underiams, A. J. Vaskevičiams, V. A. Lapaičiams, M. A. Adomavičiams, M. A. Stukiams, M. Galinaitienei, B. Akelaitienei, V. Valaitienei, V. Duobaitienei, B. Stortis, B. J. Maziliauskams, kaimynams Slobodian, Lokot, Weicker, Cullington, Courneyea.

Ypatingą padėką reikiu p.p. J. A. Paškevičiams už nuoširdžią priežiūrą būnant man jų vasarnamyje.

Dar kartą didelis aciu visiems.

Teofilė Kobelskienė

ISNUOMOJAMAS BUTAS suaugusiems tarp Bloor ir Howard Park gatvių; trys kambariai ir virtuvė, atskira prausykla. Galima užimti nuo rugsėjo 5 d. Tel. 534-3442.

REIKALINGA SEIMININKĖ. Vincas Kuliešius, statybos rangovas, gyv. 7141 S. California Ave., Chicago IL 60629, tel. PR 8-5434, įdieško vidutinio amžiaus moters prižiūreti namui ir serganciam žmogui. Jokių galybių, nei vaikų nėra. Apsilankymo ar persikėlimo išlaidas, dokumentus at savitarksiu. Prašau suinteresuotus Kanados lietuvius atsiliepti.

I LOS ANGELES automobilii rugsėjo pabaigę važiuoja pora asmenų; grįš spalio pabaigoje; gali priimti porą keleivių. Skambinti po 5 v. tel. 533-6635.

Lietuviška baldų dirbtuvė

Dorami tuvi minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Telefonas WA 2-7981. Namų telefonas AM 1-0537. Nedidelis orkestras įvairiems renginiams.

MONTREALQUE

A + A
BRONIUS KEMEZYNS
mirė š. m. rugpjūčio 26 d. Kaune, Lietuvoje.
Gedulingos pamaldos už jo sielą bus atšaukiamos Montrealyje š. m. rugsėjo 7, šeštadienį, 8 val. 30 min. Aušros Vartų bažnyčioje.
Nuliūdę —
Irenos ir Petro Lukoševičių šeima

Sv. Kazimiero par. žinios

— Sv. Kazimiero parapijos pirmoji šio rudens grybų vakarienė bus spalio 5 d.

— Rugsėjo 6 yra pirmasis mėnesio penktadienis; Mišios 8 v. vakaro; išpažinčių bus klausoma iš vakaro nuo 7 v.

— Mokyklos pradėjo mokslo metus rugsėjo 3 d. Lietuvių šeštadienines mokyklos pradės vėliau.

— JAV nuo širdies smūgio mirė kun. Vl. Goras. Rugpjūčio 25 d. kun. J. Gaudzė jo intencija atlaikė Mišias.

— Ligoniai: Marija Bendžiūnienė ir p. Grigelienė—Royal Victoria ligoninėje; p. Kringelienė—Montreal General ligoninėje; Petronėlė Bendžiūnienė — St. George Convalescent namuose, 1205 Labelle Ave., netoli Dorchester Blvd., kambarys nr. 801; lankyti galima tik antradieniais ketvirtadieniais ir šeštadieniais 2-4 v. p.p. ir 7-8 v.v.; p. Slapelis — Montreal Protestant Convalescent namuose, 5155 St. Catharine E.; Violeta Puzauskienė — Jewish Hospital of Hope; Alfonsas Stankevičius — St. Charles - Boromee ligoninėje; Ignas Skikas — senelių namuose, Residenc D'Anjou Lee; M. Bernat-Bernotaitienė — Grace Dart ligoninėje. Namuose serga: Antanas Juknelis, Jonas Mikalauskas, Martynas Teresavičius, Petras Čipkus, Fred Sakocius, Juzė Jurevičienė; p. Morkūnienė jau sugrįžo į namus iš Alen Memorial Instituto. Yra ir daugiau ligonių, bet apie juos neturime žinių.

— Praėjusio sekmadienio rinkliava \$121.64.

Kun. K. Pečys skiriamas naujomis pareigoms Čikagoje ir rugsėjo gale išvyks. Aušros Vartų parapijiečiai ir visa Montreal visuomenė turės progą atsisveikinti su klebonu kun. K. Pečium rugsėjo 28 d., 7.30 val., rengiamoje bendroje vakarienėje. Aušros Vartų parapijos salėje. Organizacijos ir visi Montrealio lietuviai prašomi tą vakarą rezervuoti šiam atsisveikinimui.

Aušros Vartų Parapijos Komitetas

TORONTO
Antisovietinė demonstracija, ryšium su Čekoslovakijos invazija, įvyko rugpjūčio 29 d. Ją rengė čekai ir slovakai, remiami kitų tautinių grupių, kurių buvo apie 25. Išsiriavusi eise na prie parlamento rūmų, su plakatais ir vėliavomis, nužygiavo prie rotušės, kur pagrindinę kalbą pasakė Parkdale atstovas Kanados parlamente S. Haidzas. Buvo ir kitų kalbėtojų. Ta proga pasijustas raštas Kanados vyriausybei, prašęs pasmerkti sovietinę Čekoslovakijos okupaciją ir reikalauti sovietinės kariuomenės atitraukimo. Raštą pasirašė įvairių tautybių atstovai. Buvo matyti įvairių tautinių grupių vėliavos, išskyrus lietuvių. Kažkodėl nebuvo ne tik Lietuvos vėliavos, bet ir lietuvių atstovų. Keletas tautiečių dalyvavo savo iniciatyva. Didžioji spauda, plačiai aprašiusi demonstraciją, išvardino daugelį joje dalyvavusių tautybių, bet lietuvių nemini.

"Atlantic" valgykla perėmė nauji savininkai V. Karasevičiai, kurie ir toliau aptarnaus tautiečius lietuviškais valgiais. Taip pat čia galima nusipirkti ir "Tėviškės Žiburius".

Baltiečių Diena Montrealyje įvyks rugsėjo 7, šį šeštadienį, tarp 2-4 v.p.p. Tikimasi susilaukti gausios Kanados baltiečių publikos. Visi oficialieji rengimo darbai jau baigti. Mišrioje trijų Pabaltijų tautų programoje pasirodys ypač pakviesta virš 300 šokių, choristų, muzikantų ir gimnastų. Jei bus geras oras, išsklė įvyks buvusiam "Expo 67" rajone "Place de Nations" aikštėje. Jeigu pasitaikys nepalankus oras, pasirodymas įvyks tame pat rajone Bändshell "E" patalpoje. Bendras baltiečių rengėjų komitetas ir Montrealio apylinkės seimelio prezidiumas kviečia visus lietuvius ir jų bičiulius į šį rengimą atšilankyti. Tai bus jūsų atpildas ir moralinė parama programos atlikėjams ir rengėjams.

KLB Montrealio apylinkės seimelio prezidiumas

A. a. mokytojai Jieva Rimkevičienė pagerbti bei jos vardu įamžinti Montrealio mokytojai emėsi iniciatyvos sudaryti Lietuvių Fondo įnašą. Iki šiol gauta: iš lituanistinių kursų seminaro mokytojų \$25, dr. V. Kurdikos šeštadienį mokyklos mokytojų \$18, KLB Montrealio apylinkės \$10, Montrealio Mindaugo šaulių kuopos \$10; po \$5 aukoję: V. Gražienė, A. Rudytė, J. Sakalaitė-Dauderienė, mokyt. J. Baltuonienė, J. Adamonienė, katalikių moterų Rosemounto ratalės, A. Paškevičienė, R. V. Lieutunikaite, R. Navikienė; \$3 Laimikis, jr., \$2 N. Gudžiūnaitė, \$1 St. Petrauskienė. Iš viso \$114. Iniciatoriai visiems dėkoja.

PLB seime Niujorko dalyvavo dr. P. Lukoševičius, Stp. Kęsgaila, R. Verbyla ir kt. J. Kardelelis turėjo irgi dalyvauti seime kaip vienas Kanados lietuvių atstovų, bet dėl ligos negalėjo.

A. NORKELIUNAS
Commissioner of the Superior Court of Montreal
MONTREAL ENTERPRISES REG'D
VISŲ RUSIŲ DRAUDIMAS
6695 - 35-ta Ave., Rosemount (kampas St. Zotique)
Montreal, 36 Que. Tel. Raymond 7-3120

"LITAS"
ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET
MONTREAL 20, QUE., TEL. 766-5827

DUODA PASKOLAS IS 9% įskaitant gyvybės draudimą iki \$10.000

JAU ISDUOTOS PASKOLOS iki termino lieka senomis palūkanomis (pradedant 6.5%)

MOKA UZ:
DEPOZITUS 4.4%
SERUS 5%
TERMIN. INDELIUS IKI 7%
Nemokamas g y y bės draudimas iki \$2.000 bendros šėrų ir depozitų sumos.

PARDUODAMI "ZMOGUS IR JO PASAULIS" BILIETAI
PAPIGINTOMIS KAINOMIS

Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v. Darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrant šeštadienius.

Vakaraais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val. 3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakaraais — pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

Z. SMOLSKYTĖ-ORENTIENĖ DUODA BALETO PAMOKAS
Darbas pradėdamas rugsėjo 23 dieną — Boris Volkoff School of Dance patalpose, 822 Yonge St., Toronto, Ont.
Įėjimas iš 3 Cumberland St.
Norintieji šią studiją lankyti prašomi registruotis kiekvieną dieną, pradedant rugsėjo 23 nuo 5 iki 6 val. vakarą.
Telefonas informacijai 762-5594
nuo 10 val. ryto iki 3 v. p.p., vakare nuo 8—11 v.

O'KEEFE CENTRE
FRONT & YONGE EM. 3-6633
CANADIAN OPERA COMPANY
DIVIDEŠIMTASIS SEZONAS
RUGSĖJO 13 IKI SPALIO 12
AIDA
RUGS. 13, 18, 28
SPALIO 1, 5 (popietės) 7, 10
(parties išparduotos rugs. 18 d.)
LOUIS RIEL
RUGS. 16, 20, 24
TOSCA
RUGS. 21, 26
SPALIO 2, 4, 8, 12 (popiet.)
LA BOHEME
RUGS. 23, 28 (popietės)
SPALIO 3, 5, 9, 11
SALOME
RUGSĖJO 25, 27, 30, SPALIO 12
VAKARAIŠ 8.15 v.v. (atidarymas RUGSĖJO 13 d., 8 v.v.)
ŠEŠTADIENIŲ popietės 2 v.p.p.
BILIETAI VAKARAIŠ — \$7.00, \$6.00, \$4.50, \$3.25.
SEŠTADIENIŲ POPIETĖS — \$6.00, \$5.00, \$3.50, \$2.25.
BILIETŲ KASA atidaryta nuo 11 v.r. iki 6 v.v. nuo pirmo. iki penktadienį.

Dėl blogos sveikatos esu priverstas **PARDUOTI** gerą **VERSLĄ**, vieno savininko 14 metų išlaikytą, geroje miesto prekybos sekcijoje. Importuotos iš Vokietijos ir kitos dovanoms prekės. Skambinti tel. LE 5-9152

GERIAUSIA MĖSA ir SKANUMYNAI
Pirkite moderniausiose, geriausios kokybės, europinio stiliaus, S. Amerikos mėsos ir skanumynų krautuvėse

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS KRAUTUVĖS
tip-top MEATS
delicatessen
1727 Bloor St. West (High Park). Tel. RO 8-4982
Yorkdale Shopping Centre 783-8866